

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/14-09/18

URBROJ: 65-14-02

Zagreb, 2. travnja 2014.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2013. godini*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 4. Zakona o policiji ("Narodne novine", broj 34/11 i 130/12), dostavio ministar unutarnjih poslova, aktom od 28. ožujka 2014. godine.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
MINISTAR**

**Broj: 511-01-01-16/14
Zagreb, 28. ožujka 2014.**

**HRVATSKI SABOR
n/p g. Josipa Leke, predsjednika**

**PREDMET: Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih
poslova u 2013.
- dostavlja se**

Poštovani,

sukladno članku 4. Zakona o policiji (Nar. nov., br. 34/11. i 130/12.),
dostavljam Vam Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova
u 2013. godini.

S poštovanjem,

MINISTAR

Ranko Ostojić

Prilog:

1. Izvješće ministra unutarnjih poslova o obavljanju policijskih poslova u 2013. godini (170 primjeraka)
2. CD (1 primjerak)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

I Z V J E Š Ć E
MINISTRA UNUTARNJIH POSLOVA
O OBAVLJANJU POLICIJSKIH POSLOVA
U 2013. GODINI

Zagreb, ožujak 2014.

PREGLED SADRŽAJA

1. UVOD	1
2. SPRJEČAVANJE KAŽNJIVIH PONAŠANJA (1. POSEBAN CILJ).....	6
3. SUZBIJANJE KRIMINALITETA (2. POSEBAN CILJ).....	17
4. SIGURNOST PROMETA NA CESTAMA (3. POSEBAN CILJ).....	50
5. SIGURNOST NA DRŽAVNOJ GRANICI, U ZRAČNOM PROMETU I PLOVIDBI (4. POSEBAN CILJ).....	58
6. POŽARI I TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE	78
7. NESRETNI SLUČAJEVI I SAMOUBOJSTVA	78
8. PRIMJENA POLICIJSKIH OVLASTI I UPORABA SREDSTAVA PRISILE	79
9. PREDSTAVKE GRAĐANA I DISCIPLINSKO SUDOVANJE	80
10. NAPADI NA POLICIJSKE SLUŽBENIKE.....	82
11. PRORAČUNSKE VRIJEDNOSTI POLICIJSKIH PROGRAMA	83
12. LJUDSKI POTENCIJALI.....	84
13. USPJEŠNOST POLICIJE U 2013. GODINI	86

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Misija, vizija, djelokrug i strateški ciljevi policije	1
1.2. Upravljanje sustavom javne sigurnosti	3
1.3. Domaća i međunarodna komunikacija i suradnja policije	4
2. SPRJEČAVANJE KAŽNJIVIH PONAŠANJA (1. POSEBAN CILJ)	6
2.1. Javni red i mir	7
2.2. Operativna dežurstva, intervencije i asistencije	8
2.3. Nadzori i osiguranja javnih okupljanja	10
2.4. Pronalaženje osoba i predmeta	12
2.5. Specijalna policija	12
2.6. Protueksplozijska zaštita	14
2.7. Osiguranje osoba, objekata i prostora	15
2.8. Inspekcijski nadzor	15
2.9. Međunarodna policijska suradnja	16
3. SUZBIJANJE KRIMINALITETA (2. POSEBAN CILJ)	17
3.1. Organizirani kriminalitet	20
3.1.1. Najznačajnija kriminalistička istraživanja	22
3.2. Gospodarski kriminalitet i korupcija	24
3.2.1. Suzbijanje korupcije	25
3.2.2. Financijske istrage (imovinski izvidi) i pranje novca	26
3.2.3. Visokotehnoški kriminalitet	28
3.2.4. Suzbijanje <i>sive ekonomije</i>	29
3.2.5. Pretvorbeni kriminalitet i ratno profiterstvo	31
3.2.6. Međunarodne obveze i aktivnosti	32
3.2.7. Najznačajnija kriminalistička istraživanja	33
3.3. Kriminalitet droga i tvari zabranjenih u sportu	37
3.3.1. Izmjene u zakonskoj regulativi	37
3.3.2. Najznačajnija kriminalistička istraživanja	40
3.4. Opći kriminalitet	41
3.4.1. Kriminalitet nasilja	42
3.4.2. Imovinski kriminalitet	44
3.4.3. Najznačajnija kriminalistička istraživanja	44
3.5. Kriminalitet od posebnog sigurnosnog značaja	45
3.5.1. Značajnija kriminalistička istraživanja	47
3.6. Kaznenopravna zaštita mladeži i obitelji	48
3.6.1. Kriminalitet maloljetnika i djece	49
3.6.2. Nasilje u obitelji	49
3.6.3. Propuštanje skrbi o zabranjenim noćnim izlascima i štetnim druženjima djece	50
4. SIGURNOST PROMETA NA CESTAMA (3. POSEBAN CILJ)	50
4.1. Opći pregled sigurnosti prometa na cestama	51
4.2. Vrste prometnih nesreća	52
4.3. Uzroci prometnih nesreća	53
4.4. Nastradali sudionici u prometnim nesrećama	53
4.5. Vozači koji su prouzročili prometnu nesreću	54
4.6. Kaznena djela u prometu	54
4.7. Nadzor prometa	54
4.8. Međunarodna policijska razmjena i suradnja	56
4.9. Mobilna jedinica prometne policije	57

5. SIGURNOST NA DRŽAVNOJ GRANICI, U ZRAČNOM PROMETU I PLOVIDBI	
(4. POSEBAN CILJ).....	58
5.1. Državna granica i granični prijelazi	59
5.2. Promet putnika na graničnim prijelazima	60
5.3. Izdavanje dokumenata na graničnim prijelazima	61
5.4. Odbijanje ulaska i izlaska na graničnim prijelazima	61
5.4.1. Odbijanje ulaska u Republiku Hrvatsku.....	61
5.4.2. Odbijanje izlaska iz Republike Hrvatske.....	62
5.5. Zloupotreba putnih dokumenata	63
5.6. Prekogranični kriminalitet.....	63
5.6.1. Pregled otkrivenih krijumčarenja opojnih droga.....	64
5.6.2. Pregled otkrivenog oružja i streljiva te krijumčarenja vozila.....	64
5.7. Prekogranični kriminal.....	64
5.8. Ostali poslovi granične policije	64
5.9. Nezakonite migracije.....	65
5.10. Postupci prema strancima.....	67
5.11. Prihvat i vraćanje stranaca na granici	68
5.12. Prisilna udaljenja stranaca	68
5.13. Povreda državne granice	68
5.14. Poslovi pomorske policije.....	69
5.15. Poslovi aerodromske policije.....	71
5.16. Mobilna jedinica za nadzor granice.....	72
5.17. Prihvatni centar za strance.....	73
5.18. Azil	73
5.19. Pristupanje Schengenskom prostoru	75
6. POŽARI I TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE	78
7. NESRETNI SLUČAJEVI I SAMOUBOJSTVA	78
8. PRIMJENA POLICIJSKIH OVLASTI I UPORABA SREDSTAVA PRISILE	79
9. PREDSTAVKE GRAĐANA I DISCIPLINSKO SUDOVANJE	80
10. NAPADI NA POLICIJSKE SLUŽBENIKE.....	82
11. PRORAČUNSKE VRIJEDNOSTI POLICIJSKIH PROGRAMA.....	83
12. LJUDSKI POTENCIJALI.....	84
13. USPJEŠNOST POLICIJE U 2013. GODINI	86
14. PRILOZI:	
14.1. Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2013.	1 – 92
14.2. Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja 2004. – 2013.	1 - 18

Na temelju čl. 4. Zakona o policiji (Narodne novine, br. 34/2011.) ministar unutarnjih poslova podnosi

I Z V J E Š Ć E

O OBAVLJANJU POLICIJSKIH POSLOVA U 2013.

1. UVOD

1.1. Misija, vizija, djelokrug i strateški ciljevi policije

Policija je javna upravna služba u sastavu Ministarstva unutarnjih poslova čija je misija zaštita i spašavanje života, osobnog integriteta i imovine sa svrhom da stanje javnog reda, sigurnosti i pripravnosti bude na najvišoj mogućoj razini, a vođena je težnjom da održi takve uvjete u društvu koji će građanima omogućiti da se osjećaju slobodno, sigurno, zaštićeno i zbrinuto od svih oblika nasilja, nesretnih slučajeva, elementarnih nepogoda i katastrofa, a da se trend negativnih pojava, događaja i posljedica kreće prema nultoj točki ugrožavanja.

Policijski poslovi su: sprječavanje i suzbijanje kažnjivih ponašanja; pronalaženje osoba osumnjičenih za kaznena djela i prekršaje; osiguranje dostupnosti osumnjičenih osoba mjerodavnim tijelima; izvidi kaznenih djela i prekršaja; pronalazak nezakonito stečene imovine; osoba i predmeta; nadzor i osiguranje javnih okupljanja; nadzor i osiguranje prometa na cestama; nadzor i osiguranje na državnoj granici, u zračnom prometu i plovidbi; nadzor kretanja i boravka stranaca te njihov prihvata; osiguranje i zaštita određenih osoba, objekata i prostora; osiguranje i zaštita uhićenih i pritvorenih osoba; poslovi protueksplozijske zaštite; poslovi specijalne policije i inspeksijski nadzor.

Da bi policija ispunila svoju misiju i postigla **glavni strateški cilj – smanjenje opasnosti od kažnjivih ponašanja** – svoju je cjelokupnu aktivnost u 2013. usmjerila na **četiri posebna cilja: (1) poboljšati sprječavanje kažnjivih ponašanja; (2) poboljšati suzbijanje kriminaliteta; (3) povećati sigurnost prometa na cestama i (4) jačati sigurnost na državnoj granici, u zračnom prometu i plovidbi.**

Održavanje stanja javne sigurnosti na najvišoj mogućoj razini za građane ima posebnu vrijednost i pretpostavka je uspješnom razvitku društva na svim poljima.

Kažnjiva ponašanja, koja ugrožavaju javnu sigurnost, čine kaznena djela i prekršaji. Policijski se poslovi, zbog specifičnih načina obavljanja, svrstavaju u programe osiguranja javnog reda, istraživanje kriminaliteta, sigurnosti cestovnog prometa i sigurnosti na državnoj granici, u zračnom prometu i plovidbi.

Program osiguranja javnog reda obuhvaća sve aktivnosti kojima se sprječavaju i izravno suzbijaju kažnjiva ponašanja. Da bi građani živjeli slobodno i osjećali se sigurno, potrebno je da se ne krše propisana pravila kojima su uređeni javni red i sigurnost u društvu.

Nedopuštena ponašanja stvaraju konfliktne i uznemirujuće situacije što može rezultirati štetnim i tragičnim posljedicama. Temeljna je zadaća policije, kao javnog sigurnosnog servisa građana, da kažnjiva ponašanja smanji na najmanju moguću mjeru.

Kaznena djela, kao teži oblici kažnjivih ponašanja, u znatnoj je mjeri nemoguće unaprijed predvidjeti ili spriječiti te zbog toga pojedinci i društvo trpe štetne posljedice. Program otkrivanja i razrješavanja kaznenih djela čine sve aktivnosti kojima se rasvjetljavaju svi događaji za koje se sumnja da su posljedica takvih djela i pronalaze osobe za koje se osnovano sumnja da su svojim ponašanjem prouzročile ili pripomogle nastanku štetnih ili tragičnih posljedica.

Otkrivanje i razrješavanje kriminaliteta, kao najopasnije sigurnosne pojave – iz koje proistječu dvije trećine svih štetnih i tragičnih posljedica na polju javne sigurnosti - građani doživljavaju kao najvažniju policijsku zadaću, a policija svojim rezultatima na ovom planu najviše dokazuje svoju uspješnost.

Posebna kategorija kažnjivih ponašanja, koju policija sprječava, otkriva i suzbija, čine kaznena djela i prekršaji sudionika u prometu na cestama. Motorizirani cestovni promet važna je sastavnica suvremene civilizacije. Nažalost, još uvijek plaćamo visoku cijenu ovoj civilizacijskoj dobrobiti u nepoželjnim ljudskim stradanjima. Da bi se stanje sigurnosti u cestovnom prometu podiglo na višu razinu, društvo mora uložiti još mnogo napora u poboljšanje prometne infrastrukture i razvitak prometne kulture. Znatna dio tog napora pripada policiji koja svojim aktivnostima utječe na povećanje prometne discipline svih sudionika u prometu.

Program sigurnosti na državnoj granici, u zračnom prometu i plovidbi čini posebni skup policijskih djelatnosti, a sprječavanje i suzbijanje kažnjivih ponašanja na ovom području ima niz specifičnosti. Osiguranje nesmetanog protoka ljudi i robe preko državne granice, zračnom i plovnom prometu, uz istodobno sprječavanje svih oblika kažnjivih ponašanja vezanih uz državnu granicu, letenje i plovidbu, izuzetno je zahtjevna zadaća. To više, što se aktivnostima granične, aerodromske i pomorske policije hrvatska policija neposredno povezuje s javnim sigurnosnim sustavima zemalja u okruženju, Europske unije i šire međunarodne zajednice.

1.2. Upravljanje sustavom javne sigurnosti

Djelokrug Ministarstva unutarnjih poslova čine poslovi održavanja javnog reda i sigurnosti. Problemi javne sigurnosti su **kažnjiva ponašanja** (kaznena djela, prekršaji, prijestupi...), **nesreće** i **elementarne nepogode** (požari, prirodne nepogode, zagađenja okoliša, epidemije, terorizam, rat...) koji ugrožavaju život, osobni integritet, imovinu, gospodarstvo te vrijednosti demokratskog društva sa štetnim, tragičnim ili katastrofalnim posljedicama.

Policijski poslovi u Ministarstvu unutarnjih poslova organizirani su u **Ravnateljstvu policije** (na nacionalnoj razini), kao središnjoj ustrojstvenoj jedinici i dvadeset policijskih uprava sa sjedištem u županijama i Gradu Zagrebu (na regionalnoj razini). U sastavu policijskih uprava 185 je policijskih postaja –139 temeljnih, 20 prometnih, 14 graničnih, šest aerodromskih i šest pomorskih (na lokalnoj razini).

Unutar navedenog organizacijskog ustroja sistematizirano je **31.245 radnih mjesta**, od kojih **25.309** radnih mjesta **policijskih službenika**. Popunjeno je 20.747 sistematiziranih radnih mjesta policijskih službenika ili 79,8% od kojih je 3.567 ili 17,2% žena.

Od ukupnog broja policijskih službenika na poslovima sprječavanja kažnjivih ponašanja u 2013. godini prosječno je bilo angažirano 9.846 policijskih službenika, na poslovima suzbijanja kriminaliteta 3.119, na poslovima sigurnosti prometa na cestama 1.760, a na poslovima sigurnosti na granici, u zračnom prometu i plovidbi 6.022 policijska službenika. Za ostvarenje programa sprječavanja kažnjivih ponašanja prosječno je utrošeno 1,562 milijarde kuna, za program suzbijanja

kriminaliteta 495 milijuna kuna, za sigurnost cestovnog prometa 279 milijuna kuna, a za sigurnost na granici, u zračnom prometu i plovidbi 956 milijuna kuna.

1.3. Domaća i međunarodna komunikacija i suradnja policije

Kako se pitanjima javnog reda i sigurnosti te kakvoćom života građana bave i druga ministarstva, tijela i službe koji moraju ostvarivati kvalitetnu međusobnu komunikaciju, potrebno je unaprijediti koordinaciju svih aktivnosti, ne izuzimajući činjenicu da je potrebno podignuti razinu komunikacije s građanima. Policija kao stožerna javna sigurnosna služba i kao najoperativnije tijelo javne uprave ima značajnu ulogu u povezivanju svih društvenih i partnerskih subjekata. U dijelu percepcije javnosti u odnosu na policiju ističe se potreba održanja visoke razine profesionalnog integriteta, partnerskog odnosa i taktičnosti, osobito u postupanju prema žrtvama kažnjivih ponašanja.

Policija navedeno može učiniti jer je **najoperativnije tijelo** u strukturi javne uprave. Ona djeluje svakodnevno i **danonoćno** i ima najbolji uvid u sva bitna pitanja vezana za sigurnost ljudi i imovine te funkcioniranje javnog reda na određenom području. Osim toga, to javnost od policije i očekuje jer je tradicionalno smatra najodgovornijom za stanje sigurnosti i javnog reda u društvu, iako smo svjesni da bez partnerskog odnosa sa svim subjektima u društvu nema kvalitetnog rješavanja problema.

Javnost rada jedna je od temeljnih značajki djelovanja policije u državama s dugogodišnjom demokratskom tradicijom. Stvarni uspjeh policije ovisi o odobravanju javnosti, a ne o predodžbi koju policija stvara sama o sebi. Javnost policiju najčešće percipira na dva načina: **izravno**, u doticaju s policijskim službenicima i **posredno**, slikom koju mediji stvaraju o policiji. Oba su načina podjednako važna.

Na planu izravnog doticaja s građanima odgovornost za uspješnost policije leži pojedinačno na svakom policijskom službeniku. Od profesionalnog integriteta, vještine komuniciranja i ukupnog ponašanja u konkretnoj situaciji svakog policajca, stvara se djelić ukupne slike koju građani imaju o policiji. Uljudnost policijskog službenika, taktičnost u pristupu građanima (poglavito ako se radi o žrtvi), spremnost na pružanje pomoći, pristojno i kulturno ophođenje, osobna urednost policijskog službenika, čistoća i ispravnost policijske opreme, brzina intervencije i njezina

kvaliteta načini su kako se pridobiva naklonost građana i stvara pozitivna slika o cjelokupnoj policijskoj službi u javnosti.

Na planu medijske slike o policiji odgovornost je na policijskim upravljačkim strukturama i službenicima za odnose s javnošću. Njihova kompetentnost, pravodobna dostupnost, iskrenost i otvorenost prema javnosti do mjere koja ne ugrožava uspješnost policijskog rada, pretpostavke su dobre komunikacije policije i medija. Partnerski odnos između policije i medija, a u interesu javnosti, poželjan je i obostrano koristan. U tom odnosu stalno treba imati na umu da je povjerenje neprestano na kušnji. Pokušaj manipulacije s bilo koje strane u ovom odnosu može upropastiti dugogodišnji trud na građenju povjerenja.

Na području odnosa s javnošću hrvatska je policija napravila značajne iskorake, međutim, to su tek početni koraci na putu koji otvara velike mogućnosti. U sljedećem razdoblju treba osmisliti cjelokupnu strategiju odnosa s javnošću i dosegnuti najviše standarde Europske unije na tom polju.

Ulaskom u EU, zbog vlastitog razvitka i sigurnosti, Hrvatska ima izrazite interese sudjelovati u izgradnji sigurnosnog sustava cijele Europe.

Djelujući na platformi vanjske politike Vlade, Ministarstvo unutarnjih poslova ima posebne zadaće i odgovornosti i na međunarodnom planu. Sigurnost je nedjeljiva kategorija i ona ne završava na državnim granicama. Proces globalizacije teče i na području sigurnosti. Razvijanje međunarodne policijske suradnje temeljni je uvjet uspješnog rada policija svih država. Policija Republike Hrvatske ima uspostavljene odnose sa svim policijskim organizacijama članica EU i sa svim zemljama u neposrednom okruženju. Članstvom u Interpolu, policijska suradnja uspostavljena je s gotovo svim zemljama svijeta. Ti međunarodni policijski odnosi održavaju se kroz različite formalne oblike i različite stupnjeve intenziteta. S mnogim zemljama sklopljeni su bilateralni međunarodni ugovori na različitim sigurnosnim područjima, a uključeni smo u mnoge multilateralne međunarodne ugovore. Tu međunarodnu suradnju treba nastaviti razvijati i jačati kako bi policijska organizacija Republike Hrvatske bila prepoznatljiva i prihvaćena kao bitna sigurnosna sastavnica europskog sigurnosnog sustava.

2. SPRJEČAVANJE KAŽNJIVIH PONAŠANJA (1. POSEBAN CILJ)

Kao prvi poseban cilj policije u 2013. godini ističe se **poboljšanje sprječavanja kažnjivih ponašanja**, što uključuje: javni red i mir, rad operativnih dežurstva, intervencije i asistencije, nadzor i osiguranje javnih okupljanja, pronalaženje osoba i predmeta, rad specijalne policije, protueksplozijske zaštite, osiguranje osoba, objekata i prostora te inspekcijski nadzor.

Da bi smanjila opasnosti i posljedice od kaznenih djela i prekršaja policija, putem svoje organizacijske strukture i s raspoloživim ljudskim potencijalima, **nastoji trajno biti prisutna** na kritičnim mjestima u kritičnim vremenima kako bi **pravodobno spriječila** i **izravno suzbila** što veći broj kažnjivih ponašanja. Dugotrajno iskustvo svih policijskih organizacija poučava da se mnoge neželjene situacije kao i njihove posljedice mogu spriječiti i izbjeći ako ih se predvidi. Sprječavanje kažnjivih ponašanja za svako je društvo ekonomičnije nego njegovo suzbijanje ili naknadno otklanjanje štetnih posljedica. Zbog toga se hrvatska policija u svom djelovanju sve više vodi **proaktivnim** načelom. Stalna prisutnost policije na sigurnosno rizičnim mjestima, osim općeg preventivnog utjecaja na ponašanje građana, omogućava policijskim službenicima da izravno, u samom začetku, suzbiju svaki oblik kažnjivog ponašanja kako bi se izbjegle teže posljedice.

Na temelju trajnog praćenja i analize stanja javne sigurnosti na teritoriju cijele države i području svake policijske uprave potrebno je alocirati ograničene kapacitete policije, kako bi pokrivenost sigurnosno rizičnih prostora bila optimalna. Osim toga, valja stalno razvijati policijske vještine i sposobnosti tako da se nužne policijske intervencije policije provedu uz najmanju moguću mjeru uporabe sredstava prisile.

Kako izgradnja javne sigurnosne arhitekture društva nije isključivo posao policijske organizacije, treba potaknuti stvaranje sigurnosne mreže društva u koju mogu biti uključeni svi građani kroz različite oblike javnog društvenog djelovanja. Svakako da policija u javnom sigurnosnom sustavu ima ključnu ulogu i od nje se očekuju inicijativa i prvi koraci u povezivanju svih društvenih subjekata suodgovornih za poboljšanje stanja javne sigurnosti.

2.1. Javni red i mir

Prekršaji su takav oblik kažnjivih ponašanja kojima se narušava javni poredak i društvena disciplina ili se ugrožavaju druge društvene vrijednosti koje nisu zaštićene Kaznenim zakonom ili drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela. Svrha propisivanja, izricanja i primjene prekršajnih sankcija ogleda se u tome da se građani upozore na poštivanje pravnog poretka, a prekršitelji da se u budućnosti suzdrže od protupravnog ponašanja.

Održavanje povoljnog stanja javnog reda i mira te opće sigurnosti ljudi i imovine temeljni je policijski posao.

U djelokrugu policije su svi prekršaji iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, ali i veliki broj prekršaja iz drugih zakona (ukupno 65 drugih zakona) kojima je policiji u mjerodavnost dodijeljeno njihovo utvrđivanje. Najveći broj prekršaja policija ustvrđuje pozorničkom i ophodnom djelatnosti, te u hitnim intervencijama kada je obaviještena o narušavanju javnog reda i mira.

U 2013. godini zabilježeno je **89.928 prekršaja po svim propisima koji uređuju pitanje javnog reda i mira**, što je za 1240 ili **1,4% manje** nego 2012. godine. Pritom prekršaji po Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira čine 25,5%, po ostalim zakonima 73,9% od ukupnog broja prekršaja, a po odlukama lokalnih tijela 0,6%.

Od **22.939 prekršaja po Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira**, od kojih je najveći broj počinjen na ulicama, trgovima i sličnim otvorenim prostorima (13.272 ili 57,9% svih prekršaja po ovom propisu), najčešće svađom i vikom, tučnjavom, drskim ponašanjem (14.805 ili 64,5%) te omalovažavanjem ili vrijeđanjem policijskih službenika (2.488 ili 10,8%).

Sljedeći po učestalosti su prekršaji po **Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji** i to njih 14.335, što čini 15,9% svih prekršaja (osim prekršaja u prometu).

Zbog kršenja odredbi Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira te Zakona o javnom okupljanju i drugih vezanih uz **protupravna ponašanja na športskim natjecanjima** 1.464 osobe su privedene, a protiv 1.350 osoba podneseni su optužni prijedlozi (od toga 1.259 po **Zakonu o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima**). Trenutno je na snazi 160 pravomoćnih zaštitnih mjera zabrane prisustvovanja

određenim športskim natjecanjima te 19 pravomoćno izrečenih mjera opreza zabrane posjećivanja određenog mjesta. Znakovito je kako neki od prijestupnika na športskim natjecanjima imaju izrečene po dvije ili više mjera zabrane. U 2013. godini 150 osoba bilo je **pod mjerama zabrane, što je za 15,4% više** u odnosu na prethodnu godinu (130).

Najviše mjera zabrane izrečeno je na području Policijske uprave splitsko-dalmatinske (58), potom zagrebačke (49) pa primorsko-goranske (21), dok je po sportskim klubovima najviše mjera zabrane izrečeno za utakmice HNK „Hajduk“ (74), NK „Dinamo“ (43) te hrvatske nogometne reprezentacije (129).

Analizom provedbe mjera zabrane prisustvovanja športskim natjecanjima ustvrdilo se kako se najveći broj osoba (98,0%), kojima su mjere izrečene, policiji javlja prije početka športskog natjecanja i oni su pod policijskim nadzorom tijekom športskog natjecanja, dok je manji broj (2,0%) njih koji nemaju obvezu javljanja policiji. **Primjenom ovih mjera postiže se i svrha njihove primjene - počiniteljima najtežih prekršaja ili kaznenih djela onemogućava se nazočnost na športskim natjecanjima, što pridonosi smanjenju najtežih oblika nereda na samim športskim natjecanjima.**

2.2 Operativna dežurstva, intervencije i asistencije

Operativna dežurstva u policijskim postajama, policijskim upravama i Ravnateljstvu policije svakodnevno kroz 24 sata prate stanje sigurnosti na područjima svoje odgovornosti i teritoriju cijele Republike Hrvatske. Zadaća im je zaprimanje svih obavijesti o ugrožavanju sigurnosti te pokretanje, organiziranje i koordiniranje svih hitnih mjera i radnji da se stanje sigurnosti održi na najvišoj mogućoj razini.

Kad prijete izravna opasnost za živote, osobni integritet i imovinu policija je dužna poduzeti odgovarajuće mjere i radnje da bi se otklonila opasnost. Policija to radi na dva načina. Ako se policijski službenik zatekne na mjestu ugroze, dužan je odmah poduzeti sve potrebno da se spriječi nastanak negativnih posljedica. U drugom slučaju, kada policija dobije dojavu da negdje prijete opasnost dužna je u najkraćem roku uputiti policijske službenike na mjesto događaja. Brzinom dolaska na

mjesto događaja mjeri se efikasnost policije na području sprječavanja i suzbijanja kažnjivih ponašanja i ublažavanje štetnih i tragičnih posljedica ako su već nastupile.

U 2013. godini policija je **preko svojih operativnih dežurstava** policijskih postaja, policijskih uprava i Ravnateljstva policije **zaprimila 341.314 dojava o događajima ili prosječno oko 935 dojava dnevno.**

Ističe se kako je projekt Ravnateljstva policije „**Policija javno djeluje-javnost ocjenjuje**“ u sklopu kojeg je aktiviran besplatni telefon (08000092) polučio pozitivan rezultat – zaprimljeno je 548 poziva od kojih je manji broj zahtijevao postupanje policije. U sklopu borbe protiv korupcije na **antikorupcijski telefaks(08008092)** zaprimljeno je pet dopisa koji su proslijeđeni Službi gospodarskog kriminaliteta i korupcije, a na **telefonski broj 08005092** zaprimljeno je oko 135 poziva građana koje se potom upućivalo i savjetovalo kako dalje postupiti. U odnosu na prošlu godinu **javljanja građana u padu su za 46,2%.**

Osiguranje sigurnosno značajnijih javnih priredbi sportskog obilježja, sudjelovanje u pružanju pomoći sudu, državnom odvjetniku, državnim tijelima ili drugim pravnim osobama s javnim ovlastima ako se u provedbi postupka opravdano očekuje pružanje otpora, poslovi osiguranja šticećenih osoba, pružanje zaštite žrtava kaznenih djela i drugih osoba, provedba mjera i radnji u sklopu Operativne akcije „Turistička sezona“, pružanje ispomoći u protupožarnoj sezoni, pružanje ispomoći ostalim organizacijskim policijskim oblicima na razini matičnih policijskih uprava i sprječavanje narušavanja i uspostavljanje javnog reda narušenog u većem opsegu bile su **radne odrednice djelovanja interventnih jedinica** policije u 2013. godini.

Tijekom 2013. godine Zapovjedništvo **interventne policije** organiziralo je 385 ispomoć pripadnika interventne policije na zahtjev policijskih uprava na kojima je bilo angažirano 13.819 policijskih službenika. U usporedbi s 2012. godinom **evidentno je povećan broj ispomoći, angažiranih službenika pa i utrošenih radnih sati** (176.828 radnih sati), što je povećanje za 75,6% u odnosu na prethodnu godinu (100.727).

Policijski službenici interventne policije uporabili su sredstva prisile u 760 slučajeva, što je za 110 slučajeva smanjenje u odnosu na 2012. godinu. U svim slučajevima **uporabe sredstava prisile tijekom pružanja asistencija dosljedno se**

primjenjivalo načelo nužnosti koje opravdava primjenu sile do granice za postizanje zakonita učinka.

Sukladno ovlastima iz Zakona o policijskim poslovima i ovlastima u 2013. godini zabilježilo se 3.190 pružanja pomoći, što je za 230 ili 7,8 % više u odnosu na 2012. godinu kad ih je pruženo 2.960.

2.3. Nadzori i osiguranja javnih okupljanja

Pravo na javna okupljanja građana ustavna je kategorija, a način korištenja tog prava uređen je Zakonom o javnim okupljanjima. Javna okupljanja su mirna okupljanja i javni prosvjedi, javne priredbe i drugi oblici okupljanja.

Kako su u tim događajima potencijalno moguća ugrožavanja javnog reda, mira i sigurnosti, policija je dužna pratiti sva javna okupljanja i svojim aktivnostima osigurati zaštitu ljudi i imovine. Posebno sigurnosno ugrožavajuća javna okupljanja i nadalje su ona na športskim natjecanjima kad unatoč poduzimanju određenih mjera i postupaka dolazi do nereda i narušavanja javnog reda, mira i sigurnosti.

U 2013. godini održano je **19.275 javnih okupljanja**. Na manjem broju javnih okupljanja, odnosno na njih 104, došlo je do narušavanja javnog reda i mira i izgreda sudionika. **Privedeno je 1.713 osoba**, a zbog nereda su podnesene 52 kaznene prijave i 1.739 prekršajnih prijave.

Među održanim javnim okupljanjima najviše je bilo športskih okupljanja (9.056) na kojima je zabilježeno i najviše navijačkih izgreda - 47, a privedene su 1.464 osobe.

Na održanim javnim okupljanjima 134 građana je ozlijeđeno od kojih je devet građana teško ozlijeđeno.

U osiguranju javnih okupljanja ozlijeđena su 22 policijska službenika (jedan policijski službenik teže).

Sa sigurnosnog gledišta, od značajnijih okupljanja tijekom 2013. godine izdvajaju se „3. Gay Pride Split“ i „Zagreb Pride 2013“; mirna okupljanja i javni prosvjedi braniteljskih i drugih udruga povodom uvođenja dvojezičnih natpisa u Vukovaru; prosvjedi i drugi oblici izražavanja socijalnog nezadovoljstva u organizaciji građanskih inicijativa, seljačkih udruga i sindikalnih središnjica; održavanje izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za

općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda te drugi krug izbora; izborna promidžba i izbori za zastupnike u Europskom parlamentu; kulturno-zabavne i protokolarne manifestacije povodom primitka Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije; mirna okupljanja i javni prosvjedi te drugi oblici izražavanja socijalnog nezadovoljstva u organizaciji građanskih inicijativa putem Facebooka (*Occupy Croatia* i hakerska skupina *Anonymous Croatia*); manifestacije povodom obilježavanja značajnijih obljetnica iz Domovinskog rata (*Oluja, Bljesak, Dan domovinske zahvalnosti...*); mirna okupljanja i javni prosvjedi različitih udruga za promicanje prava obitelji vezana uz uvođenje i provedbu zdravstvenog odgoja u škole; prikupljanje potpisa i održavanje referenduma da se u Ustav RH unese odredba prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca; prikupljanje potpisa građana za raspisivanje referenduma o promjeni ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina; održani su koncerti američke pjevačice Beyonce u „Areni Zagreb“, Robbia Williams na zagrebačkom stadionu „Maksimir“ te festival „Ultra Europa“ u Splitu i „Terraneo“ u Šibeniku.

Kod osiguranja svih oblika javnih okupljanja nastavilo se provedbom zakonskih obveza koje ima organizator (održavanje reda i mira na javnom okupljanju) u što ulazi ustroj redarske službe i angažiranje većeg broja redara, što ovisi o prosudbi opsega i značaja javnog okupljanja.

Svi navedeni događaji zahtijevali su planiranje i poduzimanje različitih sigurnosnih mjera te angažiranje policijskih službenika i materijalno-tehničkih sredstava. Sukladno tomu policijskim upravama na čijem se području provodilo osiguranje omogućena je potrebna ispomoć. Sukladno sigurnosnoj prosudbi i nastalim okolnostima policija je na mjestima održavanja mirnih okupljanja i javnih prosvjeda poduzimala potrebne mjere radi zaštite javnog reda i mira, sigurnosti imovine te nadzora i upravljanja cestovnim prometom.

2.4. Pronalaženje osoba i predmeta

Policija traga za osobama i predmetima tako da raspisuje potrage i objave. Potrage se raspisuju: za osobom za koju postoji osnovne sumnje da je počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti ili prekršaj, odnosno za osobom koja može dati obavijesti o navedenom kaznenom djelu, prekršaju ili počinitelju; za nestalom osobom i za osobom za kojom je izdana tjeratica u skladu s posebnim zakonom. Objave se raspisuju radi: utvrđivanja prebivališta ili boravišta osoba, u slučaju propisanom zakonom; utvrđivanja identiteta osobe koja nije u stanju dati osobne podatke ili mrtvog tijela osobe za koju se ne mogu utvrditi osobni podaci; pronalaženja predmeta u svezi kaznenog djela ili prekršaja ili predmeta koji su pronađeni ili nestali i oduzimanja predmeta ili isprava na temelju odluke suda ili tijela uprave.

Tijekom 2013. godine **raspisane su 15.203 potrage i objave za osobama, a obustavljeno ih je 15.222.** Dana 31.12.2013. na **snazi su bile 12.832 potrage i objave za osobama.** Tijekom godine za nestalim osobama raspisano je 1.976 potraga, a obustavljena je 1.961 (zbog pronalaska osoba ili prestanka razloga za traganjem). Na **snazi su 2.482 potrage** koje su raspisane u izvještajnoj godini i iz ranijih razdoblja.

U 2013. godini za nestalim predmetima raspisana je 159.291 objava, a obustavljeno ih je 44.170.

2.5. Specijalna policija

Najvažnija zadaća Specijalne policije jest efikasno izvršenje zadaća kao represivne sile, a koristi se kada su svi oblici rada ostalih vidova policije ostali bezuspješni ili ne jamče uspjeh u obavljanju službene zadaće (kada klasične policijske metode nisu dostatne za rješavanje krizne situacije). Djelovanje specijalne policije veže se uz izlazak na mjesto događaja i efikasno odrađivanje postavljene zadaće u što kraćem roku, iskorištavajući faktor iznenađenja, uz uporabu posebnih znanja i vještina te opreme kojima ostale strukture policije ne raspolažu. Uspješno izvršenje svih akcija (rješavanja talačkih situacija, zabarikadiranih opasnih osoba i osoba koje prijete samoozljeđivanjem), uz minimalan rizik za počinitelja, žrtve, ali i

policijske službenike, Specijalnu policiju MUP-RH svrstava u rang najelitnijih policijskih postrojbi u regiji.

Tijekom 2013. godine **Specijalna policija obavila je 383 operativne zadaće** (23,6% manje nego prethodne godine) od kojih **su 23 krizne situacije** (talačke krize pregovaračke intervencije i sl.). Ostale operativne zadaće odnosile su se na: posebna osiguranja štićenih osoba; premještanje, uskladištenje i uništavanje pirotehničkih i minsko-eksplozivnih, odnosno ubojitih borbenih sredstava; vađenje i uništenje minsko-eksplozivnih sredstava, oružja i streljiva te traženje i vađenje posmrtnih ostataka stradalnika, predmeta počinjenja kaznenih djela iz mora, rijeka i jezera.

Neke operativne zadaće izvršila je zrakoplovna jedinica Specijalne policije korištenjem pet helikoptera, ostvarivši 601 sat leta.

Tijekom 2013. godine Specijalna policija MUP-a RH ostvarila je 19 međunarodnih suradnji - konferencija, seminara i tečajeva te sudjelovala na međunarodnim vježbama (NATO, i dr.). Izdvaja se sudjelovanje u zajedničkoj vježbi s najelitnijim američkim specijalnim postrojbama, koje rješavaju situacije u najvećim kriznim žarištima u svijetu. Suradnja je održana s njihovim „*Charlie Teamom*“ - *United States Army Special Forces* - "Zelene beretke" iz Virginie (najavljen početak trogodišnje suradnje).

Stručno osposobljavanje i usavršavanje koje je neophodno pilotima i tehničkoj službi Zrakoplovne jedinice za rad s helikopterima „BELL 212“, „BELL 206“ i „Eurocopteru EC135“ provodi se kroz različitu međunarodnu suradnju u vidu školovanja, tečajeva i seminara u Velikoj Britaniji, SAD-u, SR Njemačkoj i Švedskoj.

U Valbandonu se održao međunarodni tečaj za policijske pregovarače („*Pregovori u situaciji pobune u zatvoru*“) na kojem su sudjelovali policijski pregovarači iz SR Njemačke, Austrije, Slovenije, Srbije, Makedonije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

Značajno za 2013. godinu je potpisivanje Deklaracije o pristupanju Specijalne policije MUP-a RH u organizaciju „ATLAS“ i nabavljanje novih letjelica za Zrakoplovnu jedinicu.

2.6. Protueksplozijska zaštita

Protueksplozijska zaštita su poslovi pronalaženja, uklanjanja, skladištenja i uništavanja svih vrsta eksplozivnih sredstava i naprava.

U 2013. godini dogodilo se **60 eksplozija**, što je smanjenje za 14,3% u odnosu na prethodnu godinu. U tim je eksplozijama 16 osoba poginulo (14 je nastradalo od eksplozija formacijsko-eksplozivnih sredstava, jedna je osoba stradala u eksploziji plina, dok je jedna osoba stradala u eksploziji improvizirane eksplozivne naprave). Od 14 poginulih u eksplozijama formacijsko-eksplozivnih sredstava, 13 osoba je smrtno stradalo od eksplozija različitih vrsta ručnih bombi (12 osoba je počinilo samoubojstvo), a jedna osoba od eksplozije protuoklopne mine.

Najviše eksplozija uzrokovala su **vojno-formacijska eksplozivna sredstva** i to u 36 slučajeva, što je za **14,3% manje** nego u 2012. godini. Slijede eksplozije improviziranih eksplozivnih sredstava kojih je tijekom 2012. godine zabilježeno osam, kao i u 2012. godini. Slijede eksplozije plina u pet slučajeva, što je **smanjenje za 44,5%** u odnosu na prethodnu godinu (9).

Policija je zaprimila **54 anonimne dojave o postavljenoj eksplozivnoj napravi**. Nakon obavljenih protueksplozijskih pregleda, u svim slučajevima se ustvrdilo kako je bila riječ o lažnim dojavama. Policijski službenici intervenirali su i nakon zaprimljenih dojava građana o pronađenim sumnjivim predmetima. U najvećem broju slučajeva radilo se o pronalascima eksplozivnih vojno-formacijskih sredstava prilikom čišćenja podruma i tavana obiteljskih kuća, stambenih zgrada, sanacije srušenih i oštećenih kuća, uređenju okućnica ili prilikom obavljanja poljodjelskih radova.

Tijekom 2013. godine **izuzeto je 6.757 komada različitih vrsta formacijsko-eksplozivnih sredstava** koja su zbog lošeg stanja sva uništena. Policijski službenici protueksplozijske zaštite pomagali su i drugim službama u sklopu policijskog sustava i izvan njega (Hrvatska vojska, Civilna zaštita). U protekloj godini policijski službenici protueksplozijske zaštite obavljali su i druge poslove kao što su protueksplozijski pregledi na graničnim prijelazima, nadzor rada tvrtki koje se bave uporabom, skladištenjem i prijevozom eksplozivnih tvari, nadzor skladišta primarnih i sekundarnih eksplozivnih tvari i sredstava u kamenolomima, nadzor skladišta protugradnih raketa, nadzor tijekom prijevoza eksplozivnih sredstava, nadzor u

trgovinama oružja i streljiva, sudjelovanje u pretragama otvorenih prostora i racijama. Zamjetan je bio njihov udjel na poslovima ekshumacije žrtava Domovinskog rata (62 puta), obavljajući prethodne protueksplozijske preglede terena na kojima se obavljala ekshumacija te protueksplozijske preglede svakog ukopnog mjesta pri vađenju posmrtnih ostataka.

2.7. Osiguranje osoba, objekata i prostora

U sustavu redovitog osiguranja Službe za osiguranje i zaštitu šticećenih osoba u 2013. godini **bilo je 14 šticećenih osoba**. Redovito se provodilo osiguranje **23 šticećena objekta**.

Redovito osiguranje objekata diplomatskih misija i konzularnih ureda provodi se kroz stalno (24-satno) osiguranje 21 objekta stalnim obilascima, pet objekata autoophodnjom i povremenim obilascima, 33 objekta uključivanjem cjelokupnog operativnog sastava Službe za osiguranje i zaštitu diplomatskih misija i konzularnih ureda.

Tijekom godine službenici Službe za osiguranje i zaštitu šticećenih osoba izvršili su 908 posebna osiguranja šticećenih osoba Republike Hrvatske i 232 posebna osiguranja stranih šticećenih osoba tijekom pojedinačnih posjeta, što je za 48,7% više nego u 2012. godini.

2.8. Inspekcijski nadzor

Temeljna zadaća inspekcijskog nadzora je unapređenje stanja javne sigurnosti u djelatnostima od bitnog utjecaja za opću sigurnost. Kako bi se smanjile opasnosti koje mogu nastati od požara i tehnoloških eksplozija, proizvodnje i prometa eksplozivnih tvari, na području zaštitarske i detektivske djelatnosti, humanitarnog razminiranja i tehničke zaštite financijskih institucija potrebno je inspekcijskim nadzorom sprječavati i suzbijati sva nelegalna ponašanja subjekata koja te opasnosti mogu izazvati. Osim represivnog djelovanja, inspekcijske službe Inspektorata unutarnjih poslova u sastavu Ministarstva unutarnjih poslova trebaju promicati preventivne mjere i standarde kod nadziranih subjekata kako bi se otklonile sve moguće situacije koje mogu ugroziti ljude i imovinu.

Tijekom 2013. godine policija je u **inspekcijskom nadzoru izvršila 5.579 pregleda prema odredbama iz Zakona o zaštiti od požara, 1.703 pregleda prema odredbama Zakona o eksplozivnim tvarima i 8.746 pregleda prema odredbama iz Zakona o privatnoj zaštiti.**

2.9. Međunarodna policijska suradnja

Međunarodna policijska suradnja u 2013. godini odvijala se **provedbom projekta „Sigurna turistička sezona“** koja se neprekidno uspješno provodi već šestu godinu i osiguranja reda na međunarodnim sportskim natjecanjima.

U sklopu suradnje s policijama europskih država, a na temelju iskustava i ostvarene suradnje tijekom turističkih sezona od 2006. do 2012. godine i u 2013. godini nastavilo se s projektom „*Sigurna turistička sezona*“. Projekt je financiralo Ministarstvo unutarnjih poslova uz djelomičan udjel Ministarstva turizma.

S tim u vezi, u svibnju 2013. godine u Valbandonu je organizirana „VIII. konferencija šefova policija uoči turističke sezone 2013. godine“, kojoj su prisustvovali čelnici policija iz regije te onih zemalja iz kojih u Republiku Hrvatsku dolazi znatan broj stranih turista. Uoči, tijekom i nakon konferencije potpisani su bilateralni međunarodni akti o suradnji tijekom ovogodišnje turističke sezone s policijama 13 država na temelju kojih je u turističkoj sezoni u RH pristiglo 56 stranih policijskih službenika.

Međunarodna suradnja na osiguranju reda na sportskim natjecanjima provodila se u dva smjera - pružanju stručne pomoći i prisustvovanjem na sastancima te pružanjem pomoći kod osiguranja međunarodnih utakmica.

U sklopu bilateralne suradnje Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Predsjedništva Savezne policije Savezne Republike Njemačke, u ožujku 2013. godine dva su predstavnika Predsjedništva Savezne policije SR Njemačke (*Is Bpol - National Football Information Point*) boravila Zagrebu. Svrha posjeta bila je razmjena iskustava te unaprjeđenje postupanja policije pri provedbi mjera sprječavanja nereda na sportskim natjecanjima te pružanje uvida u provedbu mjera osiguranja međunarodne nogometne utakmice između reprezentacija Hrvatske i Srbije u sklopu kvalifikacija za Svjetsko nogometno prvenstvo FIFA SP 2014 u Brazilu.

U lipnju 2013. godine, u sklopu priprema za evaluacijski posjet u vezi s navijačkim nasiljem, u Zagrebu su boravila tri predstavnika Vijeća Europe - stalnog odbora za navijačko nasilje. Tijekom posjeta održali su radne sastanke s predstavnicima Ravnateljstva policije, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te predstavnicima Hrvatskog nogometnog saveza. Prisustvovali su i provedbi mjera osiguranja međunarodne nogometne utakmice između reprezentacija Hrvatske i Škotske u sklopu kvalifikacija za Svjetsko nogometno prvenstvo FIFA SP 2014 u Brazilu.

U tijekom protekle godine za potrebe provedbe mjera osiguranja međunarodnih utakmica, zbog međusobnog pružanja potpore, ostvarena je suradnja s policijama Škotske, Walesa, Srbije i Islanda. Pored navedenih aktivnosti kontinuirano su razmjenjivane informacije vezane uz putovanja navijača te sudjelovanja hrvatskih sportskih klubova i reprezentacija na natjecanjima u inozemstvu te stranih sportskih klubova i reprezentacija u sklopu natjecanja koja su se održavala u Republici Hrvatskoj.

3. SUZBIJANJE KRIMINALITETA (2. POSEBAN CILJ)

Kao drugi poseban cilj policije u 2013. godini ističe se **poboljšanje suzbijanja kriminaliteta**. Kriminalitet, kao ukupnost svih kaznenih djela koja su se zbila na određenom području za određeno razdoblje, prouzroči dvije trećine svih štetnih i tragičnih posljedica na području javne sigurnosti. Zbog toga, kaznena djela, kao opasniji oblik kažnjivih ponašanja, trajno pobuđuju zanimanje javnosti. Velika većina kriminaliteta događa se izvan izravnog opazaja policijskih službenika tako da ga oni ne mogu neposredno suzbijati. Saznanja o kriminalitetu policija stječe dojavom građana ili pravnih osoba, a jedan dio otkriva vlastitom operativnom djelatnošću.

Znatan dio kriminaliteta u svakom društvu ostaje neotkriven iz mnogih razloga, a društvo zbog toga trpi štetne posljedice. Neotkriveni kriminalitet krije se u tzv. *tamnoj brojci* kriminaliteta. Uvriježena je kriminološka procjena kako se od ukupnog kriminaliteta samo jedna petina rasvijetli. U Republici Hrvatskoj policija godišnje zabilježi oko **120 tisuća** kaznenih djela. Od toga, za oko **90 tisuća** kaznenih djela

policija dozna putem dojava, a u oko **30 tisuća** slučajeva policija sama otkrije postojanje kaznenog djela.

Razriješenost kriminaliteta znači ustvrditi postojanost osnovane sumnje da su neka osoba ili osobe odgovorni za pojedina kaznena djela za koja je policija ustvrdila da su se dogodila. Od ukupnog broja otkrivenih kaznenih djela policija u Republici Hrvatskoj uspijeva razriješiti, na godišnjoj razini, šezdesetak posto kriminaliteta. Trajna je zadaća policije da otkriva što više kaznenih djela i da pokuša ustvrditi osnovanost sumnje za sve osobe koje potencijalno mogu biti odgovorne za ta kaznena djela.

Sva kaznena djela nemaju istu težinu. Ne zanemarujući manje štetna kaznena djela, u 2013. godini policija je veću pozornost posvetila najtežim kaznenim djelima. Otkrivajući i razrješavajući tu vrstu kriminaliteta, policija povećava osjećaj sigurnosti u društvu i jača povjerenje građana u javni sigurnosni sustav.

Prvog siječnja 2013. godine na snagu su stupili Kazneni zakon (NN 143/12) i Izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku (NN 144/12) koji su znatno utjecali na kriminalistička istraživanja i na statistički prikaz kriminaliteta.

Da bi se mogla raditi statistička usporedba s prethodnom godinom napravljene su konverzijske tablice za sva kaznena djela. Došlo je i do preslagivanja kaznenih djela po linijama rada pa je usporedba rađena tako da su za prošlu godinu kaznena djela prikazana prema tada vrijedećem Katalogu. Kaznena djela, iz prethodne godine, koja su prema sada vrijedećem Katalogu svrstana u drugu skupinu kaznenih djela prikazana su pod kategorijom „ostalo“ (vidi tablice u prilogu 1. Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada za 2013. godinu).

Primjenom novog Kaznenog zakona dio kažnjivih ponašanja prešao je iz kaznene u prekršajnu problematiku (posjedovanje droga), a za dio kaznenih djela postupak se više ne pokreće po službenoj dužnosti već privatnom tužbom (brojčano su značajne krađe za koje se povećao cenzus nastale štete za pokretanje postupka po službenoj dužnosti s tisuću na dvije tisuće kuna).

U 2013. godini ukupni zabilježeni kriminalitet (kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, privatnom tužbom ili je izostao prijedlog da se postupak pokrene po službenoj dužnosti) je 104.793 kaznenih djela što je za 4,8% manje nego prethodne godine. Ako tomu dodamo petogodišnji prosjek kaznenih djela

zbog posjedovanja droge koje se sada kažnjava prekršajno, ukupan broj kažnjivih djela bio bi gotovo jednak prošlogodišnjem. **Pad kriminaliteta iznosio bi samo 0,2%. Dakle, kvantitativno stanje kažnjivih ponašanja jednako je prošlogodišnjem stanju.**

Za **62.708** kaznenih djela pokrenut je postupak **po službenoj dužnosti i ona su u padu za 13,1%**, dok su kaznena djela za koja se postupak pokreće privatnom tužbom ili postupak nije pokrenut zbog izostanka prijedloga u **porastu za 11,1%**.

Stopa kriminaliteta svih zabilježenih kaznenih djela na sto tisuća stanovnika iznosi 2.446 kaznenih djela, a stopa kriminaliteta kaznenih djela za koja je policija pokrenula kazneni postupak po službenoj dužnosti iznosi 1.463 kaznena djela.

Broj kaznenih djela na 100.000 stanovnika (usporedba sa drugim državama Europske unije/državama u okruženju)¹

DRŽAVA	BROJ KD NA 100.000 STANOVNIKA
SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA	7.327
REPUBLIKA AUSTRIJA	6.500
REPUBLIKA SLOVENIJA	4.571
REPUBLIKA MAĐARSKA	4.534
REPUBLIKA ESTONIJA	2.815
REPUBLIKA POLJSKA	2.761
REPUBLIKA SLOVAČKA	1.657
REPUBLIKA BUGARSKA	1.567
REPUBLIKA HRVATSKA	1.463
REPUBLIKA CIPAR	949

¹ Radi ilustracije stanja sigurnosti u Republici Hrvatskoj u odnosu na neke druge europske države pribavljeni su podaci o broju kaznenih djela na 100.000 stanovnika. Napominje se da su kaznena zakonodavstva država za koja je sačinjen pregled različita te u tom smislu prikaz stanja nije potpuno realan. Npr. istovrsno kažnjivo ponašanje je u pojedinim državama propisano kao kazneno djelo a u drugima kao prekršaj.

Postotak razriješenosti je 56.8%, a ako se uzme u obzir da su u 2013. godini pored 35. 602 kaznena djela prijavljena u izvještajnoj godini pronađeni počinitelji i 2.092 kaznena djela prijavljena ranijih godina koeficijent razriješenosti iznosi 60,1% i **za 1,1 je bolji od prošlogodišnjeg.**

Zbog načina i tehnika istraživanja pojedinih vrsta kaznenih djela, ukupan kriminalitet se klasificira u nekoliko kategorija koje se ne preklapaju sa zakonskom klasifikacijom, koja se temelji na zaštićenim vrijednostima. U ovom izvješću dat će se pregled prema **uobičajenoj kriminalističkoj klasifikaciji**. Strukturu kriminaliteta za koji se postupak pokreće po službenoj dužnosti u 2013. godini prema kriminalističkoj klasifikaciji čine: opći kriminalitet s 50.217 kaznenih djela ili 80,1%; kriminalitet droga sa 2.713 kaznena djela ili 4,3%; gospodarski kriminalitet s 6.315 kaznenih djela ili 10,1%; organizirani kriminalitet sa 1.849 kaznenih djela ili 2,9%; kriminalitet od posebnog sigurnosnog značaja s 57 kaznenih djela ili 0,1% (terorizam i ekstremno nasilje sa 35 kaznenih djela ili 0,1% i ratni zločin sa 22 kaznena djela ili 0,04%) i kriminalitet u prometu s 1.557 kaznenih djela (2,5%).

Započela je provedba 164 kriminalistička istraživanja (9,3% manje nego prethodne godine) uz primjenu posebnih dokaznih radnji temeljem izdanih naloga za njihovu primjenu prema 826 osoba (10,6% više), poradi otkrivanja počinitelja, odnosno prikupljanja dokaza o počinjenju ukupno 329 „kataloških“ kaznenih djela (32,7% više), što u odnosu na ukupni broj od 61.151 prijavljenih kaznenih djela (bez prometnih delikata), predstavlja 0,53% od prijavljenih kaznenih djela.

3.1. Organizirani kriminalitet

U kategoriju organiziranog kriminaliteta, u pravilu, se ubrajaju kaznena djela s težim posljedicama počinjena u sastavu skupine ili zločinačke organizacije.

U 2013. godini zabilježeno je 1849 kaznenih djela organiziranog kriminaliteta. Ova kaznena djela počinile su 1063 osobe. Materijalna šteta počinjena ovim kaznenim djelima procijenjena je na 11.067.652 kune.

U odnosu na prethodnu godinu broj kaznenih djela u **porastu je za 134,6%**, broj **osumnjičenih osoba u porastu je za 119,2%**, ali je materijalna šteta manja za 48.0%. Porast broja otkrivenih i prijavljenih kaznenih djela nije posljedica promjene Kaznenog zakona jer su neke vrste kaznenih djela u porastu za više puta.

Najznačajniji **porast bilježe kaznena djela nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari (851,4%)**. Otkriveno je i prijavljeno 999 kaznenih djela nedozvoljenog posjedovanja, izrade i nabavljanja oružja i eksplozivnih tvari, za što je prijavljeno 599 osoba, dok je tijekom 2012. godine otkriveno i prijavljeno 105 kaznenih djela i 59 osoba. Ovako veliko povećanje broja ovih kaznenih djela posljedica je toga što je u 2012. godini u organiziranom kriminalitetu bilo samo nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksploziva u većim količinama, dok je od 2013. godini u mjerodavnosti organiziranog kriminaliteta kompletan članak 331. KZ-a nedozvoljeno posjedovanje, izrada i nabavljanje oružja i eksplozivnih tvari. Pokrenuta operativna akcija „*Pegaz*” sa svrhom intenziviranja mjera i radnji u svrhu uskladbe i unapređenja učinkovitosti u otkrivanju kaznenih djela i smanjenja broja ilegalnog oružja u posjedu građana **dala izuzetne rezultate** jer ako usporedimo cijeli članak 335. KZ-a u 2012. godini, kada je bilo prijavljeno 484 kaznena djela, u ovoj godini **su bolji rezultati za 106,4%**.

Otkriveno je i prijavljeno **13 kaznenih djela trgovanja ljudima**, a za koja je prijavljeno 18 osoba. **Porast ovih kaznenih djela za 550,0%** posljedak je pojačanog rada na strateško-operativnom proboju u *tamnu brojku* ovih kaznenih djela, što je rezultiralo 31 identificiranom žrtvom trgovanja ljudima u odnosu na 11 žrtava u 2012. godini.

Otkrivena su i **prijavljena 204 kaznena djela krivotvorenja novca**, za što je prijavljeno 66 osoba, a i 18 kaznenih djela krivotvorenja znakova za vrijednost, za što je prijavljeno šest osoba. Kaznenih djela **krivotvorenja otkriveno je 42,7% više**.

Tijekom 2013. godine otkriveno je i **prijavljeno 176 kaznenih djela protuzakonita ulaska, kretanja i boravka u RH** (bivši naziv kaznenog djela bio je protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice - čl. 177. KZ-a) iz čl. 326. KZ-a, što je u usporedbi s 184 kaznenih djela u 2012. godini smanjenje otkrivenosti spomenutih kaznenih djela za 4,3%. Zabilježen je pad broja osoba evidentiranih u ilegalnom prelasku državne granice za 30,8%, odnosno tijekom 2013. godine ilegalno su granicu prešle 4.734 osobe.

Značajan je porast u razotkrivanju kaznenih djela zločinačkog udruženja. Prijavljeno je **118 kaznenih djela zločinačkog udruženja, što je 337,0% više** nego prethodne godine. U sastavu zločinačkog udruženja počinjeno je 525 kaznenih djela

od kojih su najčešća neovlaštena proizvodnja i promet drogama (180), zlouporaba položaja i ovlasti (108), primanje mita (92) i protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj.

3.1.1. Najznačajnija kriminalistička istraživanja

- **OA „KAŠTEL“.** U koordinaciji s bukureštanskim SELEC centrom, EUROPOL-om i mađarskom policijom provela se od 25.10.2012. do 29.1.2013. godine kriminalističko istraživanje kojim je utvrđeno da se **10 osoba** povezalo u svrhu stjecanja protupravne imovinske koristi ilegalnim prebacivanjem stranih državljana iz Hrvatske na područje Mađarske i Slovenije. **Dokazano im je 19 prebacivanja 65 turskih državljana**, čime su pribavili protupravnu imovinsku korist od **najmanje 37.204,50 eura**. Osobe se terete za počinjenje kaznenih djela protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz čl. 177. st. 3. KZ-a, protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u RH iz čl. 326. KZ-a, zločinačkog udruženja iz čl. 328. KZ-a i počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 329. st. 1. KZ-a. Kod uhićenih je osoba pronađena jedna poluautomatska puška s optičkim ciljnikom, 321 komad streljiva, jedno prijenosno računalo i druga različita dokumentacija vezana za gore opisana kaznena djela.

- **OA „JUG“ (I. faza).** U koordinaciji s USKOK-om i bukureštanskim centrom SELEC te policijskim službenicima granične policije Ministarstva sigurnosti BiH i MUP-om Republike Slovenije provedeno je kriminalističko istraživanje nekoliko osoba zbog osnova sumnje u počinjenje kaznenih djela protuzakonita prebacivanja osoba preko državne granice iz čl. 177. st. 3. KZ-a te protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u RH iz čl. 326. KZ-a, zločinačkog udruženja iz čl. 328. KZ-a i počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 329. st. 1. KZ-a. Ustvrdilo se kako su se osumnjičeni u razdoblju od 14.12.2012. do 30.1.2013. godine u sastavu skupine povezali u svrhu stjecanja protupravne imovinske koristi i **u devet slučajeva ilegalno prebacili 27 državljana Kosova iz Hrvatske u Sloveniju**, pribavivši protupravnu imovinsku korist od **21.700 eura**.

- **OA „JUG“.** Ovo kriminalističko istraživanje započeto na području Splita u koordinaciji s policijskim službenicima Granične policije Ministarstva sigurnosti BiH rezultiralo je otkrivanjem dvije odvojene organizirane kriminalne skupine koje su ilegalno prebacivali državlane Turske iz BiH u RH. Jedna ruta išla je preko Splita – Zagreba u Sloveniju, a druga skupina rutom Zagreb – Umag u Sloveniju. Ruta Split – Zagreb ostvarila se šest puta i **prebačeno je 36 osoba**, a rutom Zagreb-Umag prebačeno je **devet stranih državljana**. Obje skupine ostvarile su protupravnu imovinsku korist u iznosu od najmanje 337 tisuća kuna. Prijavljeni su za kaznena djela počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja iz čl. 329. KZ-a i protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj iz čl. 326. KZ-a.

- **OA "KADIN" (I faza).** Nakon završetka OA „JUG“ u organizaciji bukureštanskog centra SELEC, policijski službenici PU zagrebačke u suradnji sa Službom organiziranog kriminaliteta PNUSKOK-a od 7.3.2013. godine započeli su provedbu koordiniranog kriminalističkog istraživanja na zagrebačkom području kodnog naziva OA „KADIN“. Provedenim kriminalističkim istraživanjem i u suradnji s graničnom policijom Ministarstva sigurnosti BiH utvrđeno je da se sedam hrvatskih državljana udružilo s osobama iz BiH, Srbije i Turske u zločinačko udruženje radi činjenja kaznenih djela Protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u RH iz čl. 326. KZ-a i to na način da su organizirali dolazak stranih državljana u Hrvatsku. U Hrvatskoj su im pronalazili i osiguravali smještaj, nakon čega su ih ilegalno prebacivali preko državne granice u Sloveniju i dalje u zemlje EU. Opisanim radnjama osumnjičeni su počinili 15 kaznenih djela Protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u RH iz čl. 326 u svezi s čl. 328. i 329. KZ-a. Dana 14.5.2013. godine započela je koordinirana realizacija kriminalističkog istraživanja OA „KADIN“ na području Hrvatske i BiH, kojom prilikom je uhićeno pet hrvatskih državljana, provedene su pretrage stanova i vozila te se oduzeo veći broj mobilnih telefona, SIM kartica, jedan pištolj te različita dokumentacija. Na području BiH tijekom realizacije OA „JUG“ uhićeno je 13 osoba osumnjičenih za krijumčarenje osoba preko državne granice.

- **OA "KADIN" (II. faza).** Policijski službenici PU zagrebačke u suradnji sa Službom organiziranog kriminaliteta PNUSKOK-a i policijskim službenicima granične policije Ministarstva sigurnosti BiH, a u koordinaciji s USKOK-om proveli su II. fazu kriminalističkog istraživanja OA KADIN zbog osnova sumnje u počinjenje kaznenih djela Protuzakonit ulazak, kretanje i boravak u RH iz čl. 326. KZ-a., Zločinačko udruženje iz čl. 328. KZ-a, Počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja iz čl. 329. KZ-a i Teška krađa iz čl. 229. KZ-a. Provedenim kriminalističkim istraživanjem prikupljena su saznanja da je devet osoba počinilo kazneno djelo Protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u RH na način da su organizirali prebacivanje stranih državljana sa zagrebačkog područja preko područja PU međimurske u Sloveniju kao i kazneno djelo, Počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja u svezi s kaznenim djelom Teške krađe na način da su organizirali počinitelje iz BiH koji su na zagrebačkom području izvršili provale u kioske nakon čega su im pružali smještaj i prodavali otuđene stvari. U koordinaciji s USKOK-om, 8.7.2013. godine ostvarila se II faza OA KADIN kojom prilikom je uhićeno osam osoba, provedene pretrage na području PU zagrebačke i PU međimurske, dok su temeljem zahtjeva MUP-a RH na području BiH provedene pretrage i obavljani obavijesni razgovori.

- Dana 16.7.2013. policijski službenici PU osječko-baranjske proveli su kriminalističko istraživanje nad četiri osobe, oduzevši tom e prigodom četiri automatske puške marke „Hrvatski pleter 91“, jedan pištolj marke „Crvena Zastava“, cal. 7,65 mm, dva spremnika za isti pištolj, 15 komada streljiva cal. 7,9 mm, 84 komada streljiva cal. 7,65 mm, 2 komada streljiva cal. 9 mm, 65 komada streljiva cal. 22 long rifle i 12 komada detonatora za ručnu bombu.

3.2. Gospodarski kriminalitet i korupcija

U kategoriju gospodarskog kriminaliteta, u pravilu, ubrajaju se pojedina kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja, zdravlja ljudi, okoliša, imovine, gospodarstva, računalnih sustava, programa i podataka, intelektualnog vlasništva, službene dužnosti, biračkog prava i kaznena djela krivotvorenja.

U 2013. godini otkriveno je **6.315 kaznenih djela gospodarskog**

kriminaliteta za što su osumnjičene 2.344 osobe (151 pravna osoba i 2.193 fizičke osobe). U odnosu na prethodnu godinu **broj kaznenih djela u porastu je za 5,4%**, ali je **osumnjičenih osoba manje za 3,9%**.

U dijelu rada Službe gospodarskog kriminaliteta i korupcije tijekom 2013. godine pozornost je bila usmjerena prije svega na suzbijanje korupcije, financijske istrage i pranje novca, visokotehnološki kriminalitet, suzbijanje sive ekonomije, pretvorbeni kriminalitet i ratno profiterstvo primjena Zakona o odgovornosti pravnih osoba i međunarodne aktivnosti i obveze.

3.2.1. Suzbijanje korupcije

Protukorupcijske aktivnosti u Republici Hrvatskoj temelje se na: nacionalnoj pravnoj regulativi (Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o policiji, Zakon o USKOK-u, Zakon o državnom odvjetništvu, Zakon o policijskim poslovima i ovlastima)međunarodnimpravnim instrumentima (Kaznenopravna i Građanskopravna konvencija Vijeća Europe o korupciji, Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije).

Ministarstvo unutarnjih poslova sudjeluje i u provedbi izvida kaznenih djela počinjenih na štetu financijskih interesa Europske unije kao tijelo sustava za suzbijanje nepravilnosti i prijevara (AFCOS sustav). AFCOS sustavom provodi se koordinacija zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti u svrhu zaštite financijskih interesa Europske unije i ostvaruje neposredna suradnja s Uredom Europske komisije za borbu protiv prijevara (OLAF).

Korupcijskih kaznenih djela prijavljeno je 1940 od čega je 45,9% kaznenih djela zlouporabe položaja ili ovlasti, 26,9% davanja mita, 23,5% primanja mita, dok na sva ostala djela iz ove skupine otpada 6,0%. Korupcijskih kaznenih djela prijavljeno je **više za 135,2%**. **Počinitelja tih kaznenih djela više je za 106,4%** u usporedbi s podacima iz prethodne godine. Materijalna šteta pričinjena korupcijskim kaznenim djelima iznosila je **941.965.674** kuna.

U 2013. godini policija je **otkrila 522 kaznena djela davanja mita i 455 kaznenih djela primanja mita**. U odnosu na prethodnu godinu to je **157,1% više davanja i 132,2% više primanja mita**. Da bi usporedba bila što slikovitija, navodimo da je u posljednjih deset godina **prosječno godišnje prijavljivano 139 kaznenih djela davanja i 125 primanja mita**.

Sukladno određenim mjerama iz Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije iz mjerodavnosti MUP-a, odnosno Programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje od 2010. do 2012. godine intenzivirano je kriminalističko istraživanje korupcijskih kaznenih djela koja su počinile službene i odgovorne osobe u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske, što se ogleda u porastu broja kaznenih prijava za korupcijska kaznena djela. Iz strukture pokrenutih kaznenih postupaka proizlazi kako je većina postupaka pokrenuta zbog korupcijskih kaznenih djela srednje i visoke razine te se odnose na slučajeve korupcije u javnim trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu RH, lokalnoj samoupravi i dr. Navedeno će, s obzirom na velike, izravne materijalne štete pričinjene državnom proračunu, i u budućem razdoblju biti prioritet postupanja u suzbijanju koruptivnih kaznenih djela.

Fokus protukorupcijskih napora stavlja se na paralelnu provedbu financijskih istraga u svim kaznenim djelima kojima je počinjena materijalna šteta ili se ustvrdilo protupravno stjecanje imovinske koristi, posebno u korupcijskim predmetima, nepravilnostima u svezi s postupkom javne nabave, a sve u svrhu podizanja učinkovitosti kaznenog progona i utvrđivanja protupravne imovinske koristi kako bi se ona mogla oduzeti kroz kazneni postupak. Također, fokus je i na suzbijanju „unutarnje korupcije“, odnosno korupcije unutar samog MUP-a RH.

3.2.2. Financijske istrage (imovinski izvidi) i pranje novca

Zakonska obveza provedbe financijskih istraga (imovinskih izvida) do 15. prosinca 2013. godine bila je propisana čl. 38. st. 2. t. 6 Zakona o kaznenom postupku koji je izričito propisivao pravo i dužnost državnog odvjetnika da u predmetima kaznenih djela za koja se progoni po službenoj dužnosti predlaže mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi. Izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, koje su stupile na snagu 15. prosinca 2013. godine zakonska obveza provedbe financijskih istraga (imovinskih izvida) propisana je čl. 38. st. 2. t. 11. Zakona o kaznenom postupku koji izričito propisuje da državni odvjetnik ima ovlast i dužnost poduzimanja potrebnih radnji te nalaganja i nadzora izvida radi

utvrđivanja i pronalaženja imovine stečene kaznenim djelom, predlaganja mjera osiguranja i predlaganja oduzimanja imovinske koristi.

Istim izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku čl. 202. st. 2 t. 23. redefiniran je odnosno proširen pojam istražitelj koji sada uz pojam istražitelj obuhvaća i pojam financijski istražitelj.

Valja istaknuti i to kako je novim čl. 206. Zakona o kaznenom postupku propisano da je državni odvjetnik dužan odmah poduzimati ili nalogati poduzimanje izvida kao bi se ustvrdila vrijednost imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a ako je imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom počinitelj prikrrio ili ako postoji osnova sumnje na pranje novca državni odvjetnik je dužan poduzeti sve što je potrebno da bi se ta imovina pronašla i osiguralo njezino oduzimanje (imovinski izvidi). Istim člankom propisano je također da državni odvjetnik ako postoje osnove sumnje da je stečena imovinska korist velike vrijednosti može i od čelnika policije zatražiti stavljanje na raspolaganje policijskih službenika koji će pod njegovim nadzorom sudjelovati u zajedničkim izvidima.

Prema Zakonu o kaznenom postupku državni odvjetnik može sâm provoditi izvide ili provedbu izvida naložiti policiji.

Sukladno opisanim zakonskim odredbama policija postupa i u odnosu na obavijesti Ureda za sprječavanje pranja novca o prikupljenim, obrađenim i pohranjenim podacima u vezi neobičnih i sumnjivih novčanih transakcija. U odnosu na obavijest policija samostalno ili u koordinaciji s mjerodavnim državnim odvjetništvom i inim tijelima državne uprave prikuplja, privremeno oduzima dokumentaciju i dostavlja je mjerodavnom državnim odvjetništvu kako bi poslužila kao dokaz o počinjenom kaznenom djelu ili imovini ostvarenoj kaznenim djelom.

U svrhu što učinkovitijeg identificiranja, privremenog osiguranja te oduzimanja prihoda stečenih kaznenim djelom, kao i prikupljanja svih potrebnih podataka i činjenica važnih za uspješno vođenje kaznenog postupka kod provedbe najsloženijih oblika financijskih istraga (imovinskih izvida) i dalje se ostvaruje napredak iniciranjem većeg angažmana i bolje suradnje s mjerodavnim institucijama, ponajprije Državnim odvjetništvom, Uredom za sprječavanje pranja novca, Poreznom upravom, FINA-om i drugim tijelima.

Otkrivanje i dokazivanje kaznenih djela pranja novca obavlja se usporedo s izvidima kaznenih djela koja generiraju protuzakonito stečenu imovinsku korist, pa se financijske istrage (imovinski izvidi) provode, ne samo za gospodarski kriminalitet i korupciju, već i za druge vrste kriminaliteta – primarno za kaznena djela organiziranog kriminaliteta, kao i kriminaliteta droga.

Tijekom 2013. godine zabilježena su **tri kaznena djela pranja novca**, što je porast od 50,0% u odnosu na 2012. godinu, kada su zabilježena dva.

Najčešći oblici pranja novca su: krijumčarenje novca, neuobičajeno veliki polozi gotovine, doznake iz inozemstva, korištenje kreditnih linija, ulaganje u nekretnine i korištenje usluga prijenosa novca putem *WesternUniona* i *MoneyGram*.

3.2.3. Visokotehnoški kriminalitet

Uredbom u unutarnjem ustrojstvu MUP-a RH, koju je donijela Vlada RH na sjednici održanoj 20. lipnja 2012. godine osnovan je Odjel za visokotehnoški kriminalitet u sklopu Služe za gospodarski kriminalitet i korupciju, koji se bavi ovom problematikom. Vezano za jačanje administrativnih kapaciteta na tom planu, nominiran je i prihvaćen projekt u sklopu programa IPA 2011 – **Jačanje kapaciteta MUP-a u borbi protiv kibernetičkog kriminaliteta**, koji bi trebao započeti s radom u prvom kvartalu 2014. godine (izrađen je nacrt Ugovora te se potpisivanje očekuje do kraja ožujka).

U 2013.godini **zabilježeno je 729 kaznenih djela iz dijela računalnog kriminaliteta**, što je porast za 38,1%. Najučestalija kaznena djela su računalne prijevare (583) i računalno krivotvorenje (58). Pritom valja napomenuti da zbog izmjena Kaznenog zakona neka kaznena djela je nemoguće međusobno uspoređivati.

Policijski službenici Odjela za visokotehnoški kriminalitet tijekom godine kontinuirano su sudjelovali u kriminalističkim istraživanjima kaznenih djela protiv računalnih sustava, programa i podataka te protiv intelektualnog vlasništva u svrhu učinkovite zaštite građana, gospodarskih subjekata i državnih tijela. Tijekom prošle godine posebno su se pojačali kibernetički napadi na mrežne stranice i infrastrukturu Vlade RH, ministarstava i banaka, što ukazuje na povećanu razinu ugroženosti od ove vrste kriminaliteta. Zato MUP RH u sklopu *EU PolicyCycle za borbu protiv*

organiziranog kriminaliteta za razdoblje 2014.-2017. od 2013. godine sudjeluje u pripremi i provedbi aktivnosti u sklopu prioriteta „Kibernetički kriminalitet“.

Vežano za povrede prava intelektualnog vlasništva važno je istaknuti porast počinjenih takvih kaznenih djela internetskim putem, uglavnom prodajom i distribucijom krivotvorene i piratske robe putem različitih internetskih oglasnika, društvenih mreža i specijaliziranih web stranica. Uočen je i porast prodaje krivotvorenih tzv. *lifestyle lijekova* putem Interneta, odnosno neovlaštenih stranica koje su korisnicima predstavljene kao on-line ljekarne i slično.

U 2013. godini zabilježena su **63 kaznena djela iz dijela povreda prava intelektualnog vlasništva**, što je značajan pad u odnosu na prethodnu godinu (pad za 75,2 %). Ovako veliki pad posljedica je prije svega izmjena Kaznenog zakona prema kojem je za postojanje kaznenog djela nužan preduvjet ostvarenje znatne imovinske koristi te da se prouzroči znatna materijalna šteta koja prema novom tumačenju Kaznenog odjela Vrhovnog suda RH iznosi najmanje 60 tisuća kuna.

Gledajući visokotehnološki kriminalitet u cjelini može se očekivati kako će se njegovi pojavnici oblici, s obzirom na dinamiku tehnološkog razvitka i utjecaja na sve životne segmente nastaviti razvijati i imati znatan udio u ukupnom broju počinjenih kaznenih djela.

3.2.4. Suzbijanje sive ekonomije

Postupanje policije po ovoj problematici **provodilo se sukladno Planu suzbijanja sive ekonomije**. Plan se ostvario u suradnji s drugim državnim tijelima i inspekcijama Republike Hrvatske, a donesen je u skladu sa strateškom orijentacijom Vlade Republike Hrvatske u području suzbijanja *sive ekonomije* i s tim u vezi usvojena Plana kratkoročnih mjera Ministarstva gospodarstava, rada i poduzetništva. U skladu s navedenim planom ovo Ministarstvo je uglavnom imalo ulogu pružanja asistencija pojedinim inspekcijским službama, a i proaktivno je djelovalo posebno u pogledu suzbijanja ilegalne eksploatacije mineralnih sirovina, nezakonite trgovine

naftnim derivatima, zaštite intelektualnog vlasništva, ilegalne gradnje, nezakonita kreditiranja građana i dr.

Najčešći pojavnici sive ekonomije su: prodaja robe na crno (prodaja robe bez prateće dokumentacije); nezakonito zapošljavanje (rad na crno); fiktivna dokumentacija o izvozu, uvozu, provožu robe; krijumčarenje (tzv. visokotarifnih ili trošarinskih roba – nafta, duhanski proizvodi, voće, povrće, meso, živa stoka i dr.); protupravna eksploatacija rudnog blaga; nezakonito obavljanje djelatnosti bez upisa u trgovački ili obrtni registar; neevidentiranje poslovnih aktivnosti u poslovnim knjigama; neizdavanje računa za obavljanu uslugu; neprijavljivanje iznajmljivanja kuća, apartmana, stanova, poslovnih prostora; drugi oblici izbjegavanja plaćanja javnih davanja (poreza, carine, doprinosa).

Sklapanje lihvarskih ugovora te protuzakoniti krediti i zajmovi su u porastu, što je posljedica ekonomske krize i kreditne nesposobnosti hrvatskih građana da pravo na kredit ostvare kod financijskih institucija, prije svega banaka, kao i neujednačenost zakonskih propisa kojima se uređuje pravo na pružanje financijskih usluga. **Donošenjem Zakona o potrošačkom kreditiranju** (NN 75/09 i 112/12) ova materija je u značajnoj mjeri stavljena u odgovarajuće zakonske okvire, posebno time što je za obavljanje ove djelatnosti sada potrebno ishoditi odobrenje Ministarstva financija, koje bi nakon ukidanja Državnog inspektorata trebalo preuzeti i nadzor. I drugi oblici sive ekonomije, kao ilegalna gradnja, nezakonito zapošljavanje, neevidentiranje prometa roba i usluga i dr. regulirani su novim zakonskim propisima (Zakon o prostornom uređenju i gradnji NN 153/13, Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom NN 133/12 i dr.), koji na posve drukčiji i značajno djelotvorniji način omogućuju njihov nadzor i kontrolu mjerodavnih inspeksijskih službi. U skladu s tim pretpostavlja se kako će u sljedećem razdoblju doći do smanjenja nezakonitih aktivnosti s obilježjima *sive ekonomije*.

Osim toga, valja istaknuti i značajne promjene u kaznenom zakonodavstvu, posebno u Glavi XII, Kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja, te u članku 256. - Utaja poreza i carine i dr. ne daju stvarnu sliku kretanja ovih kaznenih djela. U 2013. godini su zabilježena 863 kaznena djela iz dijela *sive ekonomije* -: 685 kaznenih djela nedozvoljene trgovine (porast za 119,6%), 131 kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora (pad za 57,2%), 10 kaznenih djela eksploatacije

rudnog blaga (pad za 68,7%), 10 kaznenih djela utaje poreza i carine (pad za 67,7%) i **27 kaznenih djela neisplata plaće** koje u 2012. godini nije postojalo.

3.2.5. Pretvorbeni kriminalitet i ratno profiterstvo

Stupanjem na snagu Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije (NN 57/11.) u lipnju 2011. godine, omogućen je kazneni progon počinitelja kaznenih djela taksativno navedenih u citiranom Zakonu i nakon isteka rokova za zastaru kaznenog progona.

Odredbama citiranog Zakona propisano je da su kaznena djela ratnog profiterstva i kaznena djela iz procesa pretvorbe i privatizacije kaznena djela koja su počinjena u vrijeme Domovinskog rata i mirne reintegracije te ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti države.

U duhu navedenog Zakona, Uredbom Vlade Republike Hrvatske u lipnju je 2012. godine u Ministarstvu unutarnjih poslova u sklopu Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Službe gospodarskog kriminaliteta i korupcije ustrojen Odjel za pretvorbeni kriminalitet i ratno profiterstvo.

Osnovno polazište za rad navedenog Odjela bit će rezultati rada Državnog ureda za reviziju, temeljem Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije (NN 44/01) od 16. svibnja 2001. godine s pripadajućim Uredbama.

U odnosu na provedene revizije Državnog ureda za reviziju te podnesene kaznene prijave u vezi s nezakonito izvršenim postupcima pretvorbe i privatizacije, pojačat će se suradnja s navedenim Uredom sa svrhom utvrđivanja metodologije rada u otkrivanju tih kaznenih djela tijekom provedbe revizija te njezine implementacije u daljnjim kriminalističkim istraživanjima.

Prioritet je nastaviti sa suradnjom s Državnim odvjetništvom RH u svrhu određivanja jedinstvenog načina postupanja mjerodavnih državnih odvjetništava.

U procesuiranju kaznenih djela ratnog profiterstva valja nastaviti suradnju s Uredom za sprječavanje pranja novca, Ministarstvom financija, Poreznom upravom, Odjelom za otkrivanje porezno kaznenih djela, a po potrebi i inim tijelima državne uprave.

Sukladno stupanju na snagu Zakonu o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije policijske uprave provode **kriminalistička istraživanja u 46 predmeta**, uglavnom po nalogima mjerodavnih državnih odvjetništava.

Pitanje stjecanja statusa HRVI-a i tzv. lažnih branitelja također se dovodi u vezu s provedbom odredbi Zakona o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije.

U 2013. godini **podnesena je jedna kaznena prijava**.

3.2.6. Međunarodne obveze i aktivnosti

U svezi s pitanjem financijskih istraga i pranja novca aktivno se sudjeluje u europskim i regionalnim institucijama poput Vijećem Europe - MONEYVAL - Odborom stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca; CARIN-om - mrežom kontakt osoba za suradnju na području financijskih istraga, FATF-om (Financial Action Task Force) - međudržavnim tijelom koje ima članove iz cijelog svijeta i čijim se radom i djelovanjem razvijaju i unapređuju nacionalne i međunarodne strategije za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Valja istaknuti kako je 18. rujna 2013. godine usvojeno MONEYVAL-ovo Izvješće o 4. krugu evaluacije Republike Hrvatske kojim je procijenjena učinkovitost mjerodavnih tijela u Republici Hrvatskoj zaduženih za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma koja u svom djelokrugu (preventivno i represivno) sudjeluju u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma.

U rujnu i listopadu 2013. godine policijski službenici Odjela za visokotehnološki kriminalitet sudjelovali su u međunarodnoj akciji „*White Mercury*“, u organizaciji i koordinaciji Interpola, u kojoj su osim Hrvatske, sudjelovale i Albanija, Bugarska, BiH, Crna Gora, Srbija i Makedonija. Akcija je bila usredotočena na suzbijanje krivotvorenih i piratskih proizvoda, a oduzeta je krivotvorena i piratska roba u vrijednosti 678.354 kuna

Redovito su sudjelovali na MASP za CyberCrime u Bruxellesu u sklopu EU PolicyCycle te na redovitom godišnjem sastanku EUCTF-a (*European Cybercrime Task Force*), radne skupine koju čine šefovi cyber/high-tech ustrojstvenih jedinica zemalja članica EU.

U svezi s problematikom korupcije, tj. koordinacije primjene Konvencije za borbu protiv korupcije Vijeća Europe i Ujedinjenih naroda, aktivno se sudjeluje u sljedećim europskim i regionalnim institucijama: UNODC, GRECO – Skupina država za borbu protiv korupcije, EPAC – Europski partneri u borbi protiv korupcije. Međunarodna policijska suradnja tijekom provođenja izvida koruptivnih kaznenih djela i tijekom provođenja financijskih istraga provodi se posredstvom Interpola, Europol, SELEC Centra, policijskih časnika za vezu akreditiranih za Republiku Hrvatsku, te aktivna suradnja sa Eurojust-om kroz zajedničke istražne timove.

3.2.7. Najznačajnija kriminalistička istraživanja

- **MTČ.** Temeljem zahtjeva ODO Čakovec i većeg broja prijava Sindikata, bivših radnika i bivših članova Uprava trgovačkih društava provedeno je kriminalističko istraživanje u trgovačkim društvima „MTČ Tvornica čarapa“ d.d. Čakovec i „MTČ Tvornica dječje trikotaže“ d.d. Prelog. Potvrđene su iznesene sumnje na zlouporabe bivših suvlasnika i odgovornih osoba u poslovanju s povezanim tvrtkama u njihovom privatnom vlasništvu, prodaje i kupnje dionica po nerealno visokim cijenama u svrhu izvlačenja novčanih sredstava iz društva, plaćanja nepotrebnih intelektualnih usluga, odobravanju pozajmica bez osiguranja i dr., što je u konačnici imalo za posljedicu otvaranje stečajnog postupka nad tim društvima. Za 15 kaznenih djela osumnjičene su tri osobe, a počinjena je materijalna šteta od 6.859.286 kuna.
- **SOLIDUM ŽUŽIĆ.** Temeljem zahtjeva ŽDO-a Zagreb provedeno je kriminalističko istraživanje vezano za osnove sumnje da je TD SOLIDUM-ŽUŽIĆ d.o.o. prije pokretanja stečajnog postupka svu svoju imovinu prenijelo na nepoznatu osobu s nakanom da se ne mogu naplatiti vjerovnici iz imovine društva tijekom stečajnog postupka. Provedenim kriminalističkim istraživanjem utvrđena je osnovana sumnja da je NN počinio kazneno djelo Zlouporaba položaja i ovlasti i iz čl. 337 st.- 1 i 4. KZ-a (NN 110/97) u razdoblju od 2007. Do 2011. godine, kao odgovorna osoba TD Solidum Žužić d.o.o., pribavivši materijalnu korist u iznosu od najmanje 373.488.559,25 kuna, oštetivši vjerovnike predmetnog društva. Dana 31.12.2013. godine Žužić je doveden u

pritivorsku policijsku jedinicu i predan Pritvorskom nadzorniku, a OPI s generalijama podneseno je mjerodavnom ŽDO-u u Zagrebu.

- **OA HIPOKRAT.** Temeljem članka 204. st. 2. i čl. 208. st. 5. i 6. Zakona o kaznenom postupku, a u vezi s čl. 64. st. 2. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, provedeno je kriminalističko istraživanje i podnesena je kaznena prijava USKOK-u Zagreb u kojoj su 362 fizičke osobe (334 doktora i 28 farmaceuta) te jedna pravna osoba prijavljene za 897 počinjenih kaznenih djela davanja mita, primanja mita, zlouporabe položaja i ovlasti i kaznenog djela udruživanja za počinjenje kaznenih djela.
- **HGK i dr. - PNUSKOK,** Služba Zagreb, podnio je Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Zagrebu kaznenu prijavu zbog stjecanja značajne nepripadne materijalne dobiti na štetu Hrvatske gospodarske komore i to isplaćivanjem novca sa žiro-računa Hrvatske gospodarske komore bez osnove, temeljem nepostojećih poslova za račun Komore, provedenim plaćanjima računa izdanih za nepostojeće usluge, čime su Komoru oštetili za najmanje 35.102.865 kuna i počinili kaznena djela zločinačkog udruženja (članak 328.), zlouporaba položaja i ovlasti (članak 291.) te kazneno djelo krivotvorenje službene ili poslovne isprave (čl. 279. KZ-a).
- Dovršeno je kriminalističko istraživanje kojim je utvrđeno da je tijekom nekoliko godina predsjednik Udruge hrvatskih branitelja liječenih od posttraumatskog stresa Županije šibensko–kninske (u nastavku UHBL-PTSP), i upravitelj braniteljske zadruge „Tvrđava Knin“ s ciljem da sebi pribavi imovinsku korist podizao veću količinu novčanih sredstava sa žiro- računa Udruge i Zadruge, ne položivši taj novac na blagajnu istih pravnih osoba, niti je ustrojio blagajničko poslovanje, već ga je trošio i dio zadržao za sebe, oštetivši Udrugu HBL-PTSP „Tvrđava Knin“ za najmanje 728.537 kuna, te Braniteljsku zadrugu „Tvrđava Knin“ za najmanje 707.873 kune, a sebi pribavio protupravnu imovinsku korist u iznosu od najmanje 1.436.410 kuna, na koji način je počinio kazneno djelo Zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju kažnjivo i opisano u čl. 246. st.1. i 2. KZ-a, dok je, kao službena i odgovorna osoba, unošenjem neistinitih podataka u službenu ispravu, tj.

godišnja financijska izvješća tijekom promatranog, ovjerivši ih potpisom i službenim potpisom, kao da su istiniti, umanjujući prihode i rashode Udruge, dostavljajući ih Uredu Državne revizije i Gradu Kninu, kao da su istiniti, počinio kazneno djelo Krivotvorenja službene ili poslovne isprave, kažnjivo i opisano u čl. 279. st.1. i 2. KZ-a.

- **OA NADALINA** - provedeno kriminalističko istraživanje kojim je utvrđeno da su se carinski službenici Carinske ispostave Škrljevo, u nakani stjecanja nepripadne imovinske koristi za sebe i druge, povezali u zajedničko djelovanje s ciljem da za novčanu naknadu omoguće nezakonito umanjenje carinskih davanja na štetu proračuna Republike Hrvatske, a pri uvozu trgovačke robe iz NR Kine i Italije u Republiku Hrvatsku, posredstvom osumnjičena dva direktora otpremničkih trgovačkih društava iz Rijeke.

Carinski službenici u skladu s postignutim dogovorom, protivno odredbi čl. 49. st. 1. Carinskog zakona, nisu provodili propisanu carinsku kontrolu, odnosno nisu utvrđivali stvarnu vrijednost i količinu dovezene robe, te su uvećavali carinsku vrijednost samo dijela tako uvezene robe i to u minimalnom iznosu, no nikad do iznosa njezine stvarne vrijednosti, a dostavljene im račune i jedinstvene carinske deklaracije, iako znajući da su u njima navedeni neistiniti podaci, ovjeravali su svojim potpisom i službenim pečatom, a na koji način je oštećen proračun Republike Hrvatske u iznosu od najmanje 308.212,04 kn u vidu neocarinjene, a uvezene robe, te u iznosu od najmanje 7.736.185,07 kn u odnosu na robu ocarinjenju u umanjenim iznosima za što su carinski službenici od direktora otpremničkih trgovačkih društava iz Rijeke primali kao protuuslugu unaprijed dogovoren iznos novca. Po završetku kriminalističkog istraživanja uhićeno je 17 osoba (od toga 10 carinskih službenika), protiv kojih je podnesena kaznena prijava USKOK-u u Zagrebu za ukupno 212 kaznenih djela (zločinačko udruženje, zlouporaba položaja i ovlasti - počinjene kaznenog djela u sastavu zločinačke udruženja, davanje mita, primanje mita i krivotvorenje službene ili poslovne isprave).

- **OA "OIKOS"** u koordinaciji s USKOK-om provedeno kriminalističko istraživanje nad više osoba zbog sumnje u počinjenje više koruptivnih kaznenih djela počinjenih na Ekonomskom fakultetu u Osijeku kojim je

utvrđena osnovana sumnja da je ukupno 39 prijavljenih osoba (6 profesora, 12 posrednika i 29 studenata) počinilo ukupno 63 koruptivna kaznena djela (kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl.337.st.1., kazneno djelo poticanja na zlouporabu položaja i ovlasti iz čl.337.st.1. u vezi čl.37., kazneno djelo pomaganja u zlouporabi položaja i ovlasti iz čl.337.st.1. u vezi čl.38., kazneno djelo protuzakonitog posredovanja iz čl.343., kazneno djelo poticanja na protuzakonito posredovanje iz čl.343.st.2. u vezi čl.37., kazneno djelo primanja mita iz čl.347. i kazneno djelo davanja mita iz čl.348. st.1. Kaznenog zakona) sve u odnosu na nezakonito polaganje ukupno 27 ispita i 2 diplomska rada.

- **OA MEDIATOR** - u koordinaciji s USKOK-om provedeno kriminalističko istraživanje nad više osoba zbog sumnje u počinjenje više koruptivnih kaznenih djela počinjenih na Pravnom fakultetu u Osijeku kojim je utvrđena osnovana sumnja da je ukupno 17 prijavljenih osoba (4 profesora, 6 posrednika i 7 studenata) počinilo ukupno 42 koruptivna kaznena djela (kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl.337.st.1., kazneno djelo poticanja na zlouporabu položaja i ovlasti iz čl.337.st.1. u vezi čl.37., kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl.337.st.3., kazneno djela protuzakonitog posredovanja iz čl.343. st.2., kazneno djelo poticanja na protuzakonito posredovanje iz čl.343.st.2. u vezi čl.37., kazneno djelo primanja mita iz čl.347.st.1. i kazneno djelo davanja mita iz čl.348. st.1. Kaznenog zakona).
- **KAZNENO DIJELO RATNOG PROFITERSTVA** - provedeno kriminalističko istraživanje temeljem zahtjeva ODO Zlatar i više anonimnih prijava protiv NN osobe prilikom čega je utvrđeno da je točno neutvrđenog dana tijekom 1996. godine prijavljeni, tada na radnom mjestu zamjenika načelnika personalne uprave MORH-a, u namjeri da sebi pribavi protupravnu imovinsku korist, na neutvrđeni način pribavio potvrdu o stradavanju, u kojoj je lažno naveo da je ozlijeđen 07.08.1995. godine u mjestu Župić kod Gline. Istu pribavljenu potvrdu upotrijebio je radi ostvarivanja statusa hrvatskog ratnog vojnog invalida iz domovinskog rata i na taj način je sebi pribavio protupravnu imovinsku korist od najmanje 322.912,73 kuna čime je počinio KD iz čl.224 st.1. i st 4.KZ-a.

3.3. Kriminalitet droga i tvari zabranjenih u sportu

3.3.1. Izmjene u zakonskoj regulativi

Kaznenim Zakonom koji je stupio na snagu 1.1.2013. (NN, 143/12) kazneno djelo koje je u starom Kaznenom zakonu bilo propisano čl. 173. st. 1 (neovlašteno posjedovanje droga) prešlo je u domenu prekršaja - Zakon o suzbijanju zlouporabe droga (članak 3. i članak 24.).

Kada se usporede statistički podaci iz prethodnog vremenskog razdoblja za članak 173. prethodnog Kaznenog zakona, s ukupnim brojem prijavljenih kaznenih djela kriminaliteta droga, tada je razvidno da se 70% prijavljenih kaznenih djela kriminaliteta droga odnosilo na tzv. „neovlašteno posjedovanje droga“ iz članka 173. stavak 1. prethodnog Kaznenog zakona.

Novi Zakon o kaznenom postupku unio je velike promjene u metodologiju rada policije jer je promijenjena mjerodavnost državnog odvjetništva vezano za kriminalitet droga. Većina je kriminalističkih istraživanja kriminaliteta droga usmjerena na suzbijanje prodaje, preprodaje, odnosno prometa drogama, prešla s mjerodavnosti Županijskih državnih odvjetništava na Općinska državna odvjetništva. Osim toga, provedba „Posebne dokazne radnje“ iz čl.334., u većini slučajeva prešlo je u mjerodavnost Općinskih državnih odvjetništava.

Iako je došlo do promjene u zakonodavstvu, stvarno stanje i kretanje zlouporabe kriminaliteta droga u usporedbi s prethodnim vremenskim razdobljem nije se promijenilo, što označava stabilnost, kontinuitet i određene trendove. Kazneni Zakon je propisao novo, samostalno kazneno djelo u članku 191a. - neovlaštena proizvodnja i promet tvari zabranjenih u sportu. Od 2013. godine, poslovi suzbijanja neovlaštenog prometa tzv. *doping sredstvima*, poradi sličnosti s neovlaštenim prometom drogama, u mjerodavnosti su linija rada kriminaliteta droga.

U 2013. godini **prijavljeno je 2.713 kaznenih djela** dok je 2012. godine prijavljeno 7.295 kaznenih djela iz članka 173., ali ako izuzmemo st.1 iz tog članka bilo bi **2.106 kaznenih djela zlouporabe droga, što znači porast za 28,8%**.

U ukupnom broju prijavljenih kaznenih djela na području Republike Hrvatske, udio kriminaliteta droga u 2013. godini iznosi 4,3%. U 2012. godini udio u ukupnom broju je iznosio 10,1% (7295), a izuzmemo li stavak 1., udio bi bio 2,9%.

Za počinjena kaznena djela iz kriminaliteta zlouporabe droga tijekom 2013. godine prijavljene su 1.343 osobe, dok je tijekom 2012. godine prijavljeno 5.545 osoba, no bez st.1 broj bi bio znatno manji (598 osoba).

Od navedenih 1.343 kazneno prijavljene osobe, 1.253 osobe bile su muškog spola (93,3%), a 90 osoba je ženskog spola (6,7%), a 118 osoba bilo je maloljetno.

Za počinjene prekršaje iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga u 2013. godini zabilježeno je 5.663 počinitelja, što je 112,6% više nego 2012. godine kada ih je zabilježeno 2.664.

Od navedenih 5.663 počinitelja, 4.843 su osobe muškog spola (85,5%), a 820 osoba je ženskog spola (14,5%).

U 2013. godini nastavljen je trend porasta broja kaznenih djela kriminaliteta droga iz mjerodavnosti USKOK-a. Zabilježeno osam kaznenih djela iz članka 328. u vezi s člancima 190., 191. i 191.a, kao i 132 kaznena djela iz članka 329. u vezi s člancima 190., 191. i 191.a KZ-a.

Tijekom 2013. godine izvršene su **7.073 zapljene svih vrsta droga**, što je u odnosu na 2012. godinu, kada ih je zabilježeno 6.381, porast broja zapljena od 10,8%, a u apsolutnom broju za 692 zapljene.

Ukupno je zaplijenjeno:

- kokaina	9 kilograma i 106 grama
- heroína	10 kilograma i 437 grama
- hašiša	3 kilograma i 951 gram
- amfetamina	22 kilograma i 143 grama
- ecstasy (MDMA i derivati)	1 kilogram i 263 grama
- metadona	1609 tableta
- LSD	148 doze
- lišće konoplje tipa droga (marihuana)	1387 kilograma i 135 grama
- stabljika konoplje tipa droga	3957 komada

Povećanja ukupnog broja zapljena ilegalnih droga posljedak su pojačanih aktivnosti granične policije, temeljne i kriminalističke policije na poslovima suzbijanja zlouporabe i kriminaliteta droga. S tim u vezi bilježimo pojavu sve većeg broj osoba koje troše ili posjeduju male količine droga za tzv. osobnu uporabu, osobito produkte kanabisa.

S obzirom na nacionalnu važnost suzbijanja zlouporabe i krijumčarenja droga, Vlada Republike Hrvatske je usvojila novu Nacionalnu strategiju suzbijanja

zloporabe droga za vremensko razdoblje 2012. – 2017. godinu te Akcijski plan suzbijanja zloporabe droga 2012.-2014. godine. Sukladno Nacionalnoj strategiji i Akcijskom planu suzbijanja zloporabe droga u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo unutarnjih poslova je postavilo svoje strateške ciljeve koji se odnose na suzbijanje kriminaliteta vezanog uz zlouporabu i krijumčarenje droga. Aktivnosti su prvenstveno usmjerene na suzbijanje ponude (dostupnosti) te interdisciplinarnim pristupom, uz suradnju sa drugim tijelima, aktivnosti na području smanjenja potražnje za ilegalnim drogama. Naglasak je na kontinuirano provođenje i poduzimanje svih mjera i radnju u cilju što učinkovitijeg nadzora državne granice, kako bi se spriječili svi oblici krijumčarenja droga u i preko teritorija RH, suzbijanje organiziranih oblika proizvodnje i preprodaje droga te suzbijanje zloporabe, s tim povezana tzv. „ulična redukcija“ s ciljem sprječavanja uspostave otvorenih narko scena i maksimalnog otežavanja nabave droga na ilegalnom narko tržištu.

Služba kriminaliteta droga ostvarila je niz **međunarodnih aktivnosti** kroz radne sastanke i radionice s policijama drugih država vezano za provedbu složenih kriminalističkih istraživanja. Ostvarene su i mnoge međunarodne aktivnosti kroz sudjelovanje na različitim međunarodnim konferencijama i projektima od kojih izdvajamo dva projekta - **Drug Policing Balkan Advanced 2013-2014** te **Project Darknet**. Prvi su vodili predstavnici Republike Austrije, a partnerske su zemlje bile Njemačka i Hrvatska. Projektom se kanila uspostaviti međunarodna policijska suradnja između država regije jugoistočne Europe radi uspješne borbe protiv krijumčarenja droga i organiziranih skupina, a drugim projektom djelovati na suzbijanje internetskog kriminala vezanog uz kriminaliteta droga.

Kao primjer uspješne međunarodne policijske suradnje i kriminalističkog istraživanja koje je inicirala hrvatska policija je kriminalističko istraživanje kodnog imena GLADIUS kojom prilikom je ostvarena intenzivna policijska i državno odvjetnička suradnja Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Njemačke. Uhićene su 53 osobe, zaplijenjeno je ukupno 376 kilograma marihuana i 500 grama droge heroin te 22 kilograma plastičnog eksploziva. U ovom kriminalističkom istraživanju ostvarenja je suradnja sa SELEC-om.

Isto tako, provedeno je kriminalističko istraživanje kodnog naziva BELA, kojom prilikom je, također na inicijativu hrvatske policije, ostvarena suradnja sa policijskim

službama u Bosni i Hercegovini. Uhićeno je 10 osoba i zaplijenjeno ukupno 39 kilograma droge marihuana te je oduzeta veća količina novca. Isto tako, izbjegnute su teške posljedice međusobnog razračunavanja pripadnika zločinačkog udruženja.

U sve međunarodne operativne akcije sprečavanja međunarodnog krijumčarenja droga koje su provodili i provode policijski službenici MUP-a RH, kao počinitelji bili su umiješani hrvatski državljani.

3.3.2. Najznačajnija kriminalistička istraživanja

- Dana 18. lipnja završeno je kriminalističko istraživanje kodnog imena „Arka“ nad trojicom hrvatskih državljana, a provodilo se u Hrvatskoj, BiH, Srbiji, Nizozemskoj i Crnoj Gori. Zaplijenjeno je 10.500 grama kokaina i veća imovinska sredstva. Prijavljeno je 18 osoba.
- Dana 13. siječnja policijski službenici PU šibensko-kninske završili su kriminalističko istraživanje nad trojicom hrvatskih državljana kojom prilikom je zaplijenjeno 21,43 kilograma marihuane.
- Dana 22. siječnja policijski službenici PU dubrovačko-neretvanske završili su kriminalističko istraživanje nad albanskim državljaninom kojom prilikom je na MCGP Karasovići zaplijenjeno 232,79 kilograma marihuane.
- Dana 26. siječnja policijski službenici PU istarske završili su kriminalističko istraživanje nad dvojicom hrvatskih državljana kojom prilikom je zaplijenjeno 518 grama droge MDMA.
- Dana 26. siječnja policijski službenici PU zagrebačke završili su kriminalističko istraživanje nad hrvatskim državljaninom kojom prilikom je zaplijenjeno 3.100 grama heroina.
- Dana 5. veljače policijski službenici PU dubrovačko-neretvanske završili su kriminalističko istraživanje nad crnogorskim državljaninom kojom prilikom je zaplijenjeno 21.914 tableta lijekova apaurin i bensedin.
- Dana 23. ožujka policijski službenici PU zagrebačke završili su kriminalističko istraživanje nad trojicom hrvatskih državljana kojom prilikom je zaplijenjeno 12 kilograma marihuane.

- Dana 13. travnja policijski službenici PNUSKOK-a, PU dubrovačko-neretvanske, PU zagrebačke, MUP-a Republike Srpske, MUP-a Crne Gore i MUP-a Srbije završili su kriminalističko istraživanje nad 51 osobom (od toga 14 osoba u RH) kojom prilikom je u Hrvatskoj zaplijenjeno 17,4 kilograma marihuane i 523 grama heroina.
- Dana 21. svibnja policijski službenici PU virovitičko-podravske završili su kriminalističko istraživanje nad hrvatskom državljaninom kojom prilikom je zaplijenjeno 14.036 tableta, 280 bočica od po 50-250mg, 240 komada ampula i 8 kutija različitih tvari s popisa tvari zabranjenih u sportu.
- Dana 7. lipnja policijski službenici PU zagrebačke završili su kriminalističko istraživanje nad dvojicom srpskih državljana kojom prilikom je zaplijenjeno 3.795 grama kokaina.
- Dana 29. kolovoza policijski službenici PU brodsko-posavske završili su kriminalističko istraživanje nad hrvatskim državljaninom kojom prilikom je na MCGP Stara Gradiška zaplijenjeno 2.085 grama kokaina.
- Dana 27. studenog policijski službenici Službe kriminaliteta droga PNUSKOK-a i PU vukovarsko-srijemske završili su kriminalističko istraživanje nad jednim srpskim državljaninom kojom prilikom je na MCGP tijekom kojeg je na MCGP Tovarnik izvršena pretraga teretnog vozila u kojem je pronađeno i zaplijenjeno 4.731.760 eura za koje postoji osnovana sumnja da potječu od nezakonite trgovine i krijumčarenja drogom.

3.4. Opći kriminalitet

Ova kategorija kriminaliteta sadrži najširu i najraznovrsniju skupinu kaznenih djela. U nju spadaju sva kaznena djela nasilja, imovinski kriminalitet i ostali kriminalitet koji nije razvrstan u ranije nabrojene kategorije. Udio općeg kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu koji se istražuje i prijavljuje po službenoj dužnosti iznosi 82.1% (bez kaznenih djela u prometu). Ovih je kaznenih djela 2013. godine **prijavljeno 50.217, što je za 10.9% manje** nego prethodne godine s ukupnom materijalnom štetom **568.814.863 kn.**

Obilježje ovih kaznenih djela je veliki broj kaznenih djela s nepoznatim počiniteljem. Od 50.217 kaznenih djela općeg kriminaliteta, u 1.241 kaznenom djelu počinitelj je zatečen na djelu, u 6.657 kaznenih djela počinitelj je bio poznat

istodobno kad i kazneno djelo, a počinitelji 42.319 kaznenih djela (84.3%) bili su nepoznati u vrijeme saznanja za kazneno djelo.

U ovoj izvještajnoj godini pronađeni su počinitelji 2.071 kaznenog djela prijavljenih u ranijim godinama. Ako naknadno otkrivenim kaznenim djelima iz izvještajnog razdoblja pribrojimo i kaznena djela koja su prijavljena ranijih godina, a njihov počinitelj je otkriven u izvještajnom razdoblju, tada su u izvještajnom razdoblju naknadno otkriveni počinitelji 17.435 kaznenih djela. Koeficijent naknadne otkrivenosti iznosi 41,2% i **za 4,8 je bolji nego prethodne godine.**

Postavimo li u odnos 25.333 razriješena kaznena djela u izvještajnom razdoblju (zatečen, odmah poznat, naknadno otkriven iz izvještajnog razdoblja i naknadno otkrivena djela prijavljena u ranijim razdobljima) i prijavljena djela u izvještajnom razdoblju, **koeficijent razriješenosti iznosi 50,4%.** U 2013. godini **prijavljenih kaznenih djela manje je za 10,9%, a razriješenih kaznenih djela manje je za 6,0% tako da je koeficijent razriješenosti bolji za 2,6.**

3.4.1. Kriminalitet nasilja

U kategoriju kriminaliteta nasilja ubrajaju se kaznena djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te neka kaznena djela protiv drugih zaštićenih vrijednosti, koje sadrže elemente nasilja.

Kaznenih djela protiv života i tijela više je za 23,9%. Do porasta ovih kaznenih djela došlo je ponajviše zbog izmjene Kazneog zakona. Tjelesnih ozljeda više je za 456 kaznenih djela (77,4%) zato što je zakonom proširena kategorija oštećenih osoba kad se postupak pokreće po službenoj dužnosti.

Ubojstva je manje za 10 ili 19,6%. Od 41 prijavljenog ubojstva njih 36 ili 87,8% je razriješeno. Ostalo je nerazriješeno pet ubojstava - po jedno ubojstvo zabilježeno u Policijskim upravama istarskoj, primorsko-goranskoj i sisačko-moslavačkoj te dva ubojstva zabilježena na području mjerodavnosti Policijske uprave zagrebačke. Tijekom 2013. godine razriješena su četiri ubojstva počinjena ranijih godina (dva iz 2010. godine zabilježena u PU zagrebačkoj i PU splitsko-dalmatinskoj i dva ubojstva iz 2004. godine zabilježena u PU osječko-baranjskoj) pa koeficijent razriješenosti iznosi 97,6%.

Broj kaznenih djela ubojstava u odnosu na 100.000 stanovnika (usporedba sa drugim državama Europske unije/državama u okruženju

DRŽAVA	BROJ KD „UBOJSTVO“	BROJ KD „UBOJSTVO“ NA 100000 STANOVNIKA
REPUBLIKA ESTONIJA	34	2,61
REPUBLIKA MAĐARSKA	236	2,38
REPUBLIKA BUGARSKA	106	1,45
REPUBLIKA SLOVAČKA	75	1,43
REPUBLIKA CIPAR	11	1,19
REPUBLIKA HRVATSKA	41	0,97
REPUBLIKA AUSTRIJA	77*	0,91
SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA	578*	0,76
REPUBLIKA SLOVENIJA	12	0,6

*podaci za 2012. godinu

Zabilježeno je 124 pokušaja ubojstava, od kojih je pet ostalo nerazriješeno - po jedno u PU istarskoj i vukovarsko-srijemskoj i tri pokušaja ubojstva zabilježena na području mjerodavnosti Policijske uprave zagrebačke. Razriješena su dva pokušaja ubojstva iz ranijih godina pa koeficijent razriješenosti iznosi 97,6%. U odnosu na 2012. godinu **pokušaja ubojstava bilo je više za 24 kaznena djela (24,0%)**.

Kaznena djela iz glave XVI. i XVII. – Kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa te spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta u porastu su za 48.7%, što je uglavnom posljedica izmjena u Kaznenom zakonu.

U 2013. godini prijavljena su 72 silovanja od kojih su **dva ostala nerazriješena. Silovanja su u porastu za tri kaznena djela ili 3,8%**. Od 12 prijavljenih pokušaja silovanja, razriješeno je njih deset. U odnosu na 2012. godinu prijavljenih **pokušaja silovanja manje je za dva djela ili 20,0%**

3.4.2. Imovinski kriminalitet

Imovinska kaznena djela čine 76,8% općeg kriminaliteta. U 95,9% ovih kaznenih djela počinitelj je bio nepoznat u vrijeme saznanja za djelo. Koeficijent razriješenosti iznosi 33,8%. Ova kaznena djela u **padu su za 9,1%**.

Provalne krađe su najbrojnija kaznena djela i u ovoj ih je godini prijavljeno 18.483, što je u odnosu na prethodnu godinu **manje za 3,8%**.

Prijavljena su 1.389 razbojništva, od kojih je njih 479 ili 34,5% razriješeno u izvještajnom razdoblju. Sa 119 razriješenih razbojništava počinjenih u ranijim godinama, **koeficijent razriješenosti iznosi 43,1% i za 5,2% je veći nego prethodne gdine.** Broj razbojništava u **padu je za 95 kaznenih djela ili 6,4%** u odnosu na 2012. godinu. Analizirajući objekte u kojima su počinjena spomenuta kaznena djela, najveći **porast bilježe razbojništva u poštama** za sedam kaznenih djela ili 14,9%, u prodavaonicama za 12,9 % te mjenjačnicama za 6,7%. U svim ostalim objektima razbojništva su u padu.

3.4.3. Najznačajnija kriminalistička istraživanja

- Dana 3.3.2013. godine u prostorijama PP Slavonski Brod prijavljen je nestanak S.T., rođenog 1954. godine. Nakon opsežne potrage, ubrzo je pronađen dio njegova mrtvog tijela, a provedenim kriminalističkim istraživanjem ustvrdilo se kako je osumnjičeni D. P., rođen 1991. godine, dana 25.2.2013. godine u mjestu Bukovlje, nakon verbalnog sukoba sjekirom ubio S.T., a potom njegovo tijelo raskomadao i dijelove odbacio na različita mjesta. D.P. je doveden pritvorskom nadzorniku i protiv njega je podnijeta kaznena prijava zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo teško ubojstvo iz čl. 111.st.1.t.1.KZ-a.
- Dana 16.5.2013. godine u Zagrebu na adresi Boškovićeve ulica br.22, nepoznati je počinitelj upotrebom tjelesne snage ubio M.I., rođenu 1939. godine. Provedenim kriminalističkim istraživanjem ustvrdilo se kako je navedeno kazneno djelo počinio P.I., rođen 1969. godine, koji je po završetku kriminalističkog istraživanja doveden pritvorskom nadzorniku i protiv njega je podnesena kaznena prijava zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo ubojstva iz čl.110. KZ-a na štetu M.I.

- Dana 22.10.2010. godine u Zagrebu, Dubrava br.159, tijekom razbojništva u poslovnici „Volksbank“, nepoznati počinitelj vatrenim oružjem ubio je zaštitara tvrtke „Sokol Marić“, D.K., rođenog 1961. godine. Provedenim kriminalističkim istraživanjem ustvrdilo se kako je navedeno kazneno djelo počinio A.T., rođen 1981. godine, koji je 17.9.2013. godine doveden pritvorskom nadzorniku, a protiv njega je podnesena kaznena prijava zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo teško ubojstvo iz čl.91.st.1.t.4. i 7. KZ-a na štetu D.K.
- Dana 30.1.2013. godine policijski službenici PU šibensko-kninske u suradnji sa službenicima PU istarske, primorsko-goranske, zadarske i splitsko-dalmatinske proveli su kriminalističko istraživanje nad osam muških osoba vezano za teške krađe i krađe ukupno 118 izvanbrodskih motora koje su prevozili osobnim ili kombi vozilima preko graničnog prijelaza Županja na područje Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, nakon čega su zbog sumnje na izvršenje 112 teških krađa i krađa privedeni pritvorskom nadzorniku. Materijalna šteta je oko milijun kuna.

3.5. Kriminalitet od posebnog sigurnosnog značaja

Kaznena djela od posebnog sigurnosnog značaja su pojedina kaznena djela iz glava KZ-a protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, ljudskih prava i temeljnih sloboda, opće sigurnosti, sigurnosti prometa, biračkog prava, Republike Hrvatske.

Prijavljeno je **57 kaznena djela iz ove skupine, što je za 31,3% manje** nego 2012. godine.

Tijekom 2013. godine zabilježeno je 35 kaznenih djela iz mjerodavnosti rada Službe terorizma, što je **pad od 47,8%** u odnosu na 2012. godinu. Pad je posljedica izmjena Kaznenog zakona i Kataloga. U ovu skupinu kaznenih djela ranijih godina ulazilo je kazneno djelo širenje lažnih i uznemirujućih glasina (52 kaznena djela u 2012. godini) koje je u novom Zakonu poopćeno i ulazi u skupinu općeg kriminaliteta.

Valja naglasiti kako je **zabilježeno samo jedno kazneno djelo povezano s terorizmom i to javno poticanje na terorizam.**

I nadalje se velika pozornost posvećuje pitanju zločina iz mržnje, kako zbog obveza preuzetih nakon potpisivanja Memoranduma o razumijevanju između ODIHR-a i MUP-a o obuci policijskih službenika za borbu protiv zločina iz mržnje, važećem zakonodavstvu, tako i zbog činjenice da su zločini iz mržnje, odnosno njihovo kvalitetno praćenje posebno apostrofirani kao mjerilo u pregovaračkom procesu za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji u Poglavlju 23. „Pravosuđe i temeljna prava“.

Stalnim praćenjem ove problematike nisu zabilježeni pojavni oblici ili organiziranje u svrhu provedbe nasilja nad pojedincima ili skupinama. Tijekom 2013. godine zabilježeno je 34 kaznenih djela za koja je kriminalističkim istraživanjem utvrđeno ili okolnosti počinjenja upućuju da su motivirani mržnjom. Broj ovih kaznenih djela u porastu je za 183,0%. Od 34 kaznena djela razriješeno je 31 kazneno djelo ili 91,2%. Ova kaznena djela najčešće su motivirana nacionalnom, vjerskom, etničkom i rasnom mržnjom te seksualnom orijentacijom. Kaznena djela počinjena iz mržnje su tjelesne ozljede, prijetnje, oštećenje tuđe stvari, iznude i javno poticanje na nasilje i mržnju.

Tijekom 2013. godine prijavljena su 22 ratna zločina koja su počinjena za vrijeme Domovinskog rata, što je **za 37,5% više** nego 2012. godine. Trend relativno i dalje "visoke" prisutnosti prijavljivanja tih kaznenih djela (s obzirom da su kaznena djela ratnih zločina počinjena tijekom Domovinskog rata 1991. – 1995. godine i u svezi čega je tih i idućih godina podnesena većina kaznenih prijava), posljedak je donošenja Strategije i Plana istraživanja i procesuiranja kaznenih djela ratnih zločina počinjenih tijekom Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj 1991.-1995. godine, te donošenja Provedbenog plana za provedbu navedene Strategije od strane Ravnateljstva policije.

U suradnji i koordinaciji s mjerodavnim državnim odvjetništvima tijekom 2013. godine posebna pozornost bila je usmjerena na prikupljanja, obrade i analize svih raspoloživih izvora saznanja i dokumentacije o silovanjima i drugim vidovima seksualnog zlostavljanja osoba tijekom Domovinskog rata, kao jednog od načina počinjenja kaznenog djela ratnog zločina.

Sukladno zadaćama operativne akcije *Feniks*, Služba ratnih zločina je u suradnji s policijskim upravama, kontinuirano i intenzivno prikupljala saznanja o

moogućim lokacijama ukopa posmrtnih ostataka osoba nestalih tijekom Domovinskog rata. Temeljem prikupljenih saznanja, koja su redovito dostavljana Upravi za zatočene i nestale, Ministarstva branitelja, **potvrđena su saznanja za 26 mogućih lokacija masovnih i (ili) pojedinačnih grobnica.**

3.5.1. Značajnija kriminalistička istraživanja

- **TRPINJA.** Policijski službenici PU osječko-baranjske i PU vukovarsko-srijemske u suradnji i koordinaciji sa Županijskim državnim odvjetništvom u Osijeku proveli su kriminalistička istraživanja vezano za počinjenje kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u mjestu Trpinja krajem 1991. godine. Zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili tri kaznena djela "Ratni zločin protiv civilnog stanovništva" iz čl. 120. OKZ RH i jedno kazneno djelo "Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika" počinjenih u mjestu Trpinja krajem 1991. godine protiv 15 osoba podnesena je kaznena prijava, od kojih je devet osoba privedeno pravosudnim tijelima, dok je 6 osoba nedostupno.

- **ZLOSTAVLJANJE U ZATVORIMA NA KNINSKOM PODRUČJU.** Policijski službenici PU šibensko-kninske proveli su kriminalističko istraživanje u svezi s kaznenim djelima ratnih zločina na štetu 23 zarobljena pripadnika HVO-a, koje su pripadnici vojne policije IX. kninskog korpusa tkz. „JNA“ prilikom napada i zauzimanja područja Kupresa uhitili i zarobili u razdoblju od 6. do 11.4.1992. godine, te ih tako zarobljene priveli u Knin gdje su u vojnom zatvoru vojarne „Boško Žunić“, takozvani južni logor, fizički i psihički zlostavljali do 24.4.1992. godine, kad su premješteni u Okružni zatvor „stara bolnica“ u Kninu, gdje je zlostavljanje nastavljeno sve do razmjene zarobljenika u Žitniću dana 14.5.1992. godine. Provedenim kriminalističkim istraživanjem utvrđeno je osam kaznenih djela Ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika od kojih četiri kaznenih djela iz čl. 122. u svezi s čl. 28. st.2 OKZ-a (zapovjedna odgovornost) i četiri kaznena djela iz čl. 122 OKZ-a (neposredna odgovornost) petorice neposredno odgovornih vojnih policajaca i 12 neposredno odgovornih zatvorskih stražara te četvero zapovjedno odgovornih osoba koje su imale

vlast i ovlasti nad neposrednim počiniteljima, a nisu poduzeli nužne i razumne mjere da spriječe počinjenje zločina na štetu 23 zarobljena pripadnika HVO-a od kojih su dvojica od zadobivenih ozljeda preminuli, dok su ostali zadobili višestruke teške tjelesne ozljede. Nitko od prijavljenih nije dostupan pravosudnim organima RH.

3.6. Kaznenopravna zaštita mladeži i obitelji

Kazneno pravna zaštita mladeži i obitelji obuhvaća kriminalitet na štetu djece i maloljetnika, kriminalitet koji su počinila djeca i maloljetnici i obiteljsko nasilje.

Otkrivanjem i prijavljivanjem kaznenih djela ne ostvaruje se samo značajan doprinos kaznenopravnoj zaštiti djece i mladeži, već se takvom aktivnošću ostvaruje strateško usmjerenje kriminalističke policije u provedbi prevencije i suzbijanja ukupnog delinkventnog ponašanja djece i maloljetnika.

Tijekom 2013. godine otkrivena su i prijavljena **3.887 kaznenih djela iz dijela kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, što je za 24,1% više** u odnosu na 2012. godinu.

Najveći broj prijavljenih kaznenih djela u 2013. godini odnosio se je na kazneno djelo *Povreda djetetovih prava* iz čl. 177. KZ-a, odnosno prijavljena su 802 kaznena djela što je za 24,2% manje u odnosu na 2012. godinu kada je prijavljeno 1.058 kaznenih djela koja bi u starom kaznenom zakonu odgovarala opisu navedenog kaznenog djela.

Nadalje, u skupini kaznenih djela protiv spolne slobode i skupini kaznenih djela protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta tijekom 2013. godine prijavljeno je ukupno 478 kaznenih djela počinjenih na štetu djece ili 11,4% više u odnosu na 2012. godinu kad je prijavljeno ukupno 429 kaznenih djela koja bi u starom Kaznenom zakonu ulazila u spomenute skupine kaznenih djela.

U skupini kaznenih djela protiv spolne slobode i skupini kaznenih djela protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta u 2013. godini najviše je prijavljeno kaznenih djela: *Spolna zlouporaba djeteta mlađeg* od 15 godina - 194; *Iskorištavanje djece za pornografiju* - 61; *Bludne radnje* - 50; *Zadovoljenje pohote pred djetetom mlađim od 15 godina* - 41; *Podvođenje djeteta* - 32; *Silovanje* - 27; *Spolni odnošaj*

bez pristanka 24; Upoznavanje djece s pornografijom - 24; Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba - 14; Spolno uznemiravanje - 5, Spolna zlouporaba djeteta starijeg od 15 godina - 3 i Iskorištavanje djece za pornografske predstave - 3.

3.6.1. Kriminalitet maloljetnika i djece

U 2013. godini djeca do 14 godina su počinila 367 kaznenih djela, što je za 34,1% manje nego u 2012. godini, kad ih je zabilježeno 557. Nadalje, bilježi se pad broja djece mlađe od 14 godina koji su počinitelji kaznenih djela za 21,8%, odnosno sa zabilježenih 381 u 2012. godini na 298 počinitelja u 2013. godini (od toga 34 žene odnosno 11,4%).

Maloljetne osobe (od kojih je 8,6% osoba ženskog spola) prijavljene su za **2.808 kaznenih djela, što je za 22,3% manje** nego prethodne godine. Među kaznenim djelima maloljetnika 14,6% kaznenih je djela nasilja.

3.6.2. Nasilje u obitelji

Prema podacima o zabilježenom stanju, kretanju i nekim obilježjima nasilja u obitelji u Republici Hrvatskoj tijekom 2013. godine, u kojima je policija poduzimala nadležne mjere, stanje je sljedeće:

- zbog prekršaja počinjenog nasiljem u obitelji prekršajno su prijavljene 16.564 osobe, što je manje za 7,9% u odnosu na 2012. godinu kada je prekršajno prijavljeno 17.976 osoba;
- u odnosu na spol, dob i recidivizam počinitelja prekršaja počinjenog nasiljem u obitelji tijekom 2013. godine od ukupnog broja počinitelja njih 12.996 bilo je muškog spola, 3.568 ženskog spola, 442 djece (322 muškog spola i 120 ženskog spola), 4.805 povratnika (recidivista);
- u 2013. godini policija je sucima mjerodavnih prekršajnih sudova predložila izricanje 14.528 zaštitnih mjera, što je za 6,9% više u odnosu na 2012. godinu kada je predloženo 13.587 zaštitnih mjera.

U 2013. godini 14 ubojstva počinjeno je među članovima obitelji, odnosno 34,1% od ukupnog broja ubojstava počinjeno je u obitelji, dok je taj udio 2012. godine bio

52,9%. Među žrtvama četiri su muškarca i 10 žena.

Između članova obitelji počinjeno je 37 kaznenih djela ubojstava u pokušaju, što čini 29,8% od ukupnih pokušaja ubojstava, dok je tijekom 2012. godine taj udio bio 34%. S obzirom na spol 13 oštećenih osoba je ženskog spola a u 24 slučaja muškoga spola.

3.6.3. Propuštanje skrbi o zabranjenim noćnim izlascima i štetnim druženjima djece

Tijekom 2013. godine u Republici Hrvatskoj, a vezano uz primjenu čl. 95. Obiteljskog zakona koji se odnosi na propuštanje roditeljske skrbi o zabrani noćnih izlazaka maloljetnih osoba mlađih od 16 godina, zabilježeno je postupanje, odnosno zatjecanje maloljetnih osoba mlađih od 16 godina u vremenu od 23 sata do 5 sati u 2.488 slučajeva, što je smanjenje od 9,1% u odnosu na 2012. godinu kada je policija evidentirala 2.738 postupanja prema navedenom zakonu.

Kao najčešći razlog propuštanja roditeljske skrbi pojavljuje se roditeljsko dopuštenje u 1.348 slučajeva, zatim neposlušnost roditelju u 1.050 slučajeva, prepuštenost sebi u 27 slučajeva i ostali razlozi u 63 slučajeva.

S obzirom na dob zatečenih maloljetnih osoba njih 260 ili 10,5% bila su djeca do 14 godine života, a njih 2.228 ili 89,5% bila su djeca u dobi od 14 do 18 godina. Od ukupnog broja zatečenih maloljetnih osoba njih 865 ili 34,8% bile su djeca ženskog spola, a 1.623 ili 65,2% bila su djeca muškog spola.

Tijekom postupanja prema 160 zatečene djece (mlađih od 16 godina) ili u 6,4% slučajeva ustvrdilo se kako se prema njima već prije postupalo zbog činjenja kažnjivih radnji ili nekih drugih razloga. Naknadnim izvidima utvrđeno je da je troje djece ili 0,1% njih bilo žrtve kaznenog djela *Povreda djetetovih prava*.

4. SIGURNOST PROMETA NA CESTAMA (3. POSEBAN CILJ)

Kao treći poseban cilj policije u 2013. godini ističe se **povećanje sigurnosti prometa na cestama** koji uključuje nadzor prometa i rad mobilne jedinice prometne policije.

Motorizirani cestovni promet važna je sastavnica suvremene civilizacije. Sve dobrobiti ovog fenomena, nažalost, i nadalje plaćamo visokom cijenom nepoželjna ljudskog stradanja. Posljedice ugrožavanja prometa na cestama bitno utječu na ukupno stanje javne sigurnosti. Osim individualnih tragedija, i društvo u cjelini trpi velike gubitke zbog prometnih nesreća.

Da bi se stanje sigurnosti u cestovnom prometu podignulo na višu razinu, društvo mora uložiti znatno više napora u poboljšanje prometne infrastrukture i razvitak prometne kulture. Znatan dio tog napora pripada policiji koja svojim aktivnostima treba utjecati na povećanje prometne discipline svih sudionika.

Od tri bitna čimbenika za sigurnost prometa (sudionici, vozila i ceste), prometna kultura svih sudionika, posebice vozača, najbrže može smanjiti tragične posljedice. Ona ne traži toliko financijskih sredstava, koliko svježije ideje te stalan i sustavan rad na njihovom promicanju. U tom kontekstu, 14. travnja 2011. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je peti Nacionalni program sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske 2011.–2020. (NN, 59/11), a njegov okvir i razdoblje trajanja temelji se na odredbama i smjernicama Moskovske deklaracije iz 2009. godine, Deklaraciji Ujedinjenih naroda 62/244 iz ožujka 2010. godine i temeljem toga usvojenom 4. akcijskom programu Europske komisije.

Prvog srpnja 2013. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama (NN, broj 80/13), a donesena su i četiri podzakonska akta: Izmjene i dopune Programa vozačkog ispita, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika i načinu obavljanja i organiziranja vozačkih ispita te načinu izdavanja i oduzimanja dopuštenja ovlaštenom ispitivaču, Odluka o visini naknade za polaganje vozačkog ispita i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o osposobljavanju kandidata za vozače.

4.1. Opći pregled sigurnosti prometa na cestama

Već petu godinu nastavljen je **trend smanjivanja broja prometnih nesreća i najtežih stradanja**. U odnosu na 2008. godinu (664 poginulih) broj poginulih osoba smanjen je za 296 ili 44,6%. Posebno treba istaknuti broj poginulih osoba koji je na ovoj razini posljednji put zabilježen davne 1964. godine (433 poginula).

U 2013. godini dogodila se 34.021 prometna nesreća u kojima je 368 osoba

poginulo, 2.831 osoba je teško ozlijeđeno, a 12.443 ih je lakše ozlijeđeno. U odnosu na 2012. godinu **prometnih nesreća je manje za 8,2%, poginulih za 6,4%, lakše ozlijeđenih za 4,0%, a teško ozlijeđenih za 7,1%.**

Valja naglasiti kako je od 368 poginulih osoba, njih 221 (60.0%) preminulo na mjestu nesreće, 33 (9,0%) tijekom prijevoza do zdravstvene ustanove, a 114 (31,0%) u razdoblju od 30 dana od prometne nesreće. Dakle, **na hrvatskim je cestama u 2013. godini poginulo 25 osoba manje nego 2012. godine.**

Broj registriranih vozača motornih vozila porastao za 19.449 ili 0.9%, a broj registriranih motornih vozila za 5.629 ili 0,3% . U odnosu na prethodnu godinu nije bilo značajnijih promjena u cestovnoj mreži.

U 2013. godini strukturu prometnih nesreća činile su 1,0% nesreće s poginulima, 32,0% nesreće s ozlijeđenima i 67,0% nesreće s materijalnom štetom. Strukturu nastradalih osoba činilo je 2,4% poginulih, 18,0% teško ozlijeđenih i 79,5% lakše ozlijeđenih.

4.2. Vrste prometnih nesreća

Značajke ceste, kao čimbenici sigurnosti u cestovnom prometu, bitno utječu na stvaranje uvjeta koji pogoduju nastanku prometne nesreće, a od sudionika u prometu, osobito vozača, zahtijevaju povećanu pozornost i opreznost, poseban način vožnje i kretanja.

Najviše se prometnih nesreća dogodilo na ravnim cestovnim smjerovima – 13.352 ili 39,2% od ukupnog broja nesreća, potom na križanjima 10.317 ili 30,3%, te u zavojima 6.074 ili 17,9%. U tim nesrećama poginule su 343 osobe, što je 93,2% od ukupnog broja poginulih, a ozlijeđene su 14.584 osobe ili 95,5% od ukupnog broja ozlijeđenih.

Najučestalije vrste prometnih nesreća događaju se međusobnim sudarima vozila u pokretu i slijetanjem vozila s ceste (69,9% nesreća s nastradalim osobama) i u tim nesrećama najviše je poginulih osoba (65,2% poginulih). **Najteže posljedice su u sudarima vozila iz suprotnih smjerova** (5,7 poginulih na 100 nesreća s nastradalim osobama), **zatim u slijetanjima vozila ceste** (4,5 poginulih na sto nesreća s nastradalim osobama).

4.3. Uzroci prometnih nesreća

Prometne nesreće događaju se najčešće kao posljedica grubih pogrešaka vozača, osobito zbog nepropisne i neprimjerene brzine (8.267 nesreća), nepoštivanja prednosti prolaza (4.368), nepropisne vožnje unatrag (2.904) i zbog vožnje na nedovoljnoj udaljenosti (2.463), što čini 56,0 % svih pogrešaka vozača. U tim je nesrećama poginulo 209 osoba ili 59,8% svih poginulih, a ozlijeđenih je 9.531 ili 64,8%. Prema brojnosti, slijede nesreće zbog nepropisnog skretanja, nepropisnog uključivanja u promet, nepropisnog kretanja vozila na kolniku, pretjecanja, obilaženja i mimoilaženja i prestrojavanja itd.

Međutim, prometne nesreće ne događaju se samo zbog pogrešaka vozača nego i **zbog pogrešaka pješaka**, a najčešće zbog nekorištenja obilježenog pješačkog prijelaza (103) i nepoštivanja svjetlosnog znaka (92), što čini 45,0% od svih pogrešaka pješaka. U tim nesrećama pet je osoba poginulo, a ozlijeđeno je 166 osoba.

4.4. Nastradali sudionici u prometnim nesrećama

U 2013. godini u **prometnim nesrećama sudjelovalo je 71.128 sudionika** – 54.304 ili 76,3% vozača, 14.708 ili 20,7% putnika, 1.879 ili 2,6% pješaka i 237 ostalih sudionika (0,3%).

Prema kategorijama sudionika u prometu, **kao i prijašnjih godina, najviše je poginulo vozača**, njih 215 ili 58,4%, zatim 84 putnika ili 22,8% te 69 pješaka ili 18,8%. Među ozlijeđenima također je najviše bilo vozača, njih 9.193 ili 60,2%, zatim putnika 4.455 ili 29,2% te pješaka 1.625 ili 10,6%.

Prema životnoj dobi u **prometnim je nesrećama poginulo 58 osoba između 18 i 24 godine života**, što je u usporedbi s 2012. godinom **više za 20,8%**, a **ozlijeđeno je 2.710 osoba ili 5,8% manje** nego prethodne godine. Između 25 i 64 godine života poginulo je 215 osoba ili 58,4% od svih poginulih, a ozlijeđeno je 9.515 osoba ili 62,3% od svih ozlijeđenih.

Kad je riječ o **nastradaloj djeci** (0-13 godina), u 2013. godini **poginulo ih je osmero** (četiri djeteta do 6 godina starosti, dvoje 7-9 godina, dvoje 10-13 godina

starosti, što je **povećanje za 14,3%** u odnosu na 2012. godinu, dok je **broj ozlijeđenih smanjen za 4,8%**.

Petero djece je poginulo kao putnici u vozilu, a troje ih je stradalo u svojstvu pješaka. Od ukupnog broja poginulih osoba 284 ili 77,2% su muškarci, a 83 ili 22,6% su žene. Ozlijeđeno je 9.247 muškaraca i 5.974 žene.

Na hrvatskim cestama u 2013. godini poginulo je 36 stranih državljana, a 1.081 ih je ozlijeđeno. U odnosu na 2012. godinu to je **5,3% manje poginulih stranih državljana i 2,1% manje ozlijeđenih**.

4.5. Vozači koji su prouzročili prometnu nesreću

Od ukupnog broja prometnih nesreća **91,8% prouzročili su vozači**. Od toga su 4.454 prometne nesreće prouzročili vozači pod utjecajem alkohola, 73 pod utjecajem droga, a 2.161 nesreću prouzročili su vozači bez položenog vozačkog ispita. U odnosu na 2012. godinu **broj nesreća koje su prouzročili vozači je manji za 8,7%**.

Mladi vozači (do 24 godine) su u 2013. godini prouzročili 4.402 prometne nesreće, što je za **11,8% manje** u odnosu na 2012. godinu. **U tim su nesrećama poginule 63 osobe, što je 3,3% više** nego 2012. godine.

4.6. Kaznena djela u prometu

U 2013. godini prijavljeno je **1.557 kaznenih djela u prometu, što je za 4,2% manje** nego u 2012. godini. Od toga je 1.466 kaznenih djela prema članku 227. Kaznenog zakona (izazivanje prometne nesreće u cestovnom prometu), a 16 kaznenih djela prema članku 123. stavak 2 Kaznenog zakona (nepružanje pomoći osobi u opasnosti koju je sam prouzročio) **dok je 38 kaznenih djela po članku 226 KZ-a – objesna vožnja u cestovnom prometu**. Od ukupnog broja prijavljenih kaznenih djela u prometu **1.532 ili 98,4% ih je razriješeno**.

4.7. Nadzor prometa

Kako bi se stanje sigurnosti u cestovnom prometu podiglo na višu razinu i približilo europskim standardima, policija je tijekom 2013. godine nastojala postignuti maksimalno moguće pokrivanje svih cestovnih smjerova, osobito onih najugroženijih prema praćenim podacima, kako bi se na taj način preventivno djelovalo na vozače i u što većoj mjeri sprječavalo kršenje prometnih propisa.

Ciljane aktivnosti provodile su se na mjestima i u vrijeme kada se događaju najteže prometne nesreće, a u te je aktivnosti bio uključen maksimalan broj policijskih službenika s pripadajućom tehničkom opremom koja se koristi za nadzor u prometu.

U nadzoru prometa u 2013. godini policija je ustvrdila **732.475 prekršaja, što je za 0.2% više** u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi utvrđenih prekršaja najzastupljeniji su prekršaji zbog nepropisne brzine (29,8%), a riječ je o prekršajima zbog kojih se najčešće događaju prometne nesreće s tragičnim posljedicama. Prema značaju za sigurnost prometa slijede nepropisno pretjecanje i obilaženje, nepoštivanje prednosti prolaska i crvenog svjetla te vožnja pod utjecajem alkohola. Osim ovih najopasnijih prekršaja, policija je u nadzoru prometa najčešće kažnjavala vozače zbog vožnje bez položenog vozačkog ispita, nekorištenja sigurnosnog pojasa i nenošenja zaštitne kacige, ali i zbog tehničke neispravnosti vozila i korištenja mobitela tijekom vožnje.

Posebna pozornost pridavala se prometnim pitanjima tijekom turističke sezone, osobito na područjima gdje se koncentrirao najveći dio prometa. Da bi se postigla visoka razina sigurnosti i protočnosti cestovnog prometa, osiguravao se optimalan broj policijskih službenika na cestama. Policijski službenici su pojačanim radom i aktivnostima, između ostaloga i fizičkim upravljanjem prometom, u vrijeme pojačanog prometa prema turističkim odredištima, maksimalno utjecali na sigurnost svih sudionika u prometu, smanjenje prometnih gužvi i ubrzanje prometnog toka.

U Nacionalnom programu sigurnosti cestovnog prometa RH za 2013. godinu smanjenje brzina vozila i poštivanje najviših dopuštenih brzina, zaštita djece, mladih i najranjivijih sudionika u prometu, suzbijanje vožnje pod utjecajem alkohola i opojnih droga u prometu i saniranje opasnih mjesta označeni su kao strateški ciljevi. S tim u vezi provele su se preventivno-promidžbene kampanje „*Razmisli-kad piješ ne vozi*“, „*Brzina, alkohol i droga najgori su suvozači*“ i „*Poštujte naše znakove*“.

Kampanje su provođene oglašavanjem televizijskih i radijskih spotove, kao i kroz izradu i podjelu promidžbenih materijala sudionicima u prometu.

Nastavljena je realizacija projekta „Prometna učilica“ u sklopu projekta „Školska učilica“, a izrađen je i promidžbeni materijal koji se dijelio na prigodnim manifestacijama. Sudjelovalo se i u provedbi projekta „Prometna preventiva u srednjoj školi“ i „Prometna preventiva u dječjem vrtiću“.

Iz Nacionalnog programa sufinancirano je natjecanje učenika osnovnih škola u poznavanju prometnih i sigurnosnih pravila i upravljanja biciklom „Sigurno u prometu“.

U sklopu sanacije opasnih mjesta, sudjelovalo se u postupku odabira, dogovaranja i financiranja sredstvima NPSCP-a, kompletne sanacije tri opasna mjesta na cestama i to temeljem projektne dokumentacije prethodno izrađene također sredstvima Nacionalnog programa.

4.8. Međunarodna policijska razmjena i suradnja

Kako smo postali punopravna članica TISPOL-a - mreže prometne policije Europe sudjelovali smo na dva godišnja sastanka (u svibnju u Bruxellesu i rujnu u Manchesteru).

Sukladno provedbi aktivnosti TISPOL-a na području Europske unije, organizirano je i provedeno devet preventivno - represivnih akcija. Provedene su tri akcije „Nadzor teretnih vozila i autobusa“ te po dvije akcije „Nadzor korištenja sigurnosnog pojasa i nepropisne uporabe mobitela“, „Nadzor vozača pod utjecajem alkohola i/ili droga“ i „Nadzor brzine kretanja vozila“.

ETSC - Europsko vijeće za sigurnost cestovnog prometa uključilo je u svoje PIN izvješće i Republiku Hrvatsku, zbog čega je određena osoba koja će dostavljati statističke podatke o prometnim nesrećama i prisustvovati jednom godišnje na sastanku, koji je u lipnju 2013. godine održan u Bruxellesu.

Nastavljena je suradnja u Poglavlju 14. Transportna politika s Ministarstvom mora prometa i infrastrukture te smo, kao punopravni članovi EU, sudjelovali u radu odbora i stručnih skupina institucija EU.

4.9. Mobilna jedinica prometne policije

Mobilna jedinica prometne policije, kao samostalna ustrojstvena jedinica, obavlja policijske poslove nadzora prometa na cestama na području cijele države, a prije svega na autocestama i državnim cestama, posebice tijekom turističke sezone, utvrđuje prekršaje u cestovnom prometu, nadzire brzine kretanja vozila, postupa u slučaju prometnih gužvi i zastoja, poduzima mjere u svrhu sigurnosti i protočnosti prometovanja u zimskim uvjetima i za vrijeme turističke sezone, uključuje se u provedbu aktivnosti i po potrebi surađujući s drugima iz policijskog sustava, prikuplja obavijesti potrebne za suzbijanje kriminaliteta (poduzima mjere osiguranja tragova kaznenog djela, sprječavanje bijega počinitelja itd.).

Mobilna jedinica prometne policije je u 2013. godini većinu vremena bila angažirana na području Policijske uprave zagrebačke, ali i na područjima drugih policijskih uprava. Višednevni angažman cjelokupnog sustava, organiziran je na područjima Policijskih uprava zadarske, splitsko-dalmatinske, istarske, primorsko-goranske i dubrovačko-neretvanske.

Prilikom višednevnog izvršavanja zadaća na područjima navedenih policijskih uprava angažman je bio na cjelokupnom području pojedine uprave u svrhu suzbijanja kaznenih djela i prekršaja te posebice zlouporabe opojnih droga, krivotvorenja isprava, nedozvoljene trgovine, izbjegavanje carinskog nadzora, izigravanje zabrana iz sigurnosnih mjera i pravnih posljedica osude, imovinskih delikata, težih prometnih prekršaja (upravljanje prije stjecanja prava, vožnja pod utjecajem alkohola ili droga, neregistrirana i neosigurana vozila i dr.) prekršaja iz Zakona o oružju, Carinskog zakona i drugih zakona.

Prilikom provedbe zadaća iz djelokruga svog rada policijski su službenici izvršili 850.332 provjere, zaustavili i provjerili 21.598 vozila u kojima su zatečene 27.473 osobe, od kojih je 1.399 uhićeno, dovedeno ili predano na daljnje postupanje mjerodavnim ustrojstvenim jedinicama.

Provjerom osoba i vozila ustvrdili su 16.353 različitih prometnih prekršaja i 205 kaznenih djela i to: 39 kaznenih djela iz članka 190. (neovlaštene proizvodnje i

promet drogama); 115 kaznenih djela iz članka 311. (krivotvorenje isprave) i 51 ostala kaznena djela.

Od ukupnog broja kaznenih dijela 39 se odnosi na čl.190 KZ- Zlouporeba opojnih droga, dok je u 2012. godini bilo 171 kazneno djelo iz tadašnjeg člana 173. KZ-a. Međutim, promjenom zakonodavstva dio problematike koja se odnosi na zlouporebu opojnih droga prebačen je u prekršajno procesuiranje, a policijski službenici su u 2013. godini, osim zapljena droga koja su procesuirana kroz kazneno zakonodavstvo, ustvrdili još 145 prekršaja zlouporebe opojnih droga.

Za vrijeme turističke sezone, za razliku od preostalog dijela godine, rad policijskih službenika usmjeravan je na autoceste u svrhu održavanja protočnosti prometa i suzbijanja teških prometnih prekršaja, posebice prekoračenja brzine te kaznenih dijela. Kao takav angažman ističemo angažman tijekom srpnja i kolovoza za svaki vikend (petak, subota i nedjelja) kada je kao pomoć Policijskoj upravi zagrebačkoj davana ispomoć u vidu 2 do 6 motociklista kroz jednu smjenu koji su bili angažirani na protočnosti prometa.

Od ukupno utvrđenih 13.353 prometnih prekršaja, najviše ih je bilo zbog prekoračenja brzine (3.869), zbog vožnje neregistriranim vozilom (2.868), zbog vožnje neosiguranim vozilom (1.985), zbog vožnje bez položenog vozačkog ispita (551) te zbog vožnje pod utjecajem alkohola (264) i droga (129).

Da bi se spriječio nastavak kršenja prometnih propisa, poduzimale su se i zaštitne mjere pa su oduzeli 208 vozačkih dozvola, a 1.742 vozača i 2.887 vozila isključeno je iz prometa.

Postupanja policijskih službenika mobilne jedinice u prometu bila su usredotočene na prevenciju, suzbijanje i sankcioniranje težih prometnih prekršaja, odnosno vozačima koji svojim ponašanjem i vožnjom ugrožavaju i dovode u opasnost druge sudionike u prometu.

5. SIGURNOST NA DRŽAVNOJ GRANICI, U ZRAČNOM PROMETU I PLOVIDBI (4. POSEBAN CILJ)

Kao četvrti poseban cilj policije u 2013. godini ističe se **jačanje sigurnosti na državnoj granici, u zračnom prometu i plovidbi** koji uključuje problematiku:

izdavanja dokumenata na graničnim prijelazima, odbijanje ulaska i izlaska, zlouporabu putnih dokumenata, prekogranični kriminalitet i prekršaje na granici, nezakonite migracije, prihvati i vraćanje stranaca na granici, prisilna udaljenja stranaca i povrede državne granice, poslove pomorske policije, aerodromske policije, mobilne jedinice za nadzor granice te Prihvatnog centra za strance te pitanje azila.

Za svaku suverenu i samostalnu državu pitanje sigurnosti, zaštite i kontrole državne granice prvorazredno je pitanje. Zbog svojeg specifičnog geopolitičkog položaja i oblika državnog teritorija Republike Hrvatske, pitanje sigurnosti i nadzora državne granice ima niz svojih osobitosti. Osiguranje nesmetanog protoka ljudi i roba, uz istodobno sprječavanje nezakonitih prelazaka preko državne granice kao i svih oblika prekograničnog kriminala, izuzetno je zahtjevna zadaća.

Zbog visokog stupnja opasnosti od terorističkih napada, kontrola putnika u zračnom prometu zahtijeva izuzetnu odgovornost policijskih službenika. Da bi se održala visoka razina sigurnosti, stalno se uvode nove metode i tehnike u nadzoru koje traže dosljednu primjenu. Sve zračne luke na teritoriju Hrvatske pod nadzorom su specijalističkih postaja aerodromske policije.

Plovidba na moru i plovnim rijekama izložena je sigurnosnim rizicima o kojima brinu pripadnici pomorske i riječne policije. Nadzorom plovnih putova i sudionika plovidbe policijski službenici potiču poštivanje sigurnosnih pravila.

5.1. Državna granica i granični prijelazi

Dužina državne granice Republike Hrvatske je 3.298 km - vanjska granica 2.260 km, a unutarnja 1.038 km. Državna granica je određena i označena samo u dijelu s Republikom Mađarskom, a određivanje granične crte s ostalim susjednim zemljama odvija se kroz rad međudržavnih komisija. Udio dužine državne granice sa Slovenijom iznosi 20,8%, s Mađarskom 10,8%, sa Srbijom 9,6%, s Crnom Gorom 1,5%, s Bosnom i Hercegovinom 30,3%, pomorska granica s Italijom iznosi 0,8%, a na međunarodne vode odnosi se 26,2%.

Na državnoj granici **određena su 173 granična prijelaza**, od čega je najveći broj na dijelu granice s Republikom Slovenijom – 58 te Bosnom i Hercegovinom – 50. Od 173 granična prijelaza 162 su stalna, a 11 sezonskih koji su otvoreni isključivo za pomorski međunarodni promet tijekom turističke sezone.

Poslovi nadzora državne granice (kontrola prelaska i zaštite državne granice) obavljaju se u **78 policijskih postaja**, ustrojstveno raspoređenih u **18 policijskih uprava**. Od tog broja, 26 postaja je specijaliziranih (14 postaja granične policije, 6 postaja aerodromske policije i 6 pomorske policije), dok su 52 postaje mješovitog tipa. Poslovi nadzora državne granice ne obavljaju se na području Policijskih uprava bjelovarsko-bilogorske i požeško-slavonske (u ove dvije uprave, kao i ostalih 18, obavljaju se poslovi suzbijanja nezakonitih migracija).

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, temeljem preporuka Europske komisije te čl. 17. „Zajednička kontrola“ i dobre prakse Zakonika o schengenskim granicama, uvedena su zajednička službena mjesta za obavljanje granične kontrole na jednom mjestu, na kopnenim graničnim prijelazima na unutarnjoj granici Europske unije s Republikom Slovenijom i Republikom Mađarskom u svrhu povećanja protočnosti prometa preko graničnih prijelaza, razmjene znanja i iskustava policijskih službenika.

5.2. Promet putnika na graničnim prijelazima

Tijekom 2013. godine **državnu granicu Republike Hrvatske prešlo je 136.347.236 putnika, što je za 3,3% više nego u 2012. godini**. Od ukupnog broja putnika, **stranci čine udio od 69,9%** ili 95.333.373 prelazaka državne granice, a **državljeni Republike Hrvatske čine udio od 30,1%** ili 41.013.863 prelazaka.

Najveći udio od 47,8% u ukupnom prometu putnika ostvaren je **na granici sa Slovenijom** (65.133.886 prelazaka). **Drugi** po brojnosti prometa putnika su **granični prijelazi s Bosnom i Hercegovinom** čiji udio u ukupnom prometu iznosi 32,0% (43.688.380 prelazaka).

Najfrekventniji granični prijelaz u 2013. godini bio je **MCGP Macelj** s 11.632.571 putnikom, što u ukupnom broju putnika čini udio od 8,5%, iako sa **smanjenjem prometa** od 2,7% u odnosu na 2012. godinu na tom graničnom prijelazu. **Na drugom mjestu** prema brojnosti putnika s 11.251.484 putnika i udjelom od 8,3% u ukupnom prometu je **MCGP Bregana**, što je u odnosu na 2012. **Povećanje prometa** za 3,9%. **Treći** granični prijelaz po prometu putnika je **MCGP Kaštel** preko kojeg je tijekom 2013. Godine prešlo 9.157.498 putnika, što je udio od 6,7% u ukupnom prometu i **povećanje prometa** za 5,5 % u odnosu na prethodnu

godinu.

Pad prometa putnika tijekom 2013. godine u odnosu na prethodnu godinu, osim Macelja, zabilježen je **na graničnim prijelazima Stara Gradiška za 7,6%, Zaton Doli za 4,0%, Klek za 2,4% i Plovanija za 0,1%.**

Tijekom 2013. godine državnu granicu Republike Hrvatske **prešlo je 45.866.702 vozila, što je povećanje za 2,7%** u odnosu na 2012. godinu.

5.3. Izdavanje dokumenata na graničnim prijelazima

Granična policija je tijekom 2013. godine **u nadzoru državne granice izdala 20.645 dokumenata**, što je u odnosu na 2012. godinu (32.830 dokumenata) **manje za 37,1%.**

U ukupnom broju izdanih dokumenata **najviše je odobrenja za kretanje i zadržavanje u mjestu gdje se nalazi granični prijelaz** i tijekom 2013. godine izdano je 11.430 odobrenja, što je **za 1,5%** više u odnosu na prethodnu godinu (11.256 odobrenja).

Odobrenje za unos/prijenos oružja je drugo po zastupljenosti u izdavanju dokumenata na graničnim prijelazima. Tijekom 2013. izdano je 5.331 odobrenje, što je **70,1% manje** nego prethodne godine (17.802 odobrenja).

Tijekom 2013. godine granična policija je izdala **3.495 viza, što je za 6,4% više** u odnosu na isto razdoblje 2012.godine (3.285 viza). Kao i proteklih godina na zračnim graničnim prijelazima izdano je više od 70% viza. Najzastupljeniji su bili državljani Filipina (48,5%), Indonezije (11,6%) i Indije (9,8%).

5.4. Odbijanje ulaska i izlaska na graničnim prijelazima

5.4.1. Odbijanje ulaska u Republiku Hrvatsku

Tijekom 2013. godine granična je policija **za 11.555 stranih državljana ustvrdila da ne ispunjavaju uvjete za ulazak i boravak u Republici Hrvatskoj i na temelju toga odbila im ulazak.** Broj osoba kojima je odbijen ulazak **manji je za 8,9%** u usporedbi s prošlom godinom. Najčešći razlozi odbijanja ulaska su neispunjavanje uvjeta za ulazak u RH (pozivno pismo, rezervacija i dr.),

neposjedovanje putne isprave i neposjedovanje sredstava za uzdržavanje.

Analizom prijelaza na kojima se najviše odbija ulazak u RH ustvrdilo se kako su to prijelazi na dijelu državne granice s Bosnom i Hercegovinom (5.152), Slovenijom (2.588) te Crnom Gorom (1.627).

U ukupnom broju odbijenih ulazaka **najviše su zastupljeni državljani Bosne i Hercegovine** (4.688) s udjelom od 40,6%. Tijekom proteklih godina broj odbijanja ulaska državljanima Bosne i Hercegovine je bio u stalnom opadanju, ali ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju državljani Bosne i Hercegovine, ako ne posjeduju biometrijsku putnu ispravu, dužni su pribaviti vizu za ulazak u EU. Ova regulativa utjecala je na povećanje broja odbijenih ulazaka državljanima Bosne i Hercegovine za 5,3% u odnosu na 2012. godinu (4.454).

Drugi po broju su državljani Srbije (1.217), koji čine udio od 10,5% u ukupnom broju, ali u odnosu na prethodnu godinu broj odbijanja je manji za 22,6%. **Državljanima Albanije treći** su prema brojnosti odbijenih ulazaka (1.174), što je povećanje za 55,5% u odnosu na 2012. godinu.

Posebno treba istaknuti veliko povećanje **odbijanja ulaska državljanima Ukrajine i Rusije**. Broj odbijenih ulazaka državljanima Rusije je trostruko veći, a Ukrajine peterostruko veći u odnosu na 2012. godinu. Razlog odbijanja ulaska je neposjedovanje viza.

5.4.2. Odbijanje izlaska iz Republike Hrvatske

Granična policija izdala je zabranu izlaska iz Hrvatske za 4.870 osoba, što je 4.1% manje nego u 2012. godini (5.080 osoba).

U **484** slučaja razlozi odbijanja izlaska **strancima** iz Republike Hrvatske bili su zbog neposjedovanja valjane isprave za prelazak državne granice, obveza koje su bili dužni podmiriti u Hrvatskoj ili neispunjavanje uvjeta za ulazak u treće zemlje, a **4.386** osoba, odnosno 90% zabrane izlaska **državljanima RH** najčešće su zbog neposjedovanja valjane isprave za prelazak državne granice.

5.5. Zloupotreba putnih dokumenata

Tijekom 2013. godine granična policija je kod 285 osoba otkrila **269 krivotvorenih isprava i 69 tuđih isprava**, što je u usporedbi s 2012. godinom **povećanje otkrivenosti za 16,0%**.

Najviše su se krivotvorile putovnice kojih je tijekom 2013. godine otkriveno 144, što je više za 42,6% nego prethodne godine (101), zatim osobne iskaznice kojih je otkriveno 54, što je manje za 8,5% u odnosu na 2012. godinu (59).

Valja istaknuti kako je tijekom 2013. godine otkriveno 19 krivotvorenih boravišnih dozvola. Na ovu vrstu dokumenata nužno je ubuduće obratiti posebnu pozornost jer je to dokument koji olakšava ulazak, kretanje i boravak u EU, čime je postala poželjna i za nezakonite migrante i krivotvoritelje.

Najčešće su korišteni krivotvoreni dokumenti koji imaju slabe zaštitne elemente i to putne isprave Srbije, Turske, BiH, stara putna isprava Republike Hrvatske, putne isprave Italije, Švicarske, Slovenije i Francuske, a koje su najčešće koristili državljani Albanije (81), Kosova (44) i Bosne i Hercegovine (25).

Najčešći način krivotvorenja dokumenata je potpuno krivotvorenje, preinaka podataka i umetanje fotografije i to najvećim dijelom u putnim ispravama, osobnim iskaznicama i vizama.

Najveći broj otkrivenih **krivotvorenih dokumenata** je na graničnim prijelazima PU dubrovačko-neretvanske (146), PU zagrebačke (51), PU vukovarsko-srijemske (20) i PU osječko-baranjske (16).

5.6. Prekogranični kriminalitet

Policijski službenici za **suzbijanje prekograničnog kriminala** u 2013. godini obradili su 666 kaznenih djela i 3.361 prekršaj.

Utvrđio se pad od 60,3% kaznenih djela u 2013. godini i porast prekršaja za 46,1%. Navedeni pad kaznenih djela, odnosno porast prekršaja, posljedak su stupanja na snagu novog Kaznenog zakona RH kojim je posjedovanje droga za vlastitu upotrebu prešlo u prekršajnu sferu.

Tijekom 2013. godine na državnoj granici **zabilježeno je 3.931 slučaj krijumčarenja i 4.449 osoba koje su u tomu sudjelovale**. Najčešće se krijumčarila droga, cigarete, meso, oružje te streljivo, eksploziv, vozila, alkohol, životinje i tako dalje. Od spomenutih 3.931 slučaja na ulasku u RH otkriveno je 2.855, na izlasku 560 slučajeva, dok su ostali slučajevi otkriveni na „zelenoj granici“ (516).

5.6.1. Pregled otkrivenih krijumčarenja opojnih droga

Granična policija je u 2013. godini zabilježila 1.826 **slučaja posjedovanja opojne droge** u kojima je sudjelovalo 1.989 osoba koje su procesuirane zbog posjedovanja opojne droge prilikom prelaska državne granice.

Granični prijelazi Karasovići i Bajakovo su, kao i proteklih godina, mjesta s najvećim brojem otkrivenih slučajeva zapljene droge.

5.6.2. Pregled otkrivenog oružja i streljiva te krijumčarenja vozila

U 2013. godine granična policija zabilježila je **402 slučaja krijumčarenja oružja, streljiva i eksploziva** u kojima su sudjelovale **402 osobe**, što je **znatno povećanje za više od 80%** u odnosu na prethodnu godinu.

Otkriveno je 110 krijumčarenih vozila, što je manje za 39,2% u odnosu na prethodnu godinu. Najviše je vozila krijumčareno na granicama s Bosnom i Hercegovinom (37,3%) i Srbijom (33,6%).

5.7. Prekogrančni kriminal

Policijski službenici za suzbijanje prekograničnog kriminala kriminalističkim istraživanjem otkrili su 666 kaznenih djela i **3.361 prekršaj**. **Kaznenih djela manje je za 60,3%, ali je prekršaja više za 46,1%**, što je posljedica izmjene Kaznenog zakona kojim je posjedovanje droge prešlo u prekršajnu problematiku.

5.8. Ostali poslovi granične policije

U obavljanju **poslova granične kontrole u 2013. godini razvidno je smanjenje otkrivačke djelatnosti po potražnim registrima, osobito u**

međunarodnim potragama. Tijekom 2013. godine otkrilo se 454 osoba, što je za 37,3% manje nego tijekom 2012. godine, a po lokalnim potragama bilježi se smanjenje za 31,0%.

Prema Evidenciji nadzora državne granice u 2013. godini otkriveno je 536 osoba, što je za 1,3% više u odnosu na 2012. godinu.

Prema podacima za 2013. godinu na graničnim je prijelazima **prihvaćeno 338 deportiranih hrvatskih državljana, što je za 0,3% manje** u odnosu na 2012. godinu (339 osoba). **Repatriirano je 644 državljana Republike Hrvatske u Hrvatsku, što je manje za 12,4%** u odnosu na 2012. godinu kada je repatriirano 735 osoba.

Deportacije su se u 96% slučajeva provele na Zračnoj luci Zagreb-Pleso, a najčešći razlozi deportacija bili su nezakoniti rad i boravak u zemljama Europske unije te u manjem broju počinjenje kaznenog djela ili težeg prekršaja.

Granična policija podnijela je **9.580 optužna prijedloga**, što je u odnosu na 2012. godinu jednopostotno **povećanje**.

5.9. Nezakonite migracije

Stanja i trendovi nezakonitih migracija promatraju se kroz broj osoba koje su nezakonito prešle državnu granicu Republike Hrvatske, broj stranaca koji su nezakonito boravili u Republici Hrvatskoj, broj stranaca koji nisu posjedovali putne isprave, broj stranaca koji su nezakonito radili u Hrvatskoj i mjere koje su poduzete prema strancima.

Zbog sukoba na sjeveru Afrike te Bliskog istoka, posebice na području Afganistana, a trenutno i Sirije, trend nezakonitih migracija iz tih područja je u značajnom porastu.

Najčešće rute kretanja osoba na tzv. „balkanskoj ruti“ koje nezakonito prelaze državnu granicu su državljani afroazijskih zemalja i najčešće se kreću iz svojih matičnih država u Aziji i Africi preko Turske i Grčke, te prelaze u Makedoniju ili Bugarsku, a iz Makedonije ili Bugarske u Srbiju gdje se grupiraju u Centru za azilante u Banji Koviljači. Iz Srbije jedan dio prelazi u Mađarsku, a drugi ulazi na područje Hrvatske (PU vukovarsko-srijemska) iz koje dalje kreću prema Sloveniji i Mađarskoj i to najčešće izbjegavanjem granične kontrole. Druga ruta koju koriste državljani

afroazijskih zemalja kreće iz Turske, odnosno Grčke i vodi u Hrvatsku preko Crne Gore (PU dubrovačko-neretvanska) i dalje nastavljaju prema Sloveniji.

Nezakonitih prelazaka državne granice u 2013. bilo je 4.734, što je za 30,8% manje u odnosu na 2012. godinu.

Državljeni Sirije, kojih je u 2013. godini zatečeno 720 u nezakonitom prelasku državne granice **najbrojniji su i čine 15,2% svih nezakonitih prelazaka** u RH (zbog sukoba u Siriji bilježi se povećanje od 36,6% u odnosu na 2012. godinu). **Drugi po brojnosti su državljani Afganistana** kojih je bilo 611, što je 62,2% manje u odnosu na 2012. godinu (1.618). **Treći su državljani Somalije** kojih je bilo 314 i u odnosu na 2012. godinu (874) to je smanjenje od 64,1%.

Tijekom 2013. godine granična policija prekršajno je obradila 3.494 osoba zbog nezakonitog prelaska državne granice, što je 21,2% manje u odnosu na 2012. godinu (4.433).

Najviše je osoba procesuirano u policijskim postajama koje sektorski pokrivaju državnu granicu s Republikom Slovenijom (1.991). Udjel na tom dijelu državne granice je 57%. Razlog tomu je višekratno hvatanje u pokušaju odlaska u zemlje zapadne Europe osoba- tražitelja azila u Republici Hrvatskoj.

Mobilna jedinica za nadzor državne granice u suradnji s kriminalističkom policijom **bilježi značajne rezultate u hvatanju nezakonitih migranata i razbijanju krijumčarskih lanaca** pretežno u dubini.

Raščlambom nezakonitih prelazaka državne granice po policijskim upravama vidljivo je da je tijekom 2013. godine najviše procesuiranih nezakonitih prelazaka državne granice bilo na području PU zagrebačke (1.091) a razlog tomu je što su tražitelji azila smješteni u Zagrebu u Prihvatnom centru za azilante Porin i Centru za strance Ježevo. Ovim fenomenom obuhvaćene su i PU primorsko-goranska i PU istarska. Druga po brojnosti je PU vukovarsko-srijemska (993) i predstavlja dio granice koji je najugroženiji od nezakonitih migranata. Zbog geostrateškog položaja i reljefnih obilježja posebna pozornost u budućem razdoblju usmjeriti će se prema PU dubrovačko-neretvanskoj i PU sisačko-moslavačkoj.

U 2013. godini bilježimo pad nezakonitog rada stranaca za 10,7%. U 2012. godini zabilježeno je 736 prekršaja nezakonita rada stranaca, a u 2013. godini 657. U nezakonitom radu u Republici Hrvatskoj na prvom mjestu su državljani Bosne i

Hercegovine, koji najčešće nezakonito rade u građevinskoj djelatnosti. Najviše nezakonitog rada bilježimo u policijskim upravama na moru (najviše u PU šibensko-kninskoj). Vezano za suradnju s drugim tijelima, najviše stranaca koji nezakonito rade otkrila je policija samostalnim radom (561).

U odnosu na 2012. godinu kada je zabilježeno 1.195 tražitelja azila, u **2013.** godini bilo je **1.089 tražitelja azila**, što je **smanjenje za 8,9%**. Od naprijed navedenog broja tražitelja azila u **2013. godini azil je odobren za sedam osoba**, a za još 18 osoba odobrena je supsidijarna zaštita.

U 2013. godini zabilježeno je 465 maloljetnih nezakonitih migranata (2012.- 1.125) ili 11% od ukupnog broja nezakonitih migranata. Bez pratnje zakonskog zastupnika bila su 302 maloljetna nezakonita migranta (2012.- 684).

U 2013. godini bilo je 239 žena nezakonitih migranata, što je 6,0% od ukupnog broja.

Idućih godina očekuje se povećan broj nezakonitih prelazaka na istočnim granicama sa susjednom Srbijom, Bosnom i Hercegovinom te Crnom Gorom. Pored povećanog broja nezakonitih prelazaka državne granice, predviđa se i povećan broj tražitelja azila.

Držimo kako će za razliku od dosadašnjeg stanja, kada osobama zatečenim u nezakonitom prelasku državne granice, tražiteljima azila u Hrvatskoj, Republika Hrvatska nije bila odredišna destinacija, već daljnji transfer u smjeru Europske unije, tijekom budućih godina Republika Hrvatska postati i krajnje odredište njihova kretanja jer je Republika Hrvatska postala nova članica Europske unije, a hrvatska strateška odrednica jest postati članicom schengenskog prostora.

5.10. Postupci prema strancima

Tijekom 2013. godine prema strancima su izrečene 45 sigurnosne mjere protjerivanja, 2.045 zaštitnih mjera protjerivanja te 2.160 rješenja o protjerivanju koje je donijela policija u upravnom postupku. Izdala su se i 1.388 rješenja o povratku, od čega ih je izvršeno 961 (69,0%).

5.11. Prihvat i vraćanje stranaca na granici

Na zajedničkoj državnoj granici hrvatska granična **policija prihvatila je 718 osoba, što je 27,3% manje** u odnosu na 2012. godinu, a **vratila je 1.159 osoba, što je za 29,3% manje** u odnosu na 2012. godinu.

Sukladno Sporazumu o readmisiji s Republikom Slovenijom prihvaćeno je 706 osoba, dok su 42 osobe vraćene u Republiku Sloveniju. Sukladno Ugovoru o prihvatu osoba na zajedničkoj državnoj granici s Republikom Mađarskom prihvaćeno je 11 osoba, dok u Republiku Mađarsku nije bilo vraćanja osoba. Sukladno Sporazumu o prihvatu osoba s Bosnom i Hercegovinom u 2013. godini nije bilo prihvata, dok su 102 osobe vraćene u Bosnu i Hercegovinu. Sukladno Sporazumu o readmisiji u Crnu Goru vraćeno je 130 osoba, dok prihvata iz Crne Gore nije bilo. Sukladno Sporazumu o redamisiji hrvatska policija prihvatila je jednu osobu, a u Srbiju vratila 885 osoba (najviše državljana Afganistana).

Zastupljenost nacionalnih skupina u nezakonitom prelasku državne granice utječe i na strukturu stranaca prihvaćenih ili vraćenih sukladno bilateralnim ugovorima o prihvatu osoba, pa tako imamo najviše prihvaćenih državljana Afganistana (15,4%), Somalije (10,3%), Albanije (9,1%), Eritreje (7,9%), Alžira i Sirije (7,5%).

5.12. Prisilna udaljenja stranaca

U 2013. godini s područja Republike Hrvatske **prisilno su udaljena 1.773 stranca, što je manje za 22,7%** nego u 2012. godini kad je prisilno udaljeno 2.295 stranaca. Od ukupnog broja prisilno udaljenih 1.259 ili 71% udaljeno je u treću državu, a 514 ili 29% u državu podrijetla. Među njima najviše je bilo državljana Sirije (307), Kosova (232), Bosne i Hercegovine (197), Albanije (194) i Afganistana (149).

5.13. Povreda državne granice

U 2013. godini zabilježeno je **devet povreda državne granice na kopnoj i riječnoj granici** (oštećenja graničnih oznaka, otuđenje obavijesnih ploča, požari i nezakonita eksploatacija šljunka). Povrede se rješavaju na lokalnoj razini.

U izvještajnom razdoblju evidentirane su četiri povrede državne granice na moru (u 2012. godini iznosio 18 povreda), što je za 77,78% manje u odnosu na 2012. godinu. U dva slučaja radilo se o povredi crte razgraničenja na području PU dubrovačko-neretvanske (ribarska plovila), u jednom slučaju na području PU istarske i u jednom slučaju na području PU šibensko-kninske.

5.14. Poslovi pomorske policije

Policijski službenici pomorske policije djelovali su na akvatoriju unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske (površina 31.757,67 km²). Nadzor prelaska državne granice obavljao se na 25 graničnih prijelaza na moru (11 sezonskih). Obavljali su i zadaće koje se odnose na zaštitu državne granice na moru, a dužina granice iznosi 511,9 nautičkih milja ili 948,08 km.

Stupanjem na snagu Odluke Vlade Republike Hrvatske o proširenju jurisdikcije RH na Jadranskom moru, odnosno proglašenjem zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa (ZERP) povećalo se područje nadzora na 56.964,89 km², odnosno za oko 72%. Međutim, Odluka je suspendirana jer se ne primjenjuje na zemlje članice Europske unije.

U obavljanju poslova policije na moru ostvareno je **4.866 ophodnih službi, što je 5,44% manje** nego u 2012. godini. Policijski službenici pomorske policije postavili su 39 operativno-taktičkih mjera i radnji „zasjeda“ (77,3% više nego u 2012. godini kada su postavljene 22 „zasjede“) od kojih su 27 bile uspješne, dok je u 2012. godini bilo osam uspješnih zasjeda.

Policijski službenici pomorske policije obavili su i **317 prijevoza** (2012. godine- 266 prijevoza), od kojih 116 prijevoza bolesnika (133 prijevoza bolesnika u 2012.), 163 prijevoza za službene potrebe (98 prijevoza) i 38 ostalih izvanrednih prijevoza (35 izvanrednih prijevoza).

U poduzimanju operativnih mjera i radnji na moru obavljeno je **1.100 provjera zastave plovila (za 349,0% više** u odnosu na 2012. kada je obavljeno 245 provjera zastave plovila), **pregledano je 14.553 isprava** domaćih i stranih plovila, što je **manje za 9,7%** u odnosu na 2012. godinu kada je obavljen pregled 16.117 isprava plovila. Pregledali su 26.111 isprava domaćih i stranih državljana (16,5% manje nego 2012. godine kada je pregledano 31.274 isprava državljana). U izvještajnom

razdoblju 2013. godine obavljena je jedna pretraga (strano plovilo), dok u istom razdoblju 2012. godine nije bilo pretraga plovila.

Proveden je jedan progon plovnog objekta (2012. godine evidentirana su tri progona plovila i to jednog hrvatskog i dva strana plovila). Uzapćena su četiri plovila - dva strana ribarska plovila i po jedno plovilo zastave RH i jedno strano plovilo (2012. godine uzapćenje jednog stranog ribarskog plovila), nije bilo uporabe vatrenog oružja, dok su evidentirane dvije ostale uporabe sredstava prisile (2012. godine jedna uporaba vatrenog oružja, dok nije bilo ostalih sredstava prisile). Kazneno je prijavljeno 77 osoba, što je manje za 40,3% u odnosu na 2012. kada je kazneno prijavljeno 129 osoba, od čega je najveći dio iz područja morskog ribarstva - protuzakoniti ribolov 17 kaznenih djela (2012.- 89 kaznenih djela), ugrožavanje sigurnosti dva kaznena djela (2012.godine - jedno kazneno djelo), krađa-teška krađa 12 kaznenih djela (2012. godine -24 kaznena djela), carinskog nadzora nije bilo (2012. godine -1 kazneno djelo prilikom carinskog nadzora), zaštita prirode i kulturnih dobara 37 kaznenih djela (2012. godine -1 kazneno djelo), te ostalih 18 kaznenih djela (2012. godine – 30 ostalih kaznenih djela).

Policijski službenici sudjelovali su u **92 akcije traganja i spašavanja ljudi i imovine na moru** (37,3% više nego 2012. godine – 67 akcija traganja i spašavanja). U 76 slučajeva sudjelovala su službena policijska plovila (2012. godine u 62 slučajeva), a **u tim je akcijama spašeno 168 osoba** (2012. godine spašeno je 98 osoba).

U 2013. godini bilo je 96 stradavanja osoba na moru (42,2% manje nego 2012. godine kada je zabilježeno 166 stradalih na moru) u kojima je smrtno stradala 51 osoba (37,0% manje nego 2012. godine, kada je smrtno stradala 81 osoba), teške tjelesne ozljede zadobilo je 19 osoba (60,4% manje nego 2012. godine - 48 osoba), a lakše tjelesne ozljede 26 osoba (29,7% manje nego 2012. godine - 37osoba). Najčešći uzroci stradanja osoba na moru su utapanja (36), naleti plovila na kupače (2) i stradanje osoba u havarijama (24).

K tomu je zabilježeno i 65 havarija plovila (44,4% više nego 2012. godine - 45 havarija), od čega osam sudara plovila (2012. godine - sedam sudara plovila), 22 nasukavanja plovila (2012. godine -15 nasukavanja), 15 potonuća plovila (2012. godine - 10 potonuća plovila), osam požara na plovilima (2012. godine tri požara na plovilima) i 12 ostalih havarija (2012. godine - 10 ostalih havarija).

U suradnji s drugim državnim tijelima ostvareno je 325 zajedničkih akcija na moru, što je za 3,0% manje nego u 2012. godini kada je ostvareno 335 zajedničkih akcija.

5.15. Poslovi aerodromske policije

U svim zračnim lukama u Republici Hrvatskoj u 2013. godini **ostvaren je promet od 5.380.081 putnika, što je za 7,3% više** nego u 2012. godini, od čega u međunarodnom prometu 4.636.681, a domaćem prometu 743.400 putnika. Udio međunarodnog prometa je 86,2%, a domaćeg prometa 13,8%.

Mjere zaštite civilnoga zračnoga prometa u Republici Hrvatskoj obavljaju policijski službenici u suradnji s drugim službama u zračnim lukama. Uključeni su i u poslove kontrole kvalitete, odnosno testiranja mjera zaštite.

Prilikom obavljanja kontrole zračnoga prometa **u potražnim evidencijama otkrivene su 392 osobe, a pronađeno je droge i drugih opojnih sredstava** (100 komada sjemenki „marihuana“, 22 g „marihuane“, 580 različitih tableta s popisa opojnih droga).

U 2013. godini **zabilježeno je 22 slučaja ometanja zrakoplova laserskim zrakama** tijekom slijetanja ili polijetanja, najčešće u večernjim satima, što je **manje za 37,1%** u odnosu na 2012. godinu. Ometanje laserom zabilježeno je u zračnoj luci Zagreb - pet puta i zračnoj luci Split – 17 puta.

Tijekom 2013. godine u svim zračnim lukama zaštitno je **pregledano ukupno 3.455.771 komad ručne prtljage putnika. Dodatni pregled prtljage** na zahtjev operatora aerodroma **obavljen je 2.461 puta.**

Služba pomorske i aerodromske policije, te linijske službe u policijskim upravama obavljali su tijekom 2013. godine, temeljem Plana Ravnateljstva policije, testiranje mjera zaštite nad svim subjektima zaštite.

U dijelu zaštite civilnog zračnog prometa obavljeno je 18 testova od planiranih 23 (18 redovitih i 7 ponovnih), dakle ukupno 25 testova mjera zaštite civilnog zračnog prometa kojima je obuhvaćeno 56 mjera. Od 56 mjera stanje zaštite je **u 48 slučaja** ocijenjeno kako metode i sredstva **u potpunosti udovoljavaju propisima, jedan put** kako metode i sredstva zaštite **udovoljavaju propisima**, međutim za potpuno

udovoljavanje poželjna su poboljšanja, dok je u **sedam slučajeva** ocijenjeno kako metode i sredstva zaštite **ne udovoljavaju propisima** i ozbiljni nedostaci izravno utječu na zaštitu u organizaciji.

Analizom provedenih testiranja učinkovitosti mjera zaštite, vidljiv je napredak u primjeni propisanih standarda odredaba Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa. Do propusta u primjeni propisanih standarda mjera zaštite dolazi uglavnom zbog pogrešaka subjekata koji ih primjenjuju, odnosno u nekim slučajevima ne primjenjuju dosljedno postupci i standarde mjera zaštite civilnog zračnog prometa propisanih odredbama Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa.

U 2013. godini zabilježeno je **15 zrakoplovnih nesreća** u kojima su trojica hrvatska državljana smrtno stradala prilikom pada zrakoplova, petero ih je zadobilo teške tjelesne ozljede od čega dvije osobe prilikom pada zrakoplova, a tri osobe prilikom pada paraglajdera, dvije osobe zadobile su lakše tjelesne ozljede od čega je jedna osoba prilikom pada paraglajdera i jedna osoba prilikom pada zrakoplova.

5.16. Mobilna jedinica za nadzor granice

Poslovi policijskih službenika Mobilne jedinice za provedbu nadzora državne granice vezani su uz prekogranični kriminalitet - krijumčarenje ljudi, visokotarifne robe (cigareta i vozila), droge i oružja. Policijski službenici Mobilne jedinice sudjelovali su u provedbi operativnih akcija koje su se odnosile na suzbijanje prekograničnog kriminaliteta.

U 2013. godini policijski službenici **sudjelovali su u 19 zajedničkih akcija s Carinskom upravom** u svrhu suzbijanja krijumčarenja robe.

Radni rezultati **Mobilne jedinice za nadzor granice**: 17 otkrivanja nezakonitih migranata (55 osoba), 65 otkrivanja krijumčarenja cigareta i duhana, 10 otkrivanja krijumčarenja droge, 3 slučaja otkrivanja krijumčarenja oružja, 11 slučaja otkrivanja krijumčarenja stoke, 55 potraga za osobama vozilima i osobnim dokumentima, 38 carinskih prekršaja, pet otkrivanja korištenja ne pripadajućih registarskih oznaka i evidentiran je 221 prometni prekršaj.

5.17. Prihvatni centar za strance

Prihvatni centar za strance prihvatio je 534 stranca (465 muškarca, 20 žena i 49 maloljetnih osoba), što je za 31,8% manje nego u 2012. godini, a najviše je bilo državljana Albanije (15,7%), Sirije(13,8%) i Kosova (12,0%). Iz Prihvatnog centra za strance otpušten je 601 stranac (522 muškarca, 26 žena, 53 maloljetne osobe). Zbog prisilnog udaljenja otpuštena su 336 stranca, dok su 264 stranca prijevremeno otpuštena, jedan je stranac otpušten radi vraćanja u Republiku Italiju temeljem Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 343/2003-Dublin.

U Prihvatnom centru za strance 180 stranaca zatražilo je azil, a među njima najviše je bilo državljana Sirije (44), Afganistana (32), Alžira (22), Somalije (21), Pakistana (19), Libije (6), Malija (6), Nigerije (5), Bangladeša (3), Myanmara (3), Obale Bjelokosti (3), Gvineje (2), Maroka (2), Tunisa (2), Senegala (2), Sudana (2), Izraela (2) te po 1 državljani Burkine Faso, Kenije, Palestine i Gane.

Prihvatni centar za strance organizirano je i obavio 210 preprata, od toga radi prisilnog udaljenja 158 preprata, do Prihvatilišta za tražitelje azila u Kutini 36 preprata, 15 preprata do Prihvatilišta za tražitelje azila u Zagrebu Hotel „Porin“ i 1 preprata radi vraćanja u Republiku Italiju.

Troškovi kupovine karata, tranzita i izrade osobnih dokumenata stranaca potrebnih za prisilno udaljenje su iznosili 283.189,28 kuna i 2.660,71 EUR-a. Od stranaca, a na ime istih troškova izuzeto je oko 290.440 kuna, dok ukupni nastali troškovi prisilnog udaljenja iznose 2.569.371 kuna.

5.18. Azil

U 2013. godini od **1.006 podnesenih zahtjeva azil je zatražilo 1.089 osoba**. Najviše tražitelja azila bili su državljani Sirije (17,7%), Afganistana (17,0%), Somalije (12,7%), Alžira (12,5%), i Tunisa (6,4%). Prema spolu muškarci čine 89,2%, a žene 10,8% tražitelja azila.

Broj tražitelja azila od 2004. povećan je za više od 6,5 puta. Prema dobnoj strukturi djeca do 14 godina čine 6,4%, maloljetnici do 18 godina 6,2%, a punoljetne osobe 87,4%. Od 133 maloljetna tražitelja azila, najviše ih je bilo iz Afganistana (57,1%), Sirije (12,8%) i Somalije (12,0%). Pedeset maloljetnih tražitelja azila bilo je bez

pratnje, a najviše državljana Afganistana (30), Somalije (7), Pakistana (4) i Sirije (3). Svi maloljetni tražitelji azila bez pratnje bile su muškog spola.

U 2013. godini u Republici Hrvatskoj **odobren je azil za sedam osoba i za 18 osoba supsidijarna zaštita**, a područje njihove integracije obuhvaća pravo na boravak, smještaj, rad, zdravstvenu zaštitu, školovanje, socijalnu skrb te učenje hrvatskog jezika. U postupku integracije Ministarstvo unutarnjih poslova surađuje s nevladinim organizacijama koji azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom pružaju pomoć u integraciji.

Osiguran je smještaj za osam osoba. Sve osobe su smještene u Zagrebu, u stanove kojima raspolaže Državni ured za upravljanje državnom imovinom. Radi se o tri stana, dva veća za obitelji i jedan manji za samca. Od ukupnog broja osoba koje su dobile zaštitu u 2013. godini, deset osoba same osiguravaju smještaj, a pet osoba smješteno je u Prihvatilištu za tražitelje azila u Zagrebu, gdje čekaju da im mjerodavno ministarstvo osigura odgovarajući smještaj.

Azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom prijavljeni su na Hrvatski zavod za zapošljavanje i imaju sva prava kao hrvatski državljani. Od ukupnog broja četiri osobe su zaposlene, jedna osoba je zaposlena na određeno vrijeme preko javnih radova, a dvije osobe bile su sezonski zaposlene.

Azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju prava na školovanje kao i hrvatski državljani. Trenutno je u vrtić uključeno jedno dijete, osnovnu školu pohađa dvanaestero djece, srednju školu osmero djece, a troje su studenti.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju MUP je započelo s primjenom Uredbe Vijeća (EZ) o osnutku sustava EURODAC za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Dublinske konvencije.

Tijekom 2013. **uspješno je provedena** završna faza za početak provedbe **Dublinskog postupka i pristupa EURODAC sustavu** za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Dublinske konvencije te Uredbe Vijeća (EZ) o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljanin treće zemlje podnosi u jednoj od država članica Europske unije.

Od 1.7. do 31.12. 2013. godine Hrvatska je prosljedila 440 otisaka prstiju u središnju EURODAC jedinicu.

Pozitivni povratni rezultati iz središnjeg EURODAC jedinice dobiveni su u 526 slučajeva, gdje su se neki pojavili i više puta (pozitivni rezultati ostvareni su s Mađarskom, Bugarskom, Austrijom, Grčkom i Švicarskom).

Tijekom 2013. godine u **Dublinskom postupku** upućeno je 304 zahtjeva za utvrđivanje odgovornosti prema državama članicama, od čega 284 *TAKE BACK* zahtjeva (slučajevi kada postoji dokaz da je tražitelj azila već podnosio zahtjev za azil u drugoj državi članici) i 20 *TAKE CHARGE* zahtjeva (kada tražitelj azila nije podnosio zahtjev za azil u drugoj državi članici, već je tamo bio kao npr. nezakonit migrant ili ima izdanu vizu ili dozvolu boravka).

Na temelju upućenih zahtjeva, utvrđena je odgovornost drugih država članica za 59 zahtjeva, od čega su za 44 zahtjeva donesene pozitivne odluke, dok je za 14 zahtjeva utvrđena odgovornost temeljem prešutnog prihvaćanja odgovornosti.

Pozitivne odluke o prihvaćanju odgovornosti dobivene su od Austrije, Bugarske, Njemačke, Italije i Švedske. Na temelju toga izvršena su dva transfera hrvatske strane prema Njemačkoj i Italiji.

Republika Hrvatska je putem DubliNeta zaprimila 51 zahtjev za utvrđivanje odgovornosti od drugih država, od čega je bilo 47 pozitivnih odluka i četiri negativne odluke. Temeljem utvrđene odgovornosti Republike Hrvatske u 2013. godini u Republiku Hrvatsku je vraćeno devet osoba, dok su za ostale predmete države članice ili zatražile odgodu izvršenja transfera ili navedeni postupak još nije pokrenut. Pored toga putem DubliNeta temeljem administrativne suradnje s državama članicama zaprimljeno je ukupno 25 upita za informacije o tražiteljima azila i strancima u nezakonitom boravku. Najčešći upiti stizali su iz Švicarske, Austrije i Mađarske. Također, Republika Hrvatska je uputila šest upita prema Mađarskoj, Grčkoj, Nizozemskoj, Švicarskoj i Rumunjskoj. Za dva upita upućena Grčkoj nije dostavljen odgovor.

5.19. Pristupanje Schengenskom prostoru

Uprava za granicu ispunila je sve obveze vezane uz pristup Europskoj uniji i nastavila s pripremama za ispunjenje kriterija za pristup Republike Hrvatske schengenskom prostoru. Opća odrednica projekta jest jačanje ukupnih kapaciteta

tijela mjerodavnih za nadzor državne granice u borbi protiv prekograničnog kriminaliteta i nezakonitih migracija.

- **Uskladba zakonodavstva.** Prije pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji, sukladno programu Vlade Republike Hrvatske zbog uskladbe zakonskih propisa iz djelokruga rada granične policije s pravnom stečevinom Europske unije na snagu su stupili sljedeći zakoni i propisi: Zakon o nadzoru državne granice, Uredba o graničnim prijelazima Republike Hrvatske, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu obavljanja nadzora državne granice, Pravilnik o postupanju prema strancima, Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu postavljanja propisanih oznaka i signalizacije na graničnom prijelazu, Rješenje o načinu izračuna troškova prisilnog udaljenja, Uputa za analizu rizika u graničnoj policiji.
- **Pripreme za pristupanje schengenskom prostoru.** U prosincu 2013. godine ažuriran je Schengenski akcijski plan i izrađen je prijedlog Schengenskog indikativnog programa koji detaljno elaborira planove za korištenje Schengen Facility Funda. Schengenski indikativni program uključuje izgradnju i adaptaciju određenih policijskih postaja, graničnih prijelaza, smještajnih kapaciteta te nabavu preostale sofisticirane tehničke opreme za kvalitetnu i učinkovitu zaštitu buduće vanjske granice Europske unije.
- **Integrirano upravljanje granicom.** Akcijski plan integriranog upravljanja granicom Republike Hrvatske ažuriran je u prvom kvartalu 2013. te je izrađeno VII. Izvješće Međuresorne radne skupine za integrirano upravljanje granicom Vlade Republike Hrvatske o provedbi navedenih strateških dokumenata koje je Vlada RH prihvatila zaključkom od 11. travnja 2013. godine.
- **Kadrovska popunjenost i obuka policijskih službenika.** Godina 2013. započela je s 6.203 policijska službenika granične policije, od kojih je 4.988 raspoređeno na vanjske granice, a 1.064 na unutarnjoj granici.
U funkciju je stavljen Nacionalni koordinacijski centar tzv. **NCC** („*National Coordination Centre*“) koji ustrojstveno pripada Službi nacionalnog koordinacijskog centra i analize rizika unutar Uprave za granicu.
Zapošljavanje i kadrovska ekipiranje granične policije nastavlja se i tijekom 2014. godine u kojoj se planira zapošljavanje novih policijskih službenika,

uključujući i policijske službenike pomorske policije. U skladu s aktualnim potrebama te relevantnim zakonodavnim okvirom Europske unije i najboljom praksom stalno se provodi specijalistička izobrazba policijskih službenika koji su raspoređeni na poslove nadzora državne granice.

- **Nacionalni pomorski centar za prikupljanje podataka.** Tijekom prošlogodišnjeg studenog europski su eksperata izvršena je reevaluacija rezultata projekta PHARE 2006 „Nadzor plave granice“ s naglaskom na osnivanje i ulogu Nacionalnog pomorskog centra za prikupljanje podataka i stvaranja zajedničke slike stanja na ukupnom morskom prostoru Republike Hrvatske. U izvješću se navodi napredak i daju preporuke za daljnju ulogu navedenog Centra u smislu zaštite državne granice na moru.

Ostvarena je druga faza dogradnje VTMISS sustava, Podsustava za nadzor državne granice na moru. Dovršetakom ove faze, operativna slika stanja s kojom raspolaže Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture u cijelosti je u elektronskom obliku dostupna i pomorskoj policiji.

U tijeku je priprema provedbe III. faze razvitka Podsustava za nadzor državne granice na moru (PNDGM – III faza), kojim se planira nabava i integriranje u postojeći sustav VTMISS-a do pet radara, te do 20 kamera velikog dometa za dnevno i noćno snimanje. Nadogradnjom postojećeg VTMISS sustava pri odabiru lokacija za novu opremu vodit će se briga o poboljšanju pokrivenosti morske granice i područja gdje se očekuju najveće ugroze (južni Jadran). Nabava navedene opreme predviđena je kroz *Schengen Facility Fund*.

- **Nabava tehničke opreme.** Provedbom projekta IPA 2008 Nadzor plave granice – Faza I, isporučeno je jedno plovilo tip A., a ostvarenjem projekta IPA 2009 „Modernizacija kontrole državne granice“, 10 ručnih i daljinski upravljanih termovizijskih kamera – „Handheld and remote controlled thermal imager“. Zahvaljujući tom projektu krajem travnja nabavljeno 12 ručnih termovizijskih kamera (Thermal imaging camera – manual). Nabavljeni su i uređaji za otkrivanje krivotvorenih dokumenata.
- **Međunarodna bilateralna i multilateralna suradnja.** U sklopu međunarodne suradnje potpisan je Okvirni sporazum o partnerstvu između MUP-a RH i FRONTEX-a, a najvažnije aktivnosti u 2013. godini su: upravljački

odbor Frontexa, konferencije i bilateralni sastanci, zajedničke operacije i akcije, koordinacijske i središnje točke, projekti jedinice za obuku, analiza rizika, konferencije nacionalnih koordinatora za obuku, kontakte i razmjenu informacija posredstvom nacionalnih kontakt točaka.

Intenzivirana je suradnja sa susjednim zemljama. Potpisani su: Sporazum između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o pograničnom prometu; sporazum i Protokol između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Kosovo o prihvatu osoba; protokol između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstva policije i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije, Direkcije policije o provođenju mješovitih ophodnji uz zajedničku državnu granicu (na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o policijskoj suradnji; Nacrt Protokola o provođenju mješovitih ophodnji uz zajedničku državnu granicu na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o policijskoj suradnji.

6. POŽARI I TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE

Požare i tehnološke eksplozije policija istražuje i utvrđuje njihove uzroke da bi se u budućnosti spriječila ili suzbila kažnjiva ponašanja koja su ih izazvala ili da se otklone opasnosti koje mogu dovesti do požara ili eksplozija.

U 2013. godini na 5.339 požara policija je obavila očevid. U odnosu na 2012. godinu požara je manje za 51,0%, izgorjele površine za 94,1%, a i materijalna šteta je manja za 80,2%. U požarima su smrtno stradale 22 osobe, što je za 38,9% manje u odnosu na 2012. godinu. Ozlijeđenih osoba u požarima bilo je također manje za 71,4%.

U 2013. godini broj eksplozija je veći za 14,3%, a i materijalna šteta je veća za 121,9%.

7. NESRETNI SLUČAJEVI I SAMOUBOJSTVA

U 2013. godini policija je istraživala 5.182 događaja koji su rezultirali štetnim ili tragičnim posljedicama, a nisu prouzročeni kažnjivim ponašanjima, nego su posljedica nesretnih okolnosti.

Nesretnih slučajeva koji nemaju obilježja kažnjivog ponašanja više je za 18,9%. U tim događajima smrtno je stradalo 196 osoba, što je manje za 3,9% u odnosu na 2012. godinu. Teško ozlijeđenih osoba više je za 15,4%, a lakše ozlijeđenih je također više za 32,2% u odnosu na 2012. godinu.

U 2013. godini 646 osoba je počinilo, a 680 pokušalo samoubojstvo.

Samoubojstava je manje za 1,2% u odnosu na 2012. godinu. Dovršenih samoubojstava je manje za 9,5%, dok je samoubojstava u pokušaju više za 8,3% u odnosu na 2012. godinu. S obzirom na spol učestalija su samoubojstva muškaraca. Zabilježeno je 901 samoubojstvo muškaraca, što je udio od 68%. Od 425 žena, 68,5% je ostalo u pokušaju samoubojstva.

8. PRIMJENA POLICIJSKIH OVLASTI I UPORABA SREDSTAVA PRISILE

Radi uspješnog obavljanja policijskih poslova, policijski službenici imaju pravo i dužnost poduzimati posebne mjere i radnje za koje su ovlašteni (policijske ovlasti), kada su ispunjeni zakonski uvjeti za njihovu primjenu. Primjenom policijskih ovlasti zadire se u temeljna ljudska prava i slobode građana, pa je, zbog opasnosti od zlouporabe policijskih ovlasti, **policija podvrgnuta trostrukom nadzoru**. Rad policije nadzire se upravnim nadzorom u sklopu Ministarstva, parlamentarnim nadzorom Hrvatskog sabora i njegovog Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, te građanskim nadzorom preko mjerodavnih tijela za građanski nadzor.

U 2013. godini zabilježeno je 4.310 uporaba sredstava prisile, što je za 44 ili 2,0% uporaba manje u odnosu na 2012. godinu. Analizom se ustvrdilo kako su se, osim u dva slučaja, sredstava prisile primjenjivala zakonito, opravdano, poštujući načela legitimnosti, zakonitosti, razmjernosti, neophodnosti, postupnosti, preciznosti i selektivnosti.

Jedna uporaba vatrenog oružja pucanjem u zrak radi upozorenja ocijenjena je neopravdanom jer nisu bili ispunjeni uvjeti propisani člankom 93. stavkom 3. Zakona

o policijskim poslovima i ovlastima (uvjeti koji moraju biti ispunjeni kada se pucanje u zrak ne smatra uporabom vatrenog oružja). Protiv policijskog službenika koji je uporabio vatreno oružje je pokrenut disciplinski postupak.

I jedna primjena tjelesne snage ocijenjena neopravdanom jer je primijenjena nakon što su prestali uvjeti za primjenu tjelesne snage opisani u članku 84. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima. Protiv policijskog službenika koji je uporabio sredstva prisile pokrenut je disciplinski postupak.

Kao posljedice uporabe sredstava prisile 523 građana i 298 policijska službenika zadobili su lakše ozljede, devet je građana i šest policijskih službenika zadobili teške tjelesne ozljede, dok je **jedan policijski službenik smrtno stradao**. Policijski službenik smrtno je stradao pri pružanju intervencije zbog nasilničkog ponašanja u obitelji. Prilikom uporabe tjelesne snage osoba koja je pružala otpor policijskom je službeniku nožem zadala više ubodnih ozljeda.

Sredstva prisile najviše su se primjenjivala u slučajevima privođenja/dovođenja – 1150 puta, potom u svrhu sprječavanja bijega - 986 puta te 786 puta da bi se savladao otpor. Najčešće sredstvo prisile bila je tjelesna snaga – 2.324 slučajeva, lisice preventivno u 1.937 slučaja, palica u 30 slučaja te vatreno oružje u sedam slučaja.

U primjeni sredstva prisile u najvećem broju slučajeva uporabljena su nad jednom osobom (3.999), u 236 slučajeva nad dvije osobe, a u 75 slučajeva nad više osoba

9. PREDSTAVKE GRAĐANA I DISCIPLINSKO SUDOVANJE

Služba za unutarnju kontrolu obavljanjem redovnih zadaća, sukladno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova, provela je i niz aktivnosti u 2013. godini, a u svrhu poboljšanja zakonitosti, profesionalnosti i etičnosti rada policijskih službenika i drugih zaposlenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

Poduzete su mjere praćenja pojava oblika i frekvencije nezakonitog i neprofesionalnog postupanja te nedoličnog ponašanja policijskih službenika i drugih zaposlenika Ministarstva te su u odnosu na detektirano poduzimane preventivne i represivne mjere usmjerene na podizanje razine zakonitosti i profesionalnosti i etičnosti u postupanju.

Tijekom 2013. godine zaprimljeno je 2.520 pritužbi, predstavki i anonimnih podnesaka koji su se odnosili na dvojbene postupke policijskih službenika, što je u odnosu na 2012. godinu više za 867 (52.5%).

Službenici unutarnje kontrole Ministarstva **obradile su 2.238 predstavki građana** koje su se odnosile na dvojbene postupke policijskih službenika, što je više za 52,5% nego u 2012. godini. Od ukupnog broja riješenih **predstavki 77 ili 3,4% ih je bilo utemeljeno, 127 ili 5,7% djelomice utemeljeno**, a 2.034 ili 90,9% nepotvrđeno i neutemeljeno.

Predstavke	2012.		2013.		Razlika 2013./2012.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
obrađivane	1.653	100,0	2.520	100,0	867	52,5
riješene	1.468	88,8	2.238	88,8	770	52,5
utemeljene	57	3,9	77	3,4	20	35,1
djelomično utemeljene	81	5,5	127	5,7	46	56,8
nepotvrđene	103	7,0	264	11,8	161	156,3
neutemeljene	1.227	83,6	1.770	79,1	543	44,3
ukupno	1.468	100,0	2.238	100,0	770	52,5

Povjerenstvo za rad po pritužbama zaprimilo 221 pritužbu, što je 10,9% od 2.034 predstavke ocjenjene neutemeljenima ili nepotvrđenima. Dosad je riješeno 45 predmeta i u njih **77,8% potvrđena je neutemeljenost**.

U 2.520 zaprimljenih pritužbi, predstavki i anonimnih podnesaka, ukazano je na moguće počinjenje 2.751 povrede, od toga na povredu Etičkog kodeksa 236, lakše povrede službene dužnosti iz Zakona o policiji 155, teže povrede službene dužnosti iz Zakona o policiji 2128, teže povrede službene dužnosti opisane u Zakonu o državnim službenicima 207, počinjenja kaznenog dijela 23 i dva slučaja zlostavljanja na radnom mjestu (mobbing).

Iako istraživanjem podnesaka koji su ukazivali na kaznena djela ona nisu utvrđena provedeno je 208 kriminalističkih istraživanja, u kojima je utvrđeno 188 kaznenih dijela koja su počinila 133 policijska službenika.

Služba disciplinskog sudovanja MUP-a ustrojena je radi provođenja postupka zbog povreda službene dužnosti, i to za teže povrede službene dužnosti u prvom i drugom stupnju. Po žalbi protiv prvostupanjskih odluka o disciplinskoj odgovornosti za lake povrede službene dužnosti postupak provodi prvostupanjski disciplinski sud.

Od ukupno 617 predmeta tijekom 2013. godine u prvom stupnju riješena su 482 predmeta (102 predmeta prenesena iz 2012. godine). Iz službe su privremeno udaljena 142 policijska službenika. Kod 36 policijskih službenika izrečena je najteža disciplinska kazna prestanka radnog odnosa, dok su 74 policijska službenika oslobođena od odgovornosti.

U drugom stupnju zaprimljeno je 152 predmeta i preneseno 15 predmeta iz 2012., od kojih je riješeno 156 predmeta, dok ih je 11 ostalo u postupku. Drugostupanjski disciplinski sud je po žalbi u 89 predmeta potvrdio odluke prvostupanjskih disciplinskih sudova, a izmijenio je 16 prvostupanjskih rješenja te samostalno izrekao kazne.

Od 156 riješenih predmeta na drugostupanjskom disciplinskom sudu, uloženo je 49 upravnih tužbi, od kojih je dosad riješeno njih 17. Odbijeno je 16 tužbi, dok je jedna tužba odbačena.

Upravni sud je usvojio 2 tužbe MUP-a protiv sindikata povodom odbijanja zahtjeva za davanje suglasnosti za pokretanje disciplinskog postupka protiv sindikalnih povjerenika.

10. NAPADI NA POLICIJSKE SLUŽBENIKE

Tijekom obavljanja profesionalnih dužnosti policijski službenici u nekim okolnostima napadaju. Iako su policijski službenici postupali zakonito i u sklopu taktičkih pravila, **zabilježena su 170 napada na policijske službenike.**

Prema spolnoj strukturi napadnuto je 5,3% policajki, a 94,7% policajaca, a od ukupnog broja napadača žene čine 6,8%, a muškarci 93,2%.

U tim napadima 120 policijskih službenika lakše je ozlijeđeno, četiri teže, a jedan je **smrtno stradao**. Policijski službenik smrtno je stradao u intervenciji zbog nasilničkog ponašanja u obitelji. Prilikom uporabe tjelesne snage osoba koja je pružala otpor policijskom je službeniku nožem zadala više ubodnih ozljeda.

U tim je napadima pet građana zadobilo teže ozljede, dok je 53 građana lakše ozlijeđeno. Najviše napada na policijske službenike počinjeno je tjelesnom snagom (125), tri su puta napadnuti vatrenim oružjem te hladnim oružjem 22 puta.

11. PRORAČUNSKE VRIJEDNOSTI POLICIJSKIH PROGRAMA

Prosječan trošak jednog radnog mjesta (računali smo dijeljenjem proračuna MUP-a s brojem radnih mjesta) u MUP-u u 2012. godini iznosio je **164 tisuće kuna**, a u 2013. godini **158 tisuća kuna**.

Raspodjela radnih mjesta u MUP-u prema strateškim programima

Programi	2012.		2013.	
	Radna mjesta	Udio posto	Radna mjesta	Udio posto
1. Sprječavanje kažnjivih ponašanja	9.136	34,2	9.846	37,9
2. Suzbijanje kriminaliteta	3062	11,5	3.119	12,0
3. Sigurnost prometa na cestama	1757	6,6	1.760	6,8
4. Sigurnost na granici, u zračnom prometu i plovidbi	6161	23,0	6.022	23,2
5. Upravni poslovi	1279	4,8	1.247	4,8
6. Upravljanje i administracija	5334	20,0	4.001	15,4
UKUPAN RADNI KAPACITET	26.729	100,0	25.995	100,0

Financijska cijena pojedinog strateškog programa MUP-a

Programi	2012.		2013.	
	Iznos u milijunima kuna	Udio posto	Iznos u milijunima kuna	Udio posto
1. Sprječavanje kažnjivih ponašanja	1.450	33,1	1.562	37,9
2. Suzbijanje kriminaliteta	525	12,0	495	12,0
3. Sigurnost prometa na cestama	296	6,8	279	6,8
4. Sigurnost na granici, u zračnom prometu i plovidbi	1014	23,2	956	23,2
5. Upravni poslovi	210	4,8	198	4,8
6. Upravljanje i administracija	674	15,4	635	15,4
UKUPAN IZNOS PLANA PRORAČUNA	4.379	100,0	4.125	100,0

12. LJUDSKI POTENCIJALI

U Ministarstvu unutarnjih poslova 31. prosinca 2013. godine bilo je zaposleno **25.995** zaposlenika, što je manje za 734 zaposlenika (2,7%).

Od ukupnog broja zaposlenih **18.475** ili **71,1%** je sa **srednjom stručnom spremom**. **Visoku stručnu spremu ima 4.008 zaposlenika ili 15,4%, višu stručnu spremu 2.890 zaposlenika ili 11,1%.**

Među **zaposlenicama** nešto je veći udio **s visokom (16,0%) i višom (11,2%)** stručnom spremom.

U statusu policijskih službenika su 20.742 zaposlena, među kojima je 3.567 ili 17,2% žena. Visoku stručnu spremu ima 24.0% policijskih službenica (policijskih službenika je 14.7% s visokom stručnom spremom), višu stručnu spremu 14.2% (muški 11.0%).

Tijekom 2013. godine u Ministarstvo unutarnjih poslova primljena su **453** službenika.

Nakon završetka Programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka u službu je primljeno **390** vježbenika srednje stručne spreme

U Ministarstvu unutarnjih poslova prvi se put 2013. godine koristila mjera Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa koja je sastavni dio Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja i sadržana je u programu gospodarskog oporavka Vlade Republike Hrvatske, a svrha joj je mladim nezaposlenim osobama bez radnog iskustva i staža osigurati ulazak na tržište rada kroz stručno osposobljavanje za rad.

Nakon provedene analize mogućnosti prijama osoba na stručno osposobljavanje u skladu s propisanim uvjetima radnih mjesta i donošenja Plana prijama na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u Ministarstvo unutarnjih poslova, objavljen je javni poziv za prijam osoba na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa za 76 radnih mjesta sa 122 izvršitelja.

Povodom tog javnog poziva prijave je podnijelo **988** osoba, a nakon provedenog postupka odabira s **92** pristupnika je sklopljen ugovor o stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa.

Tijekom 2013. godine objavljena su **54** interna oglasa radi popune 224 radna mjesta rukovodećih policijskih službenika s 242 izvršitelja, i to **pet** internih oglasa za popunu rukovodećih radnih mjesta policijskih službenika u sjedištu Ministarstva, te **49** internih oglasa za popunu rukovodećih radnih mjesta policijskih službenika u policijskim upravama.

U skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju i dostupnosti informacija o slobodnim radnim mjestima policijskih službenika te načinu objave popisa slobodnih radnih mjesta, sastavu i načinu rada povjerenstva za odabir kandidata za premještaj (NN, br. 113/2012) u Ministarstvu je 2013. godine prvi put premještaj policijskih službenika obavljen prema objavama Popisa slobodnih radnih mjesta policijskih službenika na web stranici (intranetu) Ministarstva.

Radi popune radnih mjesta u sjedištu Ministarstva putem objava Popisa slobodnih radnih mjesta objavljena je potreba popune ukupno 117 radnih mjesta za 233 izvršitelja, slijedom čega je premješteno **60** policijskih službenika, a za **160** radnih mjesta obustavljen je postupak popune. U tijeku je još postupak popune **šest** radnih mjesta za **13** izvršitelja.

Za policijske uprave kontinuirano su izrađivani i objavljivani Popisi slobodnih radnih mjesta sukladno iskazanim potrebama. Povodom tih objava, u slučajevima kada se radi o premještanju policijskih službenika iz jedne u drugu policijsku upravu doneseno **247** rješenja o premještanju.

U razdoblju do prve objave Popisa (siječanj – ožujak 2013.) doneseno je **65** rješenja o premještanju službenika unutar policijskih uprava

Tijekom 2013. godine za **1.141** zaposlenika **prestao je radni odnos**, od tog broja **960** zaposlenika ili **84.1%** umirovljeno je po različitim osnovama, **54** zaposlenika zatražilo je **sporazumni raskid radnog odnosa**, za **šest** zaposlenika prestao je radni odnos **protekom roka na određeno vrijeme** na koji su bili primljeni, kod **33** zaposlenika je **nastupila smrt**, a za **88** zaposlenika prestao je radni odnos po ostalim osnovama.

Slijedom obveza preustroja granične policije u sklopu priprema Republike Hrvatske za pristupanje schengenskom prostoru, a u svrhu nadzora buduće vanjske granice Europske unije donesena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova kojom je, između ostalog, izmijenjen i prikaz okvirnog broja državnih službenika i namještenika potrebnih za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva unutarnjih poslova, ali je ukupan sistematizirani broj izvršitelja i nadalje **31.245**.

Sukladno Zakonu o Registru zaposlenih u javnom sektoru, a u svrhu ulaska Ministarstva unutarnjih poslova u sustav Centraliziranog obračuna plaća i upravljanja ljudskim resursima za sva tijela javnog sektora obavljene su sve potrebne aktivnosti koje su obuhvaćale selekciju podataka na temelju kojih će se obračunavati plaće zaposlenika i pripreme za njihov prijenos, prijenos (prijepis) podataka te ažuriranje podataka u skladu s nastalim promjenama.

13. USPJEŠNOST POLICIJE U 2013. GODINI

Uvođenje pokazatelja uspješnosti i njihova odgovarajuća primjena od ključnog je značaja za mjerenje ostvarene vrijednosti za novac, što je osobito važno u javnom sektoru u kojem se uspješnost ne može mjeriti ostvarenom dobiti.

Uvođenje pokazatelja uspješnosti također je važan preduvjet za razvoj sustava odgovornosti za postignute rezultate. Pokazatelji uspješnosti mogu pomoći u upoznavanju Vlade, Hrvatskog sabora i šire javnosti o tomu što pojedini korisnik proračuna radi i koliko uspješno. Metoda koja se u svijetu sve više koristi za mjerenje uspješnosti poslovanja je Balanced Scorecard metoda.

Da bi policija mogla tvrditi kako uspješno ispunjava svoju funkciju, treba ostvariti visoki stupanj postizanja postavljenih ciljeva na području javne sigurnosti. To je moguće postići svrhovitim djelovanjem (učinkovitost, djelotvornost, ekonomičnost) i profesionalnim ponašanjem (zakonito, pravilno i etično). Građani svoj stav o tomu obavlja li policija dobro svoj posao formiraju na temelju policijskih izvješća o stanju sigurnosti, medijske slike tog stanja i osobnog iskustva u odnosu s policijom. Rezultate rada policije čine ukupnost radnih doprinosa svih policijskih službenika te drugih državnih službenika i namještenika uključenih u radne procese Ministarstva.

Pojedinačni doprinosi zaposlenika su različiti. Da bi se mogli vrednovati, moraju postojati kriteriji za ocjenjivanje rezultata rada za svaku vrstu radnih mjesta. Za taj instrumentarij u Europskoj uniji koristi se izraz "*pokazatelji uspješnosti*".

Sve dobro uređene i vođene policijske organizacije imaju pomno razrađene kriterije i mjerila za vrednovanje svih vrsta poslova i sustav ocjenjivanja svakog pojedinačnog doprinosa ukupnom rezultatu rada. Nedostatak sustavnih "*pokazatelja uspješnosti*" za sve vrste poslova i za sve zaposlenike stvorio je stanje u kojem se ne može objektivno ustvrditi stvarni doprinos zaposlenika.

Da bi se u Ministarstvu prevladalo ovakvo stanje, treba stvoriti sustav za ocjenjivanje očekivanih rezultata rada svakog radnog mjesta i sustav za mjerenje doprinosa svakog pojedinca. To je vrlo složena i zahtjevna zadaća. Međutim, bez ostvarenja ove zadaće, odgovornost za rezultate rada ostat će apstraktna kategorija.

U Službi za strateško planiranje, analitiku i razvoj MUP-a izrađen je model viševarijabilnog mjerila za efikasnost policije na području suzbijanja kriminaliteta i **testiran je** na višegodišnjim statističkim serijama podataka o kriminalitetu.

Ovaj model sastoji se od odnosa ukupnih rezultata rada **na području suzbijanja kriminaliteta i ukupnog radnog kapaciteta kriminalističke policije.**

Dobre strane ovoga modela za mjerenje efikasnosti su što:omogućava detaljniji i vjerodostojniji uvid u dimenziju i strukturu spoznatljivog kriminaliteta;potiče povećanje razriješenog kriminaliteta;potiče povećanje razrješenja težih kaznenih djela;potiče povećanje kvalitete kriminalističkih istraživanja;bolje aktivira raspoloživi radni policijski potencijal;je strategijski alat za praćenje efikasnosti kojim se indeks efikasnosti može unaprijed planirati.

Loše strane ovog modela ogledaju se u činjenici da se **pokazatelji uspješnosti rada cjelokupne policije temelje na radu kriminalističke policije i razrješavanju kaznenih djela, a isključuje rezultate rada svih drugih rodova policije pa i ukupnu prekršajnu problematiku i sigurnosne događaje na koja policija svojim radom mora i može djelovati.**

Na ovom modelu radi se već nekoliko godina i još uvijek je u fazi ispitivanja, a loše strane ovog modela postale su očite u 2013. godini otkad je u primjeni novi **Kazneni zakon**. Primjenom novog Kaznenog zakona došlo je do

znatnih promjena u statističkoj masi kriminaliteta koja ulazi u model izračuna „pokazatelja uspješnosti“ iako je posao koji je policija odradila ostao isti.

Ukupni zabilježeni kriminalitet (kaznena djela za koja se progoni po službenoj dužnosti, privatnom tužbom ili je izostao prijedlog da se postupak pokrene po službenoj dužnosti) manji je za 4,8% nego prethodne godine. Ako mu dodamo petogodišnji prosjek kaznenih djela zbog posjedovanja droge koje je i dalje s druge strane zakona, ali Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i kažnjava se prekršajno, ukupan broj kažnjivih djela gotovo je jednak prošlogodišnjem. **Pad kriminaliteta iznosi samo 0,2%.**

Pored posjedovanja droga i jedan dio krađa je iz kaznenih djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti prešao je u kaznena djela za koja se postupak pokreće privatnom tužbom. Vrijednost ukradene stvari za koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti u 2013. godini povećana je s tisuću na dvije tisuće kuna.

Da bi slikovito prikazali koliko se posjedovanje droge prelaskom iz kaznenog u prekršajno sankcioniranje odrazilo na prikaz „uspješnosti policije“ prikazat ćemo tablično i grafički „uspješnost policije“ prema broju prijavljenih kaznenih djela u 2013. godini i kako bi uspješnost izgledala da je droga ostala kazneno sankcionirana.

EFIKASNOST KRIMINALISTIČKE POLICIJE 2013./2012.

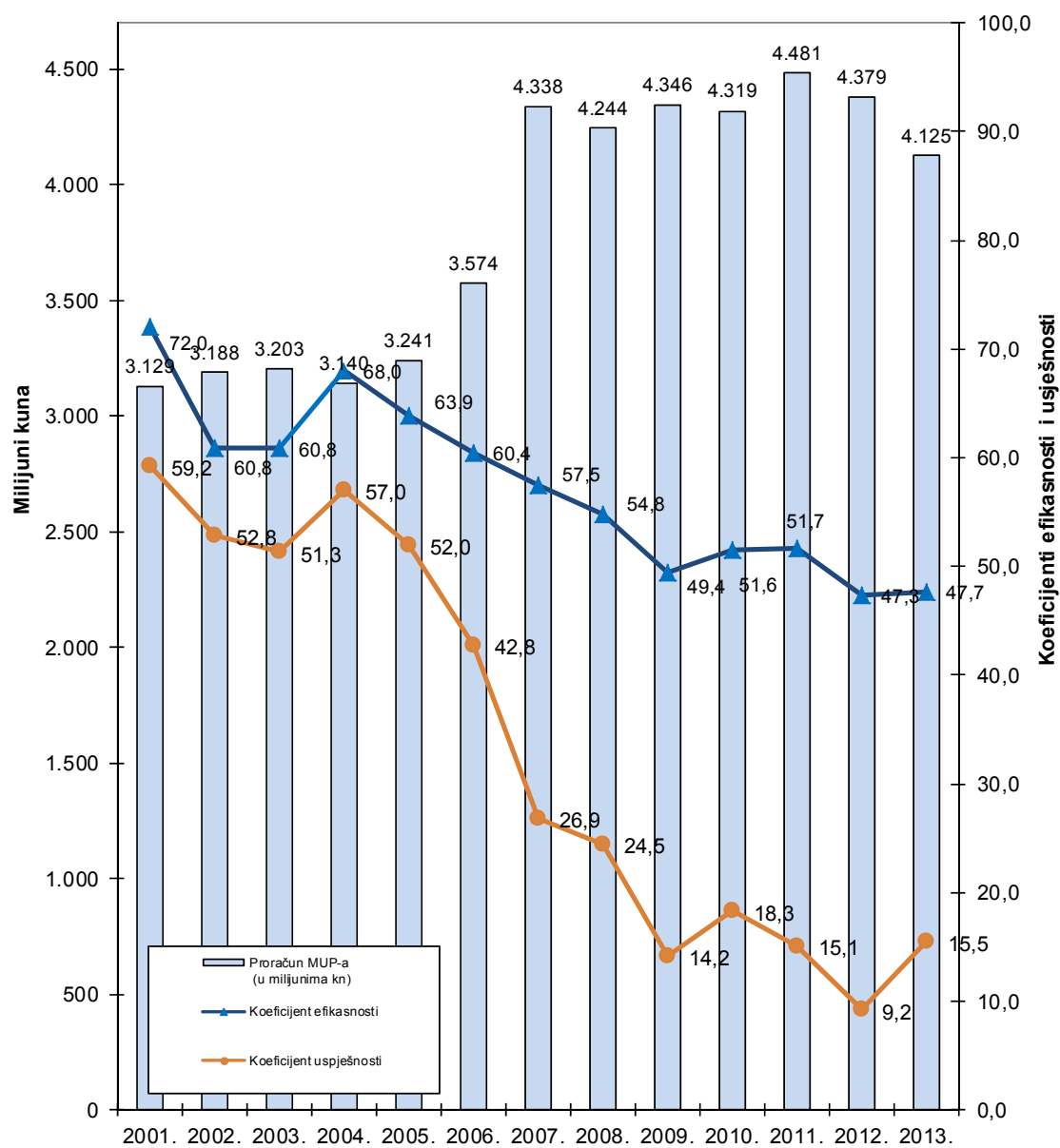
Komponenta	KRIMINALITET*	UKUPNO		KOEFIČIJENT SLOŽENOSTI	REZULTAT RADA (BODOVI)				RAZLIKA BODOVA	+ - %
		2012.*	2013.		2012.	%	2013.	%		
I.	Prijavljena kaznena djela (bez prometa)	67.625	61.151	1	67.625	46,6	61.151	41,1	-6474	-9,6
II.	Razriješena kaznena djela (bez prometa)	38.081	36.162	1	38.081	26,3	36.162	24,3	-1919	-5,0
III.	Razriješene teške krađe	5.863	6.412	2	11.726	8,1	12.824	8,6	+1098	+9,4
	Razriješene teške krađe st. 1	4.690	4.855	3	14.070	9,7	14.565	9,8	+495	+3,5
	Razriješene teške krađe motornih vozila	33	28	4	132	0,1	112	0,1	-20	-15,2
	Razriješena razbojništva	561	598	5	2.805	1,9	2.990	2,0	+185	+6,6
	Razriješena ubojstva	148	161	6	888	0,6	966	0,6	+78	+8,8
	Razriješena silovanja	84	91	7	588	0,4	637	0,4	+49	+8,3
	Razriješena k.d. iz čl. 190. st. 4. i čl. 328.(droga)*	16	13	8	128	0,1	104	0,1	-24	-18,8
	Razriješena k.d. iz nadležnosti USKOK-a***	425	1.100	9	3.825	2,6	9.900	6,7	+6075	+158,8
	Ukupno razriješena teška kaznena djela	11.820	13.258		34.162	23,6	42.098	28,3	+7936	+23,2
IV.**	Razriješena najteža kd nakon jedne godine	8	11	100	800	0,6	1.100	0,7	+300	+37,5
	Razriješena najteža kd nakon dvije godine	0	5	200	0	0,0	1.000	0,7	+1000	
	Razriješena najteža kd nakon tri i više godina	0	4	300	0	0,0	1.200	0,8	+1200	
	Počinitelji kaznenih djela	27.780	22.526	1	27.780	19,2	22.526	15,1	-5254	-18,9
	Odbačena kaznena djela	11.736	8.269	-2	-23.472	-16,2	-16.538	-11,1	+6934	-29,5
	Ukupno bodovi za kvalitetu				5.108	3,5	9.288	6,2	+4180	+81,8
S V E U K U P N O		117.526	110.571		144.976	100,0	148.699	100,0	3.723	+2,6

KRIMINALISTIČKA POLICIJA (MUP RH sa sjedištem)	2012.	2013.	RAZLIKA	+ - % 2013./2012.
Ukupno kriminalističkih policajaca	3.062	3.119	+57,0	+1,9
Ukupan broj bodova	144.976	148.699	+3723,0	+2,6
Koeficijent efikasnosti (bodovi po krim. policajcu)- I. - XI.2013./2012.	47,3	47,7	+0,3	+0,7
Koeficijent razriješenosti (bez kaznenih djela u prometu)	56,3	59,1	+2,8	+5,0

Upravljanje MUP-om od 2001. do 2013.
Kretanje proračuna MUP-a i koeficijenata: razriješenosti, efikasnosti,
financijskog učinka, ekonomičnosti i uspješnosti policije

KOMPONENTE ZA MJERENJE USPJEŠNOSTI	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Ø
Proračun MUP-a (u milijunima kn)	3.129	3.188	3.203	3.140	3.241	3.574	4.338	4.244	4.346	4.319	4.481	4.379	4.125	3.824
Udio MUP-a u državnom proračunu (%)	4,7	3,9	3,7	3,0	3,7	3,8	4,0	3,6	3,3	3,6	3,7	3,7	2,9	3,7
Policijski službenici	21.371	20.152	20.113	19.743	19.883	19.890	19.541	19.823	20.204	20.846	21.134	21.339	20.747	20.368
Kriminalistički policajci	3.238	2.907	2.921	2.875	2.896	3.043	2.994	3.158	3.179	3.147	3.148	3.062	3.119	3.053
Utvrđene teže povrede službene dužnosti	560	1051	804	637	531	394	460	400	429	439	452	378	411	534
Koeficijent razriješenosti kriminaliteta	65,7	64,8	62,5	62,7	66,2	66,7	65,8	67,8	65,3	64,4	61,0	56,3	59,1	63,7
Koeficijent efikasnosti	72,0	60,8	60,8	68,0	63,9	60,4	57,5	54,8	49,4	51,6	51,7	47,3	47,7	57,4
Koeficijent financijskog učinka	43,4	52,4	52,7	46,2	50,7	59,2	75,5	77,5	87,9	83,8	87,0	92,6	86,5	68,9
Koeficijent ekonomičnosti	56,6	47,6	47,3	53,8	49,3	40,8	24,5	22,5	12,1	16,2	13,0	7,4	13,5	31,1
Stopa težih povreda radne dužnosti	2,6	5,2	4,0	3,2	2,7	2,0	2,4	2,0	2,1	2,1	2,1	1,8	2,0	2,6
Koeficijent uspješnosti	59,2	52,8	51,3	57,0	52,0	42,8	26,9	24,5	14,2	18,3	15,1	9,2	15,5	33,8
Koeficijent razriješenosti ministarskog mandata		64,3		65,2		66,7		67,8		63,6		57,7		
Koeficijent efikasnosti ministarskog mandata		64,6		64,1		57,6		54,8		50,9		47,5		
Koeficijent financijskog učinka ministarskog mandata		49,5		52,0		70,7		77,5		86,2		89,5		
Koeficijent ekonomičnosti ministarskog mandata		50,5		48,0		29,3		22,5		13,8		10,5		
Koeficijent uspješnosti ministarskog mandata		54,4		50,6		31,4		24,5		15,9		12,4		

Kretanje proračuna, koeficijenta efikasnosti i uspješnosti 2001. - 2013.

**Uspješnost policije prikazana s dodanim petogodišnjim prosjekom
kaznenih djela posjedovanja droge**

EFIKASNOST KRIMINALISTIČKE POLICIJE 2013./2012.

(2013. uvećana za čl. 173. st. 1. - **5.057 kaznenih djela** i **3.721 počinitelja** - petogodišnji prosjek)

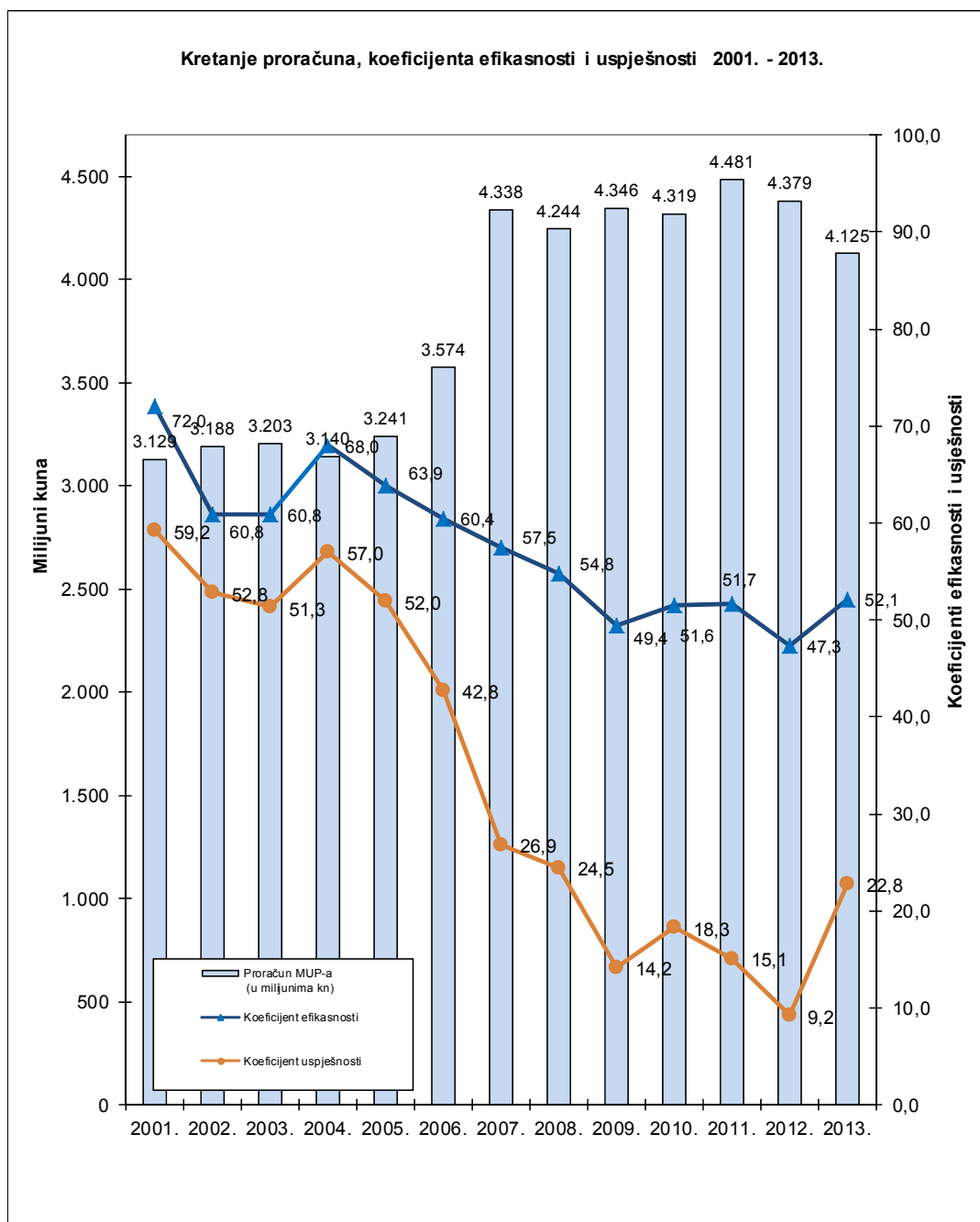
Komponenta	KRIMINALITET*	UKUPNO		KOEFIČIJENT SLOŽENOSTI	REZULTAT RADA (BODOVI)				RAZLIKA BODOVA	+ - %		
		2012.*	2013.		2012.	%	2013.	%				
I.	Prijavljena kaznena djela (bez prometa)	67.625	66.208	1	67.625	46,6	66.208	40,7	-1417	-2,1		
II.	Razriješena kaznena djela (bez prometa)	38.081	41.219	1	38.081	26,3	41.219	25,4	+3138	+8,2		
III.	Razriješene teške krađe	5.863	6.412	2	11.726	8,1	12.824	7,9	+1098	+9,4		
	Razriješene teške krađe st. 1	4.690	4.855	3	14.070	9,7	14.565	9,0	+495	+3,5		
	Razriješene teške krađe motornih vozila	33	28	4	132	0,1	112	0,1	-20	-15,2		
	Razriješena razbojništva	561	598	5	2.805	1,9	2.990	1,8	+185	+6,6		
	Razriješena ubojstva	148	161	6	888	0,6	966	0,6	+78	+8,8		
	Razriješena silovanja	84	91	7	588	0,4	637	0,4	+49	+8,3		
	Razriješena k.d. iz čl. 190. st. 4. i čl. 328.(droga)*	16	13	8	128	0,1	104	0,1	-24	-18,8		
	Razriješena k.d. iz nadležnosti USKOK-a***	425	1.100	9	3.825	2,6	9.900	6,1	+6075	+158,8		
Ukupno razriješena teška kaznena djela	11.820	13.258		34.162	23,6	42.098	25,9	+7936	+23,2			
IV.**	Razriješena najteža kd nakon jedne godine	8	11	100	800	0,6	1.100	0,7	+300	+37,5		
	Razriješena najteža kd nakon dvije godine	0	5	200	0	0,0	1.000	0,6	+1000			
	Razriješena najteža kd nakon tri i više godina	0	4	300	0	0,0	1.200	0,7	+1200			
	Počinitelji kaznenih djela	27.780	26.247	1	27.780	19,2	26.247	16,1	-1533	-5,5		
	Odbačena kaznena djela	11.736	8.269	-2	-23.472	-16,2	-16.538	-10,2	+6934	-29,5		
	Ukupno bodovi za kvalitetu				5.108	3,5	13.009	8,0	+7901	+154,7		
SVEUKUPNO				117.526	120.685		144.976	100,0	162.534	100,0	17.558	+12,1

KRIMINALISTIČKA POLICIJA (MUP RH sa sjedištem)	2012.	2013.	RAZLIKA	+ - % 2013./2012.
Ukupno kriminalističkih policajaca	3.062	3.119	+57,0	+1,9
Ukupan broj bodova	144.976	162.534	+17558,0	+12,1
Koeficijent efikasnosti (bodovi po krim. policajcu)- I. - XII.2013./2012.	47,3	52,1	+4,8	+10,1
Koeficijent razriješenosti (bez kaznenih djela u prometu)	56,3	62,3	+5,9	+10,6

Upravljanje MUP-om od 2001. do 2013.

Kretanje proračuna MUP-a i koeficijenata: razriješenosti, efikasnosti, financijskog učinka, ekonomičnosti i uspješnosti policije

KOMPONENTE ZA MJERENJE USPJEŠNOSTI	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Ø
Proračun MUP-a (u milijunima kn)	3.129	3.188	3.203	3.140	3.241	3.574	4.338	4.244	4.346	4.319	4.481	4.379	4.125	3.824
Udio MUP-a u državnom proračunu (%)	4,7	3,9	3,7	3,0	3,7	3,8	4,0	3,6	3,3	3,6	3,7	3,7	3,1	3,7
Policijski službenici	21.371	20.152	20.113	19.743	19.883	19.890	19.541	19.823	20.204	20.846	21.134	21.339	20.747	20.368
Kriminalistički policajci	3.238	2.907	2.921	2.875	2.896	3.043	2.994	3.158	3.179	3.147	3.148	3.062	3.119	3.053
Utvrđene teže povrede službene dužnosti	560	1051	804	637	531	394	460	400	429	439	452	378	411	534
Koeficijent razriješenosti kriminaliteta	65,7	64,8	62,5	62,7	66,2	66,7	65,8	67,8	65,3	64,4	61,0	56,3	59,1	63,7
Koeficijent efikasnosti	72,0	60,8	60,8	68,0	63,9	60,4	57,5	54,8	49,4	51,6	51,7	47,3	52,1	57,7
Koeficijent financijskog učinka	43,4	52,4	52,7	46,2	50,7	59,2	75,5	77,5	87,9	83,8	87,0	92,6	79,2	68,3
Koeficijent ekonomičnosti	56,6	47,6	47,3	53,8	49,3	40,8	24,5	22,5	12,1	16,2	13,0	7,4	20,8	31,7
Stopa težih povreda radne dužnosti	2,6	5,2	4,0	3,2	2,7	2,0	2,4	2,0	2,1	2,1	2,1	1,8	2,0	2,6
Koeficijent uspješnosti	59,2	52,8	51,3	57,0	52,0	42,8	26,9	24,5	14,2	18,3	15,1	9,2	22,8	34,3
Koeficijent razriješenosti ministarskog mandata		64,3		65,2		66,7		67,8		63,6		57,7		
Koeficijent efikasnosti ministarskog mandata		64,6		64,1		57,6		54,8		50,9		49,7		
Koeficijent financijskog učinka ministarskog mandata		49,5		52,0		70,7		77,5		86,2		85,9		
Koeficijent ekonomičnosti ministarskog mandata		50,5		48,0		29,3		22,5		13,8		14,1		
Koeficijent uspješnosti ministarskog mandata		54,4		50,6		31,4		24,5		15,9		16,0		

Iz grafikona je očito da je prelazak posjedovanja droge iz kaznene u prekršajnu problematiku **promijenilo „koeficijent efikasnosti“ s 52,1 na 47,7, a „koeficijent uspješnosti“ s 22,8 na 15,5.** Kada bismo napravili izračun s 3.564 krađe za koliko se smanjio broj krađa po službenoj dužnosti, a povećao broj krađa za koje se postupak pokreće privatnom tužbom razlika bi bila još veća **„koeficijent efikasnosti“ s 53,5 na 47,7, a „koeficijent uspješnosti“ s 24,9 na 15,5.**

U idućem razdoblju će se kreirati kvalitetniji način izračuna pokazatelja uspješnosti, a sukladno europskim modelima za prikazivanje uspješnosti rada

policijskih tijela. BalancedScorecard metoda (BSC metoda) praćenja uspješnosti poslovanja prožima se kroz različite segmente, no pokusni projekt je pokazao kako dijelovi koji su se pratili nisu kvalitativno i adekvatno odabrani. Osim ključnog financijskog segmenta, bitno je kroz kvalitetno odabrane pokazatelje promatrati učinke aktivnosti za ostvarivanje postavljenih ciljeva na same korisnike, kvalitetu poslovnih procesa unutar organizacije, kao i samu organizaciju i funkcionalnu povezanost njezinih struktura te zadovoljstvo zaposlenika organizacije. Sve nabrojeno su osnovna četiri segmenta BSC metode za mjerenje uspješnosti - **korisnici, financije, ljudi i procesi** (Prilog 4 Priručnika za financijsko upravljanje i kontrole (*Ministarstvo financija, Zagreb, svibanj 2012.*)).

Da bismo bili u mogućnosti primijeniti BSC metodu, moraju biti zadovoljeni neki preduvjeti, uz potporu čelnika korisnika proračuna, kao što su:

1. postojanje strateškog dokumenta,
2. jasno postavljeni ciljevi (opći i posebni/strateški ciljevi i prioriteti),
3. kvalitetno odabrani pokazatelji,
4. dobar sustav prikupljanja podataka,
5. jasne mjere kao i njihov ograničeni broj,
6. dobra organizacijska struktura s jasnom podjelom ovlasti i odgovornosti,
7. postavljeni ciljevi jasno povezani s financijskim sredstvima.

Zbog navedenih razloga u idućem razdoblju BSC metoda za izračun pokazatelja uspješnosti temeljit će se na temeljnim strateškim dokumentima Ministarstva unutarnjih poslova i Ravnateljstva policije kako bi se dobila stvarna slika uspješnosti rada cjelokupne policije u odnosu na alocirana proračunska sredstva i postavljene ciljeve te prioritete postupanja.

URBROJ: 511-01-142-14-1011-1

Zagreb, ožujak 2014.

MINISTAR UNUTARNJIH POSLOVA

Ranko Ostojić